

Mehmet Zahid Sobacı
TRT Genel Müdürü

ZAFERLER VE MÜZİĞİN GÜCÜ

Toplumların başından geçen olayların en edebi şekilde anlatıldığı müzik ürünlerinden biri de marşlardır. Bu nedenle toplumların müzik kültürlerinin oluşmasında marşların önemli bir yeri vardır. Kendi kültürümüze baktığımızda da müziğin, özellikle askeri müziğin ve marşların etkin bir unsur olarak karşımıza çıktığını görürüz.

Milletimiz, Orta Asya'dan yola çıkarak kurduğu onca devletle, medeniyetle; Selçukludan üç kıtaya hükmetmiş Osmanlı cihan devletine, oradan Cumhuriyet'e kadar; Malazgirt Zaferi'nden, Birinci Kosova'ya, İstanbul'un fethinden Mohaç'a, Çanakkale Savaşı'ndan Büyük Taarruza pek çok zafer, fetih ve kahramanlık destanları yazmıştır. Bu mücadeleler ve destanlar ise çoğu zaman türkülere ve marşlara konu olmuştur. Çünkü müziğin gücü kimi zaman savaş meydanlarında bir kalkan olmuş, kimi zaman da bir neslin yüreğinde zafer coşkusu.

Hürriyet aşığı milletimizin 26 Ağustos 1922'de başlatıp, 30 Ağustos 1922'de zaferle sonuçlandığı büyük zaferimizin 100. yıldönümünü kutlarken biz de dergimizde müziğin bu etkili gücünü ortaya çıkaran zaferler ve marşlar konusuna yer vermek istedik.

Bu ayki sayımız sadece bu konuyla da sınırlı değil; çocuk ve gençlik korolarının toplumsal ve kültürel önemini aktaran yazılar, TRT Korolarında yetişen sanatçılarımızla söyleşiler ve çeşitli biyografiler de dosyalarımız arasında yer alıyor.

Sizleri son sayımızla baş başa bırakırken; destansı zaferimizin 100. yıl dönümünde Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve tüm kahramanlarımızı saygıyla, rahmetle ve minnetle anıyor, yeni bir sayıda daha görüşmeyi temenni ediyorum.

TRT

TÜRKİYE RADYO TELEVİZYON
KURUMU ADINA SAHİBİ
Cemal KARABAŞOĞLU

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Serkan ÖZDEMİR

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Birsen YÜKSEL TAYMAZ

EDİTÖRLER
Ümit YILDIRIM
Nesrin BÜYÜKTURAN

GRAFİK TASARIM
Birsen YÜKSEL TAYMAZ

SESLENDİRME
Ankara Radyosu Spikerleri
Gülden ÖZEL

MİX- MASTERING
Abdülkaki AKSAKAL

YÖNETİM YERİ
TRT MÜZİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI
TRT SİTESİ A BLOK KAT 9
Tel: (312)463 32 48

ISSN 2458-7702
SAYI 74 / AĞUSTOS-EYLÜL 2022
YAYIN TÜRÜ
Yaygın/Süreli

BASIM TARİHİ
20 AĞUSTOS 2022

BASIM YERİ
Salmat Basım Yay. Amb. San.Ltd.Şt.
Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1
Altındağ-Ankara
Tel: (312) 341 10 20
Faks: (312) 341 30 50

@birdunyamuzik

birdunyamuzik@trt.net.tr

BİR DÜNYA KONU

DR.EMRE ARACI

14

"Türklerin tarihinde de askeri müzik çağlar boyunca hem savaş meydanlarında taktik anlamında hem de birliği ve bütünlüğü sağlamak açısından önemli bir yer tutmuştur." Emre Aracı söyleşi...

MARŞLARLA TARİHE 18
YOLCULUK

"Tarihimizin şanlı sayfalarında isimsiz nice kahramanımız vardır. Ve bu kahramanlıkları anlatan, yaşatan marşlarımız." Marşlarla Tarihe Yolculuk...

ADNAN ATAMAN

20

Koro icra kültürünün oluşmasına büyük katkılar sağlayan, aynı zamanda derleyici olarak da Türk Halk Müziği repertuarına çok sayıda eser kazandıran; ömrünü Türk folkloruna adanmış büyük ustayı Adnan Ataman üzerine...

PROF.DR.
MUSTAFA APAYDIN

22

Çocuk ve gençlik korolarının, toplumun kültürel gelişimindeki yeri ve önemini anlatan yazıda, koro müziğinin; kuruluş biçimleri, yaşamsal, toplumsal, ekonomik, eğitimsel, kültürel işlevleri gibi pek çok ayrıntı ele alınıyor.

EDİTÖRDEN

İKİ YILDÖNÜMÜ İKİ DOSYA...

Yazı bitirip sonbaharı karşıladığımız şu sıralarda yeni bir sayıyla daha karşınızdayız. Dergimizin sayfalarında bu ay hem milletçe tek yürek olup attığımız bir zaferin, Türk milletinin kurtuluşa yürüdüğü Büyük Taarruz'un 100. yılına ithafen yazılar bulacaksınız, hem de TRT Kurumumuzun önemli eğitim araçlarından koroların 30. kuruluş yıldönümüne dair.

Derginin ilk yarısında büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk komutasındaki Türk ordusunun 26 Ağustos'ta başlayıp 30 Ağustos'ta zaferle sonuçlanan Büyük Taarruz ve Başkomutanlık Meydan Muharebesi zaferinin 100. yılında, bizi bugüne getiren kültür değerlerimizi taşıdık saygılarına. Atalarımızın çetin şartlarda yılmadan bağımsızlık hayalinin peşinde koşma azminden aldığımız gücü paylaşalım istedik müziğin diliyle. Bugün bize güç veren geçmişin birikimlerini minnetle andık. Bir anlamda zaferlerin müzikal karşılığı olan marşlar üzerinden yol aldık.

Büyük Taarruz'un 100. yılı dolayısıyla hazırladığımız ilk kısmın girişini kıymetli müzik tarihçisi, besteci, orkestra şefi ve müzik araştırmacısı konuğumuz Dr. Emre Aracı ile yaptık. Her söyleşide yeni bir şeyler öğrendiğimiz Aracı ile Osmanlı'da Avrupa izleri ve dünyada Türk izleri ile marşlarımızı konuştuk.

Bu sayıda Kurum'un çeşitli birimlerinden yani aileden hem sanatçı hem yazar konuklarımız da var. Bu sayıda Kurum'dan arkadaşımız Arzu Demirel bize destek veren yazarlarımızdan oldu. Demirel, düünden bugüne marşlarımız üzerinden keyifli bir yazı kaleme aldı. Bildiğiniz gibi müziğin her rengiyle sizleri buluştururken bir yandan da bu konuda çalışmak isteyen araştırmacılara, akademisyenlere, öğrencilere veri kaynağı olmak amacıyla da taşıyoruz. Bu amaca uygun olarak elinizdeki sayımızdan itibaren sanatçıların biyografilerinden oluşan sayfalar da ekledik. İlk konuklarımız da Türk Halk Müziği Sanatçısı Adnan Ataman ile TRT Ankara Radyosu Sanatçı ve eğitimci Neslihan Alpuğan oldu. Yine Kurum'dan arkadaşımız Süreyya Çetin, Adnan Ataman biyografisini hazırlarken, Neslihan Alpuğan kendi biyografisini kaleme aldı.

Bu yıl 30. yılını kutladığımız korolarımızdan ilham alarak derginin ikinci dosyasını hazırladık. Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuarı Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa Apaydın korolar bölümümüzün akademik değerlendirme yazısını yazdı. Keyifli ve bilgilendirici yazısı için kendisine teşekkürü borç biliriz.

Ülkemizde yayıncılık görevinin yanında müzik konusunda eğitici, yetiştiricilik görevini de başarıyla üstlenen TRT kurumu bünyesinde birçok koro çalışmalarını sürdürüyor. Ve müzik camiasına baktığımızda başarılı olan sanatçıların neredeyse tamamının yola başlangıç noktası bu korolar. Dolayısıyla korolarımızın eğitim misyonuna iyi birer örnek olan sanatçıları da ağırladık. TRT İstanbul Radyosu Sanatçısı Emre Sinanmış, TRT ve Kültür Bakanlığı korolarında hem eğitim almış hem de uzun yıllar hizmet etmiş bir sanatçı olan Nazlı Öksüz, TRT İstanbul Radyosu Ses Sanatçısı Mehsem Özşimşir, TRT Ankara Radyosu Sanatçısı Nihal Karadağ ile TRT korolarında başlayıp bulundukları noktaya kadar giden kariyerlerinde koroların etkisini konuştuk.

Dergimizin çok sevece okuduğunuz "Bir Dünya Caz", "Bir Dünya İnsan" "Müzik Kutusu" "Yerli ve Yabancı Albümlerden" "Film Müzikleri" "Zaman Tüneli" köşelerinin yazarları rehberliğinde yine müziğin bahçelerinde gezineceksiniz. Gelecek sayıya kadar hoşça kalın...

Nesrin Büyükturan

BİR OKULDUR, BİR EKOLDÜR TRT

28

TRT İstanbul Radyosu Sanatçılarından Emre Sinanmış, Mehsem Özşimşir; TRT ve Kültür Bakanlığı korolarında yetişen sanatçımız Nazlı Öksüz ve TRT Ankara Radyosu Ses Sanatçısı Nihal Karadağ söyleşileri...

NESLİHAN ALPUĞAN

32

"Diğer canlılardan farklı olarak ait olduğumuz toplulukta dilimizi kullanarak iletişim kurarız. Bu sayede sosyal ilişkilerimizi geliştirir, çevremizle bütünleşiriz ve kendimize farklı kültürel yapı oluştururuz." Dil, müzik ve koro üzerine...

BİR DÜNYA CAZ

36

"Sivil toplum geliştikçe müzik de askeri alandan sivil alana kaymaya başladı. Batı merkezli bireysel refah ve özgürlükler artınca müzik de ağırlıklı askeri alandan sivil alana kaymaya, daha doğrusu çoğalmaya başladı." Feridun Ertaşkan'la...

BİR DÜNYA İNSAN

38

"İlkokula gittiği yıllarda önce keman, sonra bağlama çalmayı öğrenen Neşet Ertaş'ın en büyük şansı elbette Muharrem Ertaş gibi bir büyük ustanın hem evladı hem öğrencisi olmasıydı." Murat Örem'den büyük usta Neşet Ertaş anısına...

Hazırlayan: Nesrin Büyükturan

CSO Ada Ankara yeni sezona dopdolu bir programla giriyor

CSO Ada Ankara, 17 Eylül'de başlayan yeni sezonunda erken dönem ve barok, oda müziği ve resital, caz, dünya müziği, somut olmayan kültürel miras, tiyatro ve çocuk etkinlikleri serileriyle 7'den 70'e tüm sanatseverlere hitap edecek. CSO Ada Ankara Sanat Yönetmeni Ozan Binici, yerleşkede düzenlediği basın toplantısında yeni sezona dair bilgi verdi. Binici, "CSO Ada Ankara, sanatın pek çok disiplinini kucaklayan bir kompleks. Klasik müzik özelinde 'Erken Dönem ve Barok' konserler serisi, 'Oda Müziği ve Resital', Çağdaş ve Deneysel Müzik, Dünya Müziği, Caz, Geleneksel Müzik, Somut Olmayan Kültürel Miras, Tiyatro ve Çocuk Etkinlikleri serileriyle pek çok etkinlik kurguluyoruz" dedi. CSO Ada Ankara'nın sonbahar periyodunda 21

Eylül'de İngiliz keman virtüözü Fenella Humphreys'in piyanist Nicola Eimer'le "Bach'tan Sibelius'a Virtüözlerin Sihirli Sesi" isimli konseri gerçekleştirilecek. 28 Eylül'de Mavi Salon'da klarnet sanatçısı Onur Çalışkan "Esrik" isimli konseriyle müzikseverlerle buluşacak. 27 Ekim'de usta keman virtüözü Cihat Aşkın, tarihin en ünlü keman virtüözlerinden Paganini'nin 240'ncı doğum günü anısına, solo keman için 24 kaprisini anlatımlı bir şekilde seslendirecek. Türkiye'nin önde gelen arp sanatçılarından Şirin Pancaroğlu 30 Ekim'de, çağdaş tango beşlisi Chamber Jam Quintet 1 Kasım'da CSO Ada Ankara'da olacak. İspanyol saksafon sanatçısı Manu Brazo ve piyanist Pepe Fernandez, 3 Kasım'da, klasikten caza ve İspanyol halk türkülerine harmanlanmış bir programla Ana Salon'da olacak.

1.Ulusal Aynı Ses Korolar Beste Yarışması

Ankara Çoksesli Müzik Derneği (AÇMD) tarafından düzenlenen "İstemihan Taviloğlu 1. Ulusal Aynı Ses Korolar Beste Yarışması" için başvurular başladı. Ülkemizin müzik dağarcığına besteleriyle önemli katkılar sağlayan besteci İstemihan Taviloğlu'nun adını yaşatmak amacıyla organize edilen yarışmaya katılmak isteyenlerin, bestelerini en geç 2 Aralık 2022 tarihine kadar göndermeleri gerekiyor. Aynı ses korolar alanına güncel eserler kazandırmak, bu alanda ülkemiz bestecilerini yeni eserler üretmeye özendirmek ve repertuvara yeni, çağdaş ve özgün müzik eserlerini kazandırmak, bu eserlerin seslendirilmesini sağlamak, bestecilerimiz ile çoksesli koroları buluşturarak besteci-yorumcu işbirliğini geliştirmek ve yarışma yoluyla bestecilerimizin seslerini ulusal ve uluslararası düzeyde duyurmalarına önayak olmak amacıyla düzenlenen yarışma, yaş ayrımı olmaksızın tüm bestecilerin katılımına açık. Türkçe olarak bestelenen eserlerin daha önce hiçbir yarışmaya katılmaması ve yeni, özgün olması gerekiyor. Aynı ses (kadın veya erkek) yetişkin korolara uygun ve en az üç sesli şartı bulunan eserlerin süresinin 3-5 dakika olması ve çalgısız (a capella) veya bir çalgı eşlikli olması isteniyor. Besteciler, eserlerinin notasal dökümünü PDF formatında bilgi@acmd.org.tr adresine göndermeleri gerekiyor. Yarışma ile ilgili geniş bilgiye www.acmd.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Ankara Çoksesli Müzik Derneği
İSTEMİHAN TAVİLOĞLU
1. Ulusal Aynı Ses Korolar Beste Yarışması
Son Başvuru Tarihi
2 Aralık 2022
www.acmd.org.tr
Yarışmanın başvuru koşullarını yukarıda yer alan linkten öğrenebilirsiniz.
Bize Ulaşın
E-posta: bilgi@acmd.org.tr
Tel: 0 (312) 426 73 07

Aspendos Antik Tiyatrosu yabancı sanatçıları ağırlıyor

Antik çağlardan bugüne kadar sanatla iç içe bir mekân olan Aspendos Antik Tiyatrosu, dünya müziği için kapılarını açmaya sonbaharda da devam ediyor. Antik Yunan ve Anadolu kültürlerinin izlerini taşıyan antik tiyatro, dünyanın çeşitli yerlerinden önemli sanatçıları ağırlıyor. Antik tiyatrodaki Gipsy Kings, Chirs De Burgh, Buika ve Kovacs gibi tüm dünyaca tanınan sanatçılar sonbahar akşamlarında müzikseverlerle buluşacak.

15 Ekim'e kadar müzik sesleri yükselmeye devam edecek olan antik tiyatrodaki Limak Filarmoni orkestrası ile 28 Eylül'de Alessandro Safina, 29 Eylül'de ise Placido Domingo sanatseverlerle buluşacak. Christina Ramos ve Nils Wanderer 30 Eylül'de sahnede müzikseverlerin karşısında olacak. Caz festivali kapsamında da Matt Bianco 5 Ekim'de, Jacky Terrasson 7 Ekim'de, Spyro Gyra da 9 Ekim'de dinleyicilere müzik ziyafeti sunacak.

100. Yıl Piyano İçin Çocuk Parçaları beste Yarışması

Besteciler, Orkestra Şefleri ve Müzikologlar Birliği Derneği-BESOM, Cumhuriyetimizin 100. yılı onuruna, erişilmesi Atatürk tarafından hedef gösterilen çağdaş müzik eğitiminde ve dinletilerde kullanılmak amacıyla 100. Yıl Piyano İçin Çocuk Parçaları Beste Yarışması düzenlendi. Yarışmaya gönderilecek bestelerin, 29 Ekim 2022 günü saat 17.00'ye kadar besomdernegi@gmail.com adresine e-posta ile ulaştırılmış olması gerekiyor. Eğitimlerini sürdüren öğrenciler tarafından çalınacak eserlerin toplam süresinin 7 ila 12 dakika arasında olması isteniyor. Yarışmaya gönderilecek yapıtlarda daha önce yayımlanmamış, ödül kazanmamış, telif hakları

satılmamış ve kimseye devir edilmemiş olması şartı aranıyor. Birden çok yapıtla başvurulabilen yarışmada dereceye giren ve özendirme ödülü kazanan yapıtların internet dâhil, sesli, görüntülü ve kâğıt baskı olmak üzere her türlü basım ve yayınlama hakları üç yıl süreyle BESOM'a ait olacak. Yarışmaya başvuracak bestecilerin, yapıtın bilgisayarla yazılmış notasını PDF dosyası olarak, mp4 formatında midi seslendirme dosyasıyla birlikte ulaştırması gerekiyor. Yarışmada birincilik ödülüne layık görülen eser 8 bin, ikincilik ödülü 6 bin, üçüncülük ödülü 4 bin liralık para ödülünü alırken özendirme ödülüne değer bulunan eser ise 2 bin liralık para ödülünün sahibi olacak.

Borusan Sanat'ta yeni sezon

Hazırladığı zengin konser programları, ağırladığı yıldız solist ve şefler ile klasik müzik dünyasının zengin repertuarından, dünya ve caz müziğine kadar uzanan tüm renkleri müzikseverlere ulaştıran Borusan Sanat, 2022-23 sezonunda yine önemli sanatçıları ağırlayacak. Yeni sezonda BiFO, Zorlu PSM Turkcell Sahnesi'nde gerçekleşecek 15 konserinde, Patrick Hahn, Gürer Aykal, Carlo Tenan, Sascha Goetzel, Carolyn Kuan, Thomas Rösner, Karel Deseure, Ludovic Morlot, James Judd, Emilia Hoving, Lina González- Granados gibi şeflerin yönetiminde, Jan Mráček, Joonas Ahonen, Daniel Behle, Gautier Capuçon, Tine Thing Helseth, Valeriy Sokolov, Alena Baeva, Güher & Süher Pekinel, Manuel Blanco, Chloe Ji-Yeong Mun, Denis Kozhukhin, Marlis Petersen ve Fatma Said gibi yıldız sanatçılarla aynı sahnede bulu-

şacak. Borusan Quartet, Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası'nda vereceği dört konserde, Camille Thomas, Albion Quartet, Cem Akçora, Sertan Sancar, Ferhat Göksel, Sezai Kocabıyık'ı konuk edecek. Borusan Müzik Evi de uluslararası Noise İstanbul Festivali'nde ağırladığı önemli sanatçı ve topluluklar ile noise, deneysel, avant-gard müzik ve ses sanatı örneklerini bir araya getirecek.

Gedik Sanat 2022-2023 sezonu

Gedik Sanat 2022-2023 Sanat Sezonu'nda; Gedik Filarmoni Orkestrası Konserleri, II. İstanbul Gedik Üniversitesi Piyano Festivali, İstanbul Gedik Üniversitesi bünyesinde Müzik Atölyeleri, Sinopsikoloji Atölyeleri, Dijital Projeler ve Söyleşi – İmza Günleriyle müzikseverlerin buluşma yeri olmaya devam edecek. Cumhuriyetin 100. Yılı kutlamaya hazırlandığımız bu sene de gençlerin ağırlıkta olduğu projelere büyük oranda yer veren kurum, yine farklı disiplinlerin bir arada uyum içinde sergilenmesine imkân sağlayacak. Gedik Filarmoni Orkestrası yeni Müzik Direktörü Cem Mansur öncülüğünde "Kültürü Yaşatmak, Kültürü Yaratmak" başlığıyla sıra dışı bir program hazırladı. 2018 Hamamatsu Uluslararası Piyano Yarışması ve 2017 İskoçya Uluslararası Piyano Yarışması Birincisi Can Çakmur, 12 Ekim tarihinde Kadıköy Süreyya Opera Sahnesi'nde düzenlenecek konserde müzikseverlerle buluşacak. Pandemi şartlarında dijital olarak düzenlenen ilk festivalin arşiv niteliğinde örnek performanslarına yenileri eklenecek ve canlı performanslar sunulacak. İstanbul Gedik Üniversitesi bünyesinde eğitim gören gençlerle kulüpler ve öğrenci inisiyatifleri noktasında iletişimde olan Gedik Sanat, sahada aldığı istemleri sezon programlarına yansıtmaya da devam edecek.

İtalyan operası için UNESCO'ya başvuru

Roma, İtalyan operasının "somut olmayan kültürel miras" kategorisinde tanınması için Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'ne (UNESCO) başvuru yaptı.

Napoli şehrindeki San Carlo tiyatrosunun direktörü Stephane Lissner, "Opera İtalya'da doğdu. Eğer 18. yüzyıl opera tarihine bakarsanız, yalnızca Napoli'de 400 yeni bestenin üretildiğini görebilirsiniz" dedi. İlk büyük opera bestecisi, 1567-1643 tarihlerine yaşamış İtalyan müzisyen Claudio Monteverdi olarak kabul ediliyor. Milano'da yer alan ve neoklasik mimariye sahip La Scala ise 1778'de inşa edildi. Milano'da yer alan dünyanın en tanınmış opera binalarından La Scala'nın da direktörlüğünü yapan Lissner, Fransız ya da Alman operasına kıyasla İtalyan operasının ayrı bir yerde durduğunu söyledi. UNESCO'nun somut olmayan kültürel miras kategorisinde, ülkelere has zenginlikleri yansıtan gelenekler, inançlar, adetler ve diller yer alıyor. Bu listede Türkiye'den Karagöz ve Hacivat, minyatür sanatı ve Türk kahvesi gibi kültürel değerler de var.

Mutasavvıf, müzisyen ve yazar Ömer Tuğrul İnançer hakka yürüdü

Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu kurucusu, mutasavvıf, yazar, müzisyen ve avukat Ömer Tuğrul İnançer vefat etti. İnançer için Fatih Camii'nde düzenlenen cenaze törenine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da katıldı. Türk düşünce hayatının önemli isimlerinden olan, yazdığı kitaplarıyla, musiki ve dini alanda yaptığı konuşmalarıyla tanınan İnançer'in naaşı, kurucusu olduğu Karagömrük'teki Türk Tasavvuf Musikisi ve Folklorunu Araştırma ve Yaşatma Vakfı'ndan omuzlar üstünde Fatih Camii'ne getirildi. Camii hazinesinde bulunan Fatih Sultan Mehmet Türbesi önünde sanatçı Ahmet Özhan tarafından tekkenin postnişini İnançer için dua edildi. Ailesinin yanı sıra sanat dünyasından pek çok isim ile talebelerinin ve sevenlerinin katıldığı merasimde, yürünen yol boyunca ilahi ve zikirler okundu, yüksek sesle dualar edildi.

Talebelerinin arkasında yürüdüğü cenaze, dualar ve ilahilerle Nureddin Cerrahi Tekkesi'ne taşındı. İnançer'in naaşı, tekke içerisinde hazırlanan, Muzaffer Ozak, Safer Dal ve İbrahim Fahreddin Şevki'nin de metfun bulunduğu yere defnedildi.

Bursa'da 1946'da dünyaya gelen Ömer Tuğrul İnançer, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Yaklaşık 20 yıl muhtelif şirketlerde müşavir-avukatlık

yaptı. İnançer, 1991'de kurucusu olduğu Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'nda sanatçı-müdür olarak çalışmaya başladı, Haziran 2011'de emekli oldu. Radyo ve televizyon programlarında misafir sanatçı olarak yer alan, yurt içi ve yurt dışında konserle müzik faaliyetlerinde bulunan, tasavvuf konusunda konferanslar veren ve seminerlere katılan İnançer'in çeşitli makaleleri, röportajları ve yayınlanan 8 kitabı bulunuyor.

Karagöz sanatçısı Alpay Ekler'e veda

Karagöz sanatında "Yaşayan İnsan Hazinesi Geleceğe Aktarılan Mirasın Temsilcileri" ödülünün sahibi Alpay Ekler vefat etti. Geleneksel tiyatromuzun önemli bir parçası olan Karagöz sanatının ustalarından Hayali Alpay Ekler, 1964 yılında Üsküdar'da doğdu. Ekler, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yabancı Diller Bölümü'nde okudu. 1989'da Ümraniye'de "Tiyatro Merdiven'i" kurdu. Dedesi Münir Efendi'nin çırağı Kuklacı, ortaoyuncu ve Karagöz ustası Ha-

yali İhsan Dizdar'a çırak oldu. 1996 yılında profesyonel olarak "Karagöz" oynatmaya başladı. Çocuk Vakfı Karagöz Okulu'nda Aşıklar oyununu güncelleyerek birinci oldu. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nden sonra ilk kez BİTEF 2000 uluslararası tiyatro festivaline davet edildi ve Türkiye'yi temsil etti.

Yazdığı ve yönettiği oyunların yanı sıra hem oynatım hem yapım anlamında ahşap Türk kuklası geleneğini tekrar canlandırdı. Ekler, kurduğu atölyede hem ürünler verdi hem de yeni sanatçıların yetişmesi yolunda olanak sağladı. 2005 yılında Uluslararası Kukla Birliği UNIMA Milli Merkezi tarafından "En Başarılı Kukla ve Karagöz Sanatçısı" seçildi. Sanatçı, 2007 yılından bu yana da Kocaeli Üniversitesi Sahne Sanatları Bölümünde Geleneksel Türk Tiyatrosu öğretim görevlisi olarak eğitim vermekteydi. Dergimizin Mayıs 2018 sayısında yaptığımız söyleşi vesilesiyle tanışma şansı yakaladığımız Alpay Ekler'in kaybindan dolayı duyduğumuz derin üzüntüyü sizlerle paylaşmak istedik. Büyük Hayal'in ruhu şad olsun...

Genç Piyanistimiz İngiltere Yolcusu

Genç piyanist Zeynep Özden, aynı dönem kabul edildiği İngiltere'nin en prestijli dört okulu arasından The Yehudi Menuhin School'u seçti. Yurt içinde ve yurt dışında katıldığı programların, verdiği konserlerin yanı sıra ulusal ve uluslararası yarışmalarda ülkemizi başarıyla temsil eden genç piyanist, 2022 yılında lise müzik eğitimine İngiltere'de devam etmek için İngiltere'nin prestijli dört müzik okuluna başvurdu. Yaptığı tüm başvurular kabul edilen 16 yaşındaki başarılı müzisyen, bu okulların aylar süren piyano, solfej ve dil sınavlarını başarıyla geçerek hepsinden burslu/yatılı eğitim görmek üzere davet aldı. Bağlantıya geçtiği okullarla yoğun sınav ve görüşme maratonunu başarıyla tamamlayan Zeynep Özden, 2022-2023 akademik yılından itibaren müzik eğitimine %95 burslu olarak The Yehudi Menuhin School'da Prof. Dinara Klinton ile devam etme kararı aldı. Piyano eğitimine 6,5 yaşında Toygar Tezcan ile başlayan Zeynep Özden, ilkokuldan sonra Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda tam zamanlı olarak Prof. Ayça Aytağ ile çalışmalarına devam etti. Eğitimi süresince pek çok ünlü piyanistin

workshop'larına da katılan Özden, 2022 yılında piyanist Emre Şen ile kayıt ve çalışmalar yaptı.

MTV Müzik Ödülleri sahiplerini buldu

Müzik dünyasının en iyilerinin seçildiği MTV Video Müzik Ödülleri, bu yıl da dünyaca ünlü isimlerin katılımıyla gerçekleşti. 2022 MTV Video Müzik Ödülleri ABD'nin New Jersey kentindeki Prudential Center'da gösterişli bir törenle sahiplerini buldu. Son iki yıldır pandemi nedeniyle sönük geçen tören bu kez yine eski görkemine kavuştu.

Tören öncesi ünlülerin geçit yaptığı siyah halı yine birbirinden iddialı görüntülere sahne oldu. Geceye müzik dünyasının genç yıldızı Taylor Swift damga vurdu. Swift, 1984 yılında en iyi müzik videolarını belirlemek için verilmeye başlanan MTV Video Müzik Ödülleri'nde büyük ödülün bu yılki sahibi oldu. Swift, All Too Well isimli şarkının 10 dakikalık klibiyle bu ödülü alırken ekim ayında yeni albümünün çıkacağını müjdesini de sevenleriyle paylaştı. Müzik dünyasının en prestijli ödülllerinden biri olan MTV Video Müzik Ödülleri'nin kazanları ise şöyle:

Yılın Klibi

Taylor Swift, All Too Well

Yılın Sanatçısı

Bad Bunny

Yılın Şarkısı

Billie Eilish, Happier Than Ever

Yılın Albümü

Harry Styles, Harry's House

En İyi Yeni Şarkıcı

Dove Cameron

En İyi Grup

BTS

Sosyal Mesaj İçeren En İyi Klip

Lizzo, About Damn Time

En İyi K-Pop Şarkı

Lisa, Lalisa

En İyi Rock Şarkı

Red Hot Chili Peppers, Black Summer

En İyi Latin Şarkı

Anitta, Envolter

En İyi Yaz Şarkısı

Jack Harlow, First Class

En İyi Hip-Hop Şarkı

Nicki Minaj-Lil Baby, Do We Have a Problem

En İyi Alternatif Şarkı

Maneskin, I Wanna Be Your Slave

En İyi Pop Şarkı

Harry Styles, As It Was

En İyi R&B Şarkı

The Weeknd, Out Of Time

"19. Uluslararası Konya Mistik Müzik Festivali"

Kültür ve Turizm Bakanlığının beş şehirde gerçekleştireceği Türkiye Kültür Yolu Festivalleri kapsamına alınan "19. Uluslararası Konya Mistik Müzik Festivali", müzikseverlerle buluşuyor. Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin 815. doğum yılı etkinlikleri bünyesinde düzenlenen ve ana konser mekânı bu yıl Selçuklu Kongre Merkezi olan festival, 30 Eylül'e kadar devam edecek.

Dünyanın çeşitli yerlerine ait mistik müziklerin bir araya geleceği festivalin ilk gününde Katalan sanatçı Jordi Savall sahne alacak. Festivalde 23 Eylül'de Mısır'dan El-Hadra Ensemble, 24 Eylül'de Azerbaycan'dan Teyyub Aslanov, 25 Eylül'de Türkiye'den Tasavvuf, İrfan ve Meydan Meşkleri Topluluğu, 26 Eylül'de Almanya'dan Pera Ensemble, 27 Eylül'de Özbekistan'dan Adolat Ismoilova, 28 Eylül'de Hindistan'dan Dhruv Sangar, 29 Eylül'de Türkiye'den Cengiz Özkan ve 30 Eylül'de İran'dan Hesameddin Seraj konser verecek.

Kapsamlı bir restorasyonun ardından şehrin kültür ve sanat merkezi olarak tamamlanan Tantavi Han, 28 Eylül'de yapılacak "İnançların Dili" konseriyle açılacak.

Mevlana Müzesi de 29 Eylül'de "Ayin-i Şerif" olarak isimlendirilen sema ayinine ev sahipliği yapacak.

Festival kapsamında ayrıca Mevlana Meydanı'nda 23 Eylül'de Kültür ve Turizm Bakanlığı Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu ritim sanatçısı Suat Orhan'ın "Bendire Sala" isimli performansı, 24 Eylül'de Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu'nun Tekke Musikisi, 27 Eylül'de de Zakiran Nevbe Topluluğu'nun gösterisi izleyicilerin beğenisine sunulacak.

Konya'nın en eski ve hareketli meydanlarından Zafer Meydanı'nda da 25 Eylül'de Necmettin Erbakan Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı "Kuy-i Hicaz" ve 26 Eylül'de Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Konservatuvarı "Saz-ü Söz" konseri gerçekleştirilecek. Kılıçarslan Meydanı'nda Maher Zain ile Mesut Kurtis, TRT bağlama sanatçısı Hasan Hüseyin Genç ile yine kendisi gibi bağlama sanatçısı olan kardeşi Zeynel Genç, 29 Eylül'de Kültür Park'ta "Bir Nefes" isimli konser verecek.

Çağdaş santur virtüözü Sedat Anar, 30 Eylül'de "Santurname" adlı konseriyle Konyalı dinleyicilerin karşısına çıkacak. Konya Büyükşehir Belediyesi Mehteran Topluluğu ise 23-27 Eylül tarihlerinde her gün Merkez Tren Garı'nda canlı performans sergileyecek.

BİR DÜNYA KONSER

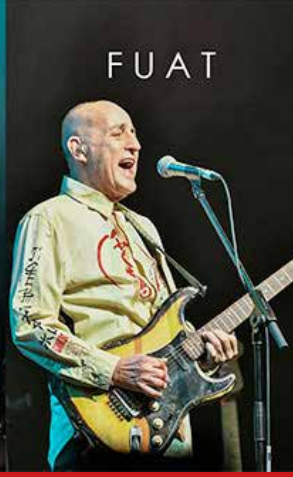
ayın konserleri

ÖZKAN

MAZHAR

FUAT

Hazırlayan: Fulden Karaosmanoğlu

Candan Erçetin

19 Ağustos 2022 21:00 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Tiyatrosu, İstanbul
Candan Erçetin 19 Ağustos'da, Harbiye'de sevenleriyle bir araya geliyor.

Ophelie Gaillard (Fransa) - Viyolonsel & Atakan Sarı - Piyano

19 Ağustos 2022 21:00 Antik Taş Ocağı - Taşta, Muğla
Doymak bilmeyen meraklı ruhu, tüm viyolonsel repertuarının sınırsız iştahı ve koşulsuz doğa sevgisi, kuşkusuz bu parlak Fransız-İsviçreli sanatçıyı diğerlerinden ayıran özelliğidir. Ophelie Gaillard ve Atakan Sarı, görkemli Antik Taş Ocağı sahnesinde yer alıyor.

Cem Adrian

20 Ağustos 2022 21:00 İstanbul Büyükşehir Belediyesi Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Tiyatrosu, İstanbul
Müzikte sınırları, tarzları, kuralları dışlayan, kendini "özgür bir müzisyen" olarak tanımlayan Cem Adrian 20 Ağustos Harbiye Açıkhava Tiyatrosunda sevenleriyle buluşuyor.

Fazıl Say 'Portreler' İzmir Prömiyeri

22 Ağustos 2022 21:00 İzmir Kültürpark Açıkhava Tiyatrosu, İzmir

Dünyaca ünlü piyanist ve besteci Fazıl Say İzmirli sanatseverlerle buluşuyor. 22 Ağustos'ta İzmir Kültürpark Atatürk Açıkhava Tiyatrosu'nda gerçekleşecek konserde sanatçının yeni eseri Portreler İzmir'de ilk kez seslendirilecek. Konserde Fazıl Say'a flüt sanatçısı Bülent Evcil eşlik ediyor. Portrelerin yanı sıra çağdaş bestecilerin eserleri de konser programında yer alacak.

Ajda Pekkan

24 Ağustos 2022 21:00 Kuruçeşme Açıkhava, İstanbul
Süperstar Ajda Pekkan I, 24 Ağustos'ta Paraf Kuruçeşme Açıkhava sahnesinde sevenlerine unutulmayacak müzik şöleni vaat ediyor.

MFÖ

29 Ağustos 2022 21:00 Kuruçeşme Açıkhava, İstanbul
Mazhar Fuat Özkan, kısaca MFÖ, Türk pop ve rock müzik grubu: Mazhar Alanson, Fuat Güner ve Özkan Uğur 29 Ağustos'ta Kuruçeşme Açıkhava Sahnesinde müzikseverlerle...

EYLÜL AYI KONSERLERİ

Haluk Levent

3 Eylül 2022 21.00 Kuruçeme Açık hava, İstanbul
Türk rock müziğin en sevilen isimlerinden Haluk Levent 3 Eylül'de sevenleriyle buluşuyor.

İlyas Yalçıntaş

2 Eylül 2022 22.00 Hayal Kahvesi, Kocaeli
İlyas Yalçıntaş sevenleriyle 2 Eylül Hayal Kahvesi, Kocaeli'de...

Sertap Erener

3 Eylül 2022 21.00 Harbiye Cemil Topuzlu Açık hava Tiyatrosu
Sertap Erener, güçlü sesiyle 3 Eylül'de Harbiye Cemil Topuzlu Açık hava Tiyatrosu'nda sizlerle buluşuyor.

Kerem Görsev Trio Caz Konseri

3 Eylül 2022 22.00 Zai Yaşam
Kerem Görsev piyano, Ferit Odman davul ve Volkan Hürsever kontrbas olarak Caz Konseri sizinle 3 Eylül saat 22:00'da Zai Yaşam Sahnesinde.

Berkay

4 Eylül 2022 21.00 Harbiye Cemil Topuzlu Açık hava Tiyatrosu
Berkay, 24 Eylül'de Harbiye Cemil Topuzlu Açık hava Tiyatrosunda sizlerle.

Love Jazz Quartet

6 Eylül 2022 20.30 Gümüşlük Festival Merkezi, Suda
Konserde sanatçıya nefesli çalgılarda Engin Recepoğulları, tuşlu çalgılarda Can Çankaya ve kontrbasta Kağan Yıldız eşlik ediyor. Konser modern caz sevenler için etkileyici bir deneyim olacaktır. 6 Eylül'de sanatseverlerle...

Kenan Doğulu

10 Eylül 2022 20.30 Atılım Üniversitesi Amfi Tiyatro
Kenan Doğulu eğlenceli şarkıları ve güzel sesiyle sevenlerine unutulmaz bir akşam yaşatmaya Ankara'ya geliyor. 10 Eylül'de Atılım Üniversitesi'nde sizlerle...

Simge

17 Eylül 2022 21.00 Jolly Joker Bursa
17 Eylül akşamı saat 21.00'da Jolly Joker sahnesinde Bursa'da sevenleriyle...

Storioni Trio

18 Eylül 2022 20.00 CR Konser Salonu
Storioni Trio, dünyanın en önde gelen piyano üçlülerinden biri olarak kabul edilmektedir. Üçlü, ilk yıllarında; Vermeer Quartet, Isaac Stern, Mstislav Rostropovich gibi dev isimlerin yanı sıra, meşhur Beaux Arts Trio'nun efsanevi piyanisti Menahem Pressler ile yoğun şekilde çalıştı. 2000 yılında Kersjes Ödülü'nü kazandıktan sonra, hızlı bir yükselişle dünya sahnelerinde yerini aldı. Storioni Trio 18 Eylül Cumartesi akşamı saat 20.00'de ilk kez Türkiye'de sanatseverlerle buluşuyor. Trio, 25. yılını İstanbul Uluslararası Oda Müziği Festivali kapsamında CRR Konser Salonu'nda kutlayacak.

Semplice Quartet Jacques Ammon

20 Eylül 2022 20.00 CR Konser Salonu
Murat Erginöl keman
Yaren Budak keman
Pınar Dinçer viyola
Burak Ayrancı viyolonsel
Jacques Ammon piyano
"6. Donizetti Klasik Müzik Ödülleri"nde "Yılın Oda Müziği Grubu" ödülüne layık görülen; ISA, Aix en Provence gibi önemli festivallere davet edilen, 2009 yılından bu yana; başarılı konser performansları, baroktan günümüze tüm dönemlere uzanan ilgisi ve sanatın bütün disiplinleriyle etkileşim içinde olan Semplice Quartet ve 1989 yılında Claudio Arrau Uluslararası Piyano Yarışması'nda elde ettiği büyük başarıyla birlikte uluslararası tanınırlık kazanan; Wiener Konzerthaus, Chatelet Paris, Concertgebouw Amsterdam, Wigmore Hall, Palau de la Musica başta olmak üzere dünyanın birçok prestijli salonunda konserler veren Jacques Ammon, II. İstanbul Uluslararası Oda Müziği Festivali kapsamında bir araya geliyor!
20 Eylül'de CR Salonda sanatseverlerle...

BİR DÜNYA FESTİVAL

32. AKBANK CAZ FESTİVALİ

“Şehrin Caz Hâli...”

Hazırlayan: Nesrin Büyükturan

İstanbul'da tekrara düşmeden, her icra edilğinde kendini yeniden var eden cazın renklerine boyanma vakti geldi. Türkiye'nin en uzun soluklu festivallerinden biri olan Akbank Caz Festivali bu yıl şehri cazın farklı renkleriyle 32. kez buluşturacak. Festival, 24 Eylül-9 Ekim tarihleri arasında, caz müziğinin önemli temsilcilerinden Abdullah İbrahim, Gonzalo Rubalcaba-Aymee Nuviola, Ravi Coltrane ve Oded Tzur Quartet'i İstanbul'da konuk edecek.

Bugüne kadar 5 binin üzerinde uluslararası ve Türk caz sanatçısını ağırlayan ve caz müziğinin yeni nesillere aktarılması için 32 yılda 800'ün üzerinde konser, 1000 atölye ve 100'ün üzerinde söyleşiyle 500 binin üzerinde izleyiciye ulaşan Akbank Caz Festivali şehirde bu sonbaharı özel bir seçkiyle karşılayacak.

Pozitif iş birliğiyle organize edilen festival “dans kokulu caz” konseri ile açılış yapacak. Konserde, Alp Ersönmez'in “Cereyanlı” projesi kapsamında bir araya gelen Barış Doğukan Yazıcı, Çağrı Sertel, Duru Tuna ve Kuzey Yılmaz sahne alacak.

Beşli, 32. Akbank Caz Festivali'nin ilk gününde Müze Gazhane'de olacak.

Festival boyunca 120'den fazla müzisyenin sahne alacağı 32 konserin yanı sıra söyleşiler, çocuk atölyeleri, açık hava konserleri, teras buluşmaları, sabah konserleri, farklı disiplinleri bir araya getiren performanslar ve dans etkinlikleri müzikseverlerle buluşacak.

Etkinlikler Akbank Sanat, Müze Gazhane, Babylon, Zorlu PSM, AKM, The Badau, Nardis Jazz Club, Bizim Tepe, Bova, HOOD Base, Alan Kadıköy, Dada Salon Kabarett, İstanbul Oyuncak Müzesi, Decollage Art Space, Postane İstanbul, Yeniköy Panayia Rum Ortodoks Kilisesi, Gregor By The Badau, Zuhâl Müzik Kanyon, Outro Record Store, CoBAC Workspace ve Yeldeğirmeni Sanat Merkezi sahnelerinde izlenebilecek.

Festivale katılan sanatçı ve topluluklar arasında Abdullah İbrahim, Aga B, Alp Ersönmez, Burhan Öçal- İstanbul Jazz Ensemble, Can Tutuğ, Çağır Kaya, Dans Dans, Dilek Sert Erdoğan, Eda AND, Efe Demiral Trio, Eren Turgut-Mertcan Bilgin, Emma-Jean Thackray, Emma Rawicz Quartet, Fatih Erkoç Jazz Project, Gonzalo Rubalcaba-Aymee Nuviola, HÜM, İmer Demirer Quartet feat.

Ayşe Gencer-Sibel Köse, Julio Resende Duo, Kamucan Yalçın Duo, Maffy Falay Tribute Band, Nihal Saruhanlı-Barış Demirel, Oded Tzur

Quartet, Ofer Mizrahi Trio, Portico Quartet, Progressive Balkan Wedding Orchestra by Kolektif İstanbul, Rana Bulut & Efe Erdem, Ravi Coltrane, Sedef Erçetin Quartet, Sercan Debelec Quintet, Tenderlonious, Volkan Öktem, Wonju Lee Quintet yer alıyor.

Müzik ile çocukları tanıştırmak, sevdirmek için yapılan atölyeler ile alanında üstat kişilerin bilgi ve tecrübelerini paylaşma imkânı bulduğumuz söyleşiler şahsen bizim için festivallerin en anlamlı bölümlerini oluşturuyor.

Akbank Caz Festivali'nde de 3 tane çocuk atölyesi ve 5 tane de söyleşi programı yer alıyor. Konserler ve sanatçılarla ilgili geniş bilgiyi festival kataloğundan takip etmeyi size bırakarak bu atölye ve söyleşilere değinmek istiyoruz.

Atölyeler: “Şehir Bize Ne Söyler?”

“Çılgın bir İstanbul’un Besteleri Orkestrası”: İlk atölyemiz “Şehir Bize Ne Söyler? Çılgın bir İstanbul’un Besteleri Orkestrası” başlığını taşıyor. Soundpainting üzerine çalışan Burcu Yılmaz’a sesi ve yan flütü ile müzisyen Çağrı Kaya’nın eşlik edeceği atölyede, İstanbul’un sesleri, gürültüsü, hareketleri ve ritminden ilhamla bu şehre özel bir beste yapacak çocuklar. Bunu yaparken sanatsal bir yaratım aracı olan soundpainting isimli işaret dilini kullanacak ve bestelerini kurdukları orkestra ile hep beraber seslendirecekler. Bu atölye 7-9 yaş arası çocuklar ile gerçekleştirilecek.

“Çılgın bir İstanbul’un Ritmi Orkestrası”: “Bize Ne Söyler?” atölye serisinin ikincisi “Şehir Bize Ne Söyler? Çılgın bir İstanbul’un Ritmi Orkestrası” adını taşıyor. 9-12 yaş grubu çocukların katılabileceği “İstanbul’un Ritmi” bölümünde İstanbul’un ritmik dokusuna odaklanacak katılımcılar. Çocuklar, şehirde gezinirken duyduğu sesler, gördüğü hareketler ve şehrin onlara hissettirdikleri üzerinden İstanbul’un ritmini keşfedecek. Bu atölyede de çocuklardan oluşan orkestra hep beraber şehrin ritmine dönüşecekler. Soundpainting üzerine çalışan Burcu Yılmaz’a bu atölyede vurmali çalgıları ile müzisyen Onur Başkurt eşlik edecek.

“İstanbul’un Sıra Dışı Sesleri”: “Şehir Bize Ne Söyler?” atölye serisinin “İstanbul’un Sıra Dışı Sesleri” bölümünde ise katılımcılar, İstanbul’un farklı seslerine odaklanacak. Hayatın akışında duyduğumuz ancak önemsemediğimiz, farkına varmadığımız ya da tam tersi bizi rahatsız eden sesleri keşfedecek ve yeniden anlamlandıracak çocuklar. Daha sonra yine soundpainting isimli işaret dili aracılığı ile bir orkestra kuran çocuklar şehrin sıra dışı seslerini bir arada deneyimleyecek. Burcu Yılmaz’a bu atölyede basklarneti ile müzisyen Orhan Deniz eşlik edecek.

Şöyleşiler...

“Yeni Medya Çağında Görsel ve İşitsel Deneyimler”

Farklı disiplinlerde üreten üç sanatçıdan yaratım süreçlerini, görsel ve işitsel farklı sanat dallarının iç içe geçtiği çalışmalarını ve hem dünyada hem Türkiye’de edindikleri sahne deneyimlerini paylaşacak.

Gözde Sivişoğlu’nun moderatörlüğünü üstleneceği oturumun konukları; geçtiğimiz sene 31. Akbank Caz Festivali’nde birlikte performans sergileyen İstanbullu yeni medya sanatçısı Eda Urfalıoğlu (da) ve alternatif sahnenin kendine özgü seslerinden trompetçi ve besteci Barış Demirel ile birlikte çeşitli janrlardan pek çok projede yer alan davulcu ve perküsyoncu Nihal Saruhanlı. “Yeni Medya Çağında Görsel ve İşitsel Deneyimler” söyleşisi 1 Ekim’de HOOD Base’de gerçekleştirilecek.

“Dinleme Kulübü” “Şehrin sokaklarında yürürken dinleyeceğin bir parça”

fugamundi yürütücülüğünde gerçekleşen etkinlik serisi “Dinleme Kulübü”nde katılımcılar bu sefer, şehrin sokaklarını düşünüyor.

Yaşadığımız şehrin sokaklarında sevdiğimiz duraklara uğrarken, belki işe gidiş veya eve dönüş yolundayken, belki de çok da tanımadığımız bir şehrin sokaklarında kaybolurken kulağımızda ne çalıyor? İsimlerini yazıp kutuya atacağımız bu parçaları önce hep beraber dinlemek, sonra da üzerine sohbet etmek üzere buluşuyoruz. Dinleme Kulübü, 32. Akbank Caz Festivali kapsamında 2 Ekim’de, Kamucan Yalçın Duo konseri öncesinde, Postane İstanbul’da.

“Zamanın unuttuğu isimler”

Bu söyleşide katılımcılar eski sandıkların açıldığına şahit olacak. Zamanının ünlü müzisyenleri olup isimleri, yüzleri bir anda unuttulan seslerle, yüzlerle, efsanelerle tanışacak festival takipçileri. Hakan Rauf Tüfekçi moderatörlüğünde Selen Gülün ve Önder Focan’ın katılımıyla gerçekleşecek olan söyleşi, 8 Ekim’de Decollage Art Space’de gerçekleştirilecek.

“Dur! Dinle! Japonya’da Caz ve Jazzu Kissa”

Japonya’nın caz tarihi ve özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemine odaklanacak, 1970’lerdeki yükselişi üzerinde durulacak çok özel bir panel ve dinleti de yer alıyor festival programında. Müzisyen, koleksiyoner ve araştırmacı Eray Düzgünsoy’un sunumuyla gerçekleşecek “Japonya’da Caz ve Jazzu Kissa” buluşmasında, ülkenin caz kültüründen pek çok örneği plaktan dinlenmek mümkün olacak. Kadıköy’deki Outro Music Store / Listening Shelter’in “Dur! Dinle!” başlıklı etkinlik serisi kapsamında düzenlenecek söyleşide dünya çapında tekrar popüler olan J-Jazz ve Jazzu Kissa üzerinden Japonların caza bakış açısı incelenecek. 8 Ekim’deki etkinlik sınırlı sayıda katılıma açık olacak.

“Antik Çağda Kadın ve Müzik”

Yunan toplumunda MÖ 7-4. yüzyıllara ait arkeolojik veriler ile antik yazarlardan günümüze ulaşan bilgiler farklı statülerdeki kadınların amatör ya da profesyonel olarak müzikle ilgilendiklerini gösteriyor.

Antik Çağ’da kadının müzikle ilişkisi üzerinden gerçekleştirilecek söyleşiye Dr. Işık Şahin ve Esra Kayıkcı’nın konuşmacı olarak katılacak. Hülya Tunçağ’ın moderasyonu ile gerçekleşecek söyleşi, 9 Ekim’de Zuhal Müzik Kanyon’da gerçekleştirilecek.

Festival hakkında detaylı bilgiye www.akbanksanat.com ve www.akbankcaz.com adresleriyle sosyal medya hesaplarından ulaşılabilir.

GEÇMİŞİN IŞIĞIYLA GELECEĞE YOL ALMAK

 Hazırlayan: Nesrin Büyükturan

Bu sayımızda geçmişten aldığımız gücün kaynağı yıldönümlerimiz var. Birisi Türk milletinin yedi düvele karşı zafere yürüdüğü, bir ulusun doğuşunun ilanı olan Büyük Taarruz'un 100. Yıldönümü; diğeri de yayıncılık görevinin yanında müzik konusunda eğitcilik, yetiştiricilik görevini de üstlenen TRT Kurumu bünyesinde sürdürülen korolarımızın 30. kuruluş yıldönümü...

Zamanın akıp giden yolculuğunda kaybolmamak için geldiğimiz yolu, geçtiğimiz merhaleleri aklımızdan çıkarmadan yürümemiz çok önemli. Bu uzun ve zorlu yolculuktaki en büyük rehberimiz geçmişte yaşadıklarımız ve deneyimlerimiz. Kimi zaman farkına varmadığımız ama bizi biçimlendiren, güçlendiren geçmişimiz bugünümüzü geleceğimizi de belirliyor. Kişisel tarihimizin zorlukları ve bu zorlukları aşmak için geliştirdiğimiz yöntemler bizi daha da güçlü kılıyor. Yol ne kadar zorluyorsa, bu yolda yürümek için verdiğimiz mücadele, sonraki yolda daha rahat, daha güvenli yürümemize vesile oluyor. Geçmiş geleceğe güç veriyor. Geçmişin bize kattıkları sayesinde önümüzdeki yolda daha özgüvenli yürüyoruz. O sebeptendir ki, geleceğe bakarken aslında geçmişin penceresinden, o pencerenin bize gösterdiklerinden besleniyoruz, güç alıyoruz. Bir yolculuğa çıkarken yakınımızdaki insanlardan duyduğumuz en sıcak, en samimi temenni 'yolun açık olsun' temennisidir. Bu güzel temenni içimizi ısıtır, bizi rahatlatır yola çıkmadan önce. İşte o yolu açık edecek, aydınlatacak şey geçmişin ışığıdır. Attığımız her adımda o ışık yol gösterir bize. Bir nevi yol haritamızdır, yol göstericimizdir geçmişimiz.

İnsanların geleceğe yolculuklarında yol gösteren bu geçmişin ışığı, milletlerin tarihinde de aynı etkiye, aynı işleve sahiptir. Milletler de tıpkı insanlar gibi kendi tarihlerinden beslenirler. Kişisel tarihe göre elbette çok daha uzun, çok daha engebeli bir yolculuktur ulus olarak kat ettiğimiz mesafe. Binlerce yılın biriktirdiği bir geçmişle yürürüz geleceğe. Geçmişiniz ne kadar zorlu ve mücadele

doluysa, bugünün ve geleceğin yolunu o kadar sağlam ve kalıcı adımlarla aşarsınız. Bugünün zorluklarını aşarken dönüp geçmişe baktığınızda size rehberlik edecek bir tarihe sahipseniz, o tarih sizi geleceğe taşır. Tarihimizden gelen güçle, deneyimle altı yüz yıllık bir imparatorluğun sahibi olduk. İşte böyle bir tarihin sahipleri olarak yine çok özel bir yıldönümünü, Büyük Taarruz'un 100. yılını geride bıraktık. Bir ulusun tarihinin yazıldığı, bayrağın toprağa düşürülmediği, tüm ulusun tek vücut olup birlik içinde mücadele ettiği eşsiz bir zaferin mirasının, geleceğimizin teminatı olduğunun gururunu hissettik.

Sendelediğimiz, zora düştüğümüz, bir karanlığın içinden, o karanlığı parçalayarak tarihin akışını değiştiren, geleceğini belirleyen bir milletin, bir tarihin sahibiyiz. Geçmişe dönüp baktığımızda göreceğimiz ışık, geleceği gösteriyor bize. Cumhuriyet'in ilanı-yla taçlanacak bir yolu açan Büyük Taarruz'un gücünü bugün çok daha iyi değerlendirebiliyoruz. Dönemin koşullarından bir büyük

Cumhuriyet kurmak ve büyük bir devlet olarak tarih sahnesinde varlığımızı tüm gücümüzle yaşatmak zor zamanlarda tekrar tekrar okuyacağımız bir ders bizim için. Bu hazineyi bize canlarıyla, kanlarıyla taşıyan ecdadımızı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, onunla aynı yola baş koyan her bir neferimizi, bugünü borçlu olduğumuz herkesi rahmetle, şükranla anıyoruz. Onların gücüyle bugüne sahibiz. Onların ödediği bedeller sayesinde tarih yolculuğunda güçle, güvenle yol alıyoruz. En zor, en karanlık zamanlardan kendi geleceğini inşa eden bir milletin mensubu olmaktan gurur duyuyoruz. Milletlerin tarihini güçlü kılan, geleceği şekillendiren bir diğer unsur da elbette o milletin sanatsal gücü. Ne mutlu ki bu gücün de en büyük, en zengin sahiplerindeniz. Kurum olarak bu kültürel gücün gururuna sahibiz.

Kültürümüze sahip çıkan, onu geliştiren, bugüne ve geleceğe taşıyan TRT, kurumsal geçmişinin her anında bu sorumluluk ve bilinçle hareket etti. Kültürün her alanında ürettikleriyle, asli bir rolün sahibi oldu. Müziğimize verdiği katkı bunlardan bir tanesi. Çok fazla örnek var elbette ama biz bu sayımızda yıldönümleri üzerinden gittiğimiz için Kurum olarak bizleri çok gururlandıran bir yıldönümünü hatırlatmak istedik sizlere.

TRT korolarının kuruluşundan bugüne kültür hayatımıza kattıkları saymakla bitmez gerçekten. Müziğin her alanında hem bir okul hem bir icra alanı oldu TRT koroları. Müzik hayatımızda yer etmiş pek çok sanatçının geçmiş bilgilerini okurken, müzik yolculuklarının başında TRT korolarını görebilirsiniz. Henüz çocuk yaşta başlayan koro eğitimleri, gençlik korolarında devam eder ve onları bu yolculuğa hazırlar. Çok özel yapılarıdır TRT koroları. Köklü bir ailedir. Köklü bir geleneğin geleceğe aktarıldığı yerlerdir. Bu ailenin bir mensubu olmak çok değerli ve ayrıcalıklıdır. Biz de bu sayımızda dergi olarak, TRT korolarının kuruluşunun bu özel yıldönümünde, korolar üzerinden hem geçmişe baktık hem de geleceğe ışık tutmaya çalıştık. Yolu bu korolardan geçmiş, daha doğrusu yolculukları bu korolarda başlamış sanatçılarımızla konuştuk. Sizleri onların tarihlerinde bir ortak yolculuğu çıkarırken, yola yeni çıkacaklar için de bir rehber, bir yol gösterici olsun istedik. TRT korolarının kuruluşunda ve sonrasında emeği geçen, katkısı olan herkesi minnet ve şükranla anıyoruz elbette.

Bildiğimiz gördüğümüz şudur ki geçmiş, hem bugünün hem geleceğin ta kendisidir. Bize düşen bu tarihin sahibi ve geleceğe taşıyanı olmak. İhtiyaç duyduğumuz her şey, o geçmişin bir köşesinde, bir kenarında mutlaka bizi bekliyor. Yeter ki bakmasını ve görmesini bilelim. Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle, esen kalın.

İSTANBUL'DAN LONDRA'YA MÜZİĞİN İZİNDE EMRE ARACI İLE

"Türklerin tarihinde de askeri müzik çağlar boyunca hem savaş meydanlarında taktik anlamında hem de birliği ve bütünlüğü sağlamak açısından önemli bir yer tutmuştur."

Emre Aracı

 Söyleşi: Ümit Yıldırım

Dr. Emre Aracı, (fotoğraf: Mustafa Köker, Londra)

Merhum Profesör Talât Sait Halman'ın: "O, özünde Doğu'da ve Batı'da eşit derecede evinde kültür dünyasının bir vatandaşdır. Bu anlamda soyadı da sembolik olarak önemlidir: Aracı, aracı veya aracı anlamına gelir. Dr. Aracı, Osmanlı ile Avrupa, Türk ile İngiliz, Doğu ile Batı arasında arabuluculuk yapar" ifadeleriyle tarif ettiği, kıymetli müzik tarihçisi, besteci, orkestra şefi ve müzik araştırmacısı konduğumuz Dr. Emre Aracı ile karşılıyoruz sizleri dergimizde ...

1987'den beri yaşamını İngiltere'de sürdüren Emre Aracı'nın 19. yüzyılda Osmanlı Sarayı'nda Avrupa müzik geleneğine odaklanan konferansları, kitapları, makaleleri, CD kayıtları ve belgesel eserleri yer alıyor. British Museum, Royal Academy of Arts ve Oxford, Cambridge, New York, Viyana, Saraybosna ve Londra üniversiteleri gibi çeşitli kurumlarda konuşmacı olarak dersler veren Aracı, yanı sıra; Londra Osmanlı Saray Müziği Akademisi, Prag Senfoni Orkestrası,

Musica Viva, Portekiz Senfoni Orkestrası, Amsterdam Sinfonietta, Kahire Opera Orkestrası, Sopot Filarmoni Oda Orkestrası, İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, Antalya Devlet Opera ve Balesi Orkestrası, Aşkın Topluluğu, İstanbul ve Borusan Oda Orkestrası gibi orkestraların da şefliğini üstlenmiş...

Değerli sanatçımız Emre Aracı ile Osmanlı'da Avrupa izleriyle ve dünyada Türk izleriyle marşları konuştuk, ilgiyle okuyacağınızı düşünüyoruz.

Büyük bir zaferin 100. yılını kutlama şansına eriştiğimiz bir dönemde olduğumuz için gururluyuz millet olarak. Biz de sayımızda yaşadığımız bu kutlu zaferler ve beraberinde üretilen marşlar üzerine bir konu işlemek istedik. Araştırmalarınız esnasında hiç sıra dışı bir marşla karşılaştınız mı?

Nazik davetiniz için çok teşekkür ederim. Bildiğiniz üzere ben 35 yıldır Birleşik Krallık'ta yaşıyorum. Londra, Edinburgh ve Cambridge gibi şehirlerde ömrüm geçti ve hiç unutmuyorum 35 sene önce Londra'ya müzik eğitimi almak üzere öğrenci olarak ilk geldiğimde buradaki sahafları dolaşırken 19. yüzyıl İngiliz gazetelerinden çıkma orijinal sayfalara rastlamıştım.

Bu sayfalar arasında gazetelerde yayımlanmış notalara dahi rastlamıştım ve üstelik bunlar marş notalarıydı. Dahası bu eserler Türk savaş marşlarıydı ve bestecisi de bir hanımdı. Adı ise sadece "Ekselansları Ömer Paşa'nın Eşi" olarak verilmişti. Çok şaşırmıştım. 1854 ve 1855 yılından kalma bu notalar Kırım Savaşı'yla alakalıydı. Asıl adı Mihajlo Latas olan Ömer Lütfi Paşa (1806-1871) o devir Osmanlı ordularının başkumandanıydı. Yani orduları cephede kahramanca savaşırken eşinin bestelediği olduğu marşlar tam sayfa Londra gazetelerinde yayımlanıyordu. Bu eserleri o gazete yapraklarından deşifre ederek orkestra aranjmanlarını hazırladım ve sonra CD kayıtlarını hazırladım. Konserlerde, radyolarda çalındı. Adını dahi o zamanlar bilmediğim bu hanımın esrarengiz kimliğine ise çok seneler sonra ulaşacaktım. Andante dergisinde çıkan makalelerimde de kaleme aldığım gibi gerçek adı Anna Simonis idi ve 1832'de Braşov'un Hamruden (Homorod) kasabasında dünyaya gelmişti. İstanbul'a gelmiş, Ömer Paşa'nın çocuklarına piyano dersleri vermiş ve sonra da paşayla evlenerek Saide adını almıştı. Ancak bu evlilik yürümemiş, Saide Hanım paşadan ayrıldıktan sonra bu defa Paris'e yerleşmiş ve 1912'de 80 yaşında Paris'te vefat etmişti. Ben 1987 yılında Londra'ya geldiğim zaman notaları sahaflardaki karton kutularda karşıma çıkmıştı. O marşlar seslendirilince bir tarih de dirilmiş oldu. Müziğin sihi de burada saklı olmalı diye

Ekselansları Ömer Paşa'nın Hanımı'nın Marşı, "The Illustrated London News", 13 Ocak 1855, (Emre Aracı koleksiyonu)

düşünüyorum, çünkü o eserlerle birlikte hem bir tarih hem de onu yaratan kişinin manevi benliği geri dönmüş oluyor. Toplumların milli marşlara önem vermeleri de bu yüzden zaten. Türklerin tarihinde de askeri müzik çağlar boyunca hem savaş meydanlarında taktik anlamında hem de birliği ve bütünlüğü sağlamak açısından önemli bir yer tutmuştur.

Özellikle 16.yy'da Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'daki askeri, siyasi ve diplomatik ilişkilerinin yoğunlaşmasıyla birlikte Batı dünyasında Türk müziğine ilgi duyulmaya başladığını görüyoruz. Bu karşılıklı etkileşimin müzik alanındaki yansımaları neler olmuştur?

Esasında yine Londra'dan bir örnek vermek istiyorum. Hem de 16. yüzyıl Londrası'ndan. 1599'da Kraliçe I. Elizabeth Osmanlı ile ticari ilişkileri güçlendirmek için Sultan III. Mehmed'e bir hediye yolluyor. Çok ilginçtir ki bu bir müzik enstrümanı, bir org. Üstelik kurmalı bir mekanizmayla kendi kendine çalabilen saatli bir org. Yani devrinin bir teknoloji harikası. Bu enstrümanı Thomas Dallam adında bir usta İngiltere'de inşa ediyor. İstanbul'a yollanmadan önce Londra'daki Whitehall Sarayı'nda kraliçe orgu inceliyor ve ardından Dallam usta orgunu uzun bir deniz seyahatinin ardın-

dan bizzat İstanbul'a getirerek Topkapı Sarayı'nda kuruyor. III. Mehmed hediyesini o kadar beğeniyor ki Dallam'dan İstanbul'da kalmasını istiyorsa da usta ülkesine geri dönüyor. Seyahatinin anılarını kaleme alıyor. Maalesef org sonradan I. Ahmed tarafından yakıtılarak imha ediliyor. Bu devir Türk topraklarından da İngiltere'ye ulaşan enstrümanlar yok değil. Örneğin müzikolog Henry George Farmer 1542 senesinde Kral VIII. Henry'nin Viyana'dan Macar tarzı davullar sipariş ettiğini, Kral VI. Edward'ın 1551 senesindeki Noel kutlamaları esnasında davul çalan çocukların Türk kıyafetlerine girmelerinin istendiğini yazıyor. Kraliyet Topçu Alayı'nda 1689'dan 1756 senesine kadar, mehter kösleri havasında, büyük davullar at arabaları üzerinde taşınıyordu. Zaten 18. yüzyıla geldiğinde Londra'daki tören alaylarında mehter kılığına girmiş, davul ve zil gibi vurmali çalgılar taşıyan asker müzisyenlere de sıklıkla rastlamak mümkündü. Bunların görsel belgeleri de bulunmaktadır; St James's Sarayı önündeki tören kıtasını betimleyen 18. yüzyıldaki bir gravürde olduğu gibi.

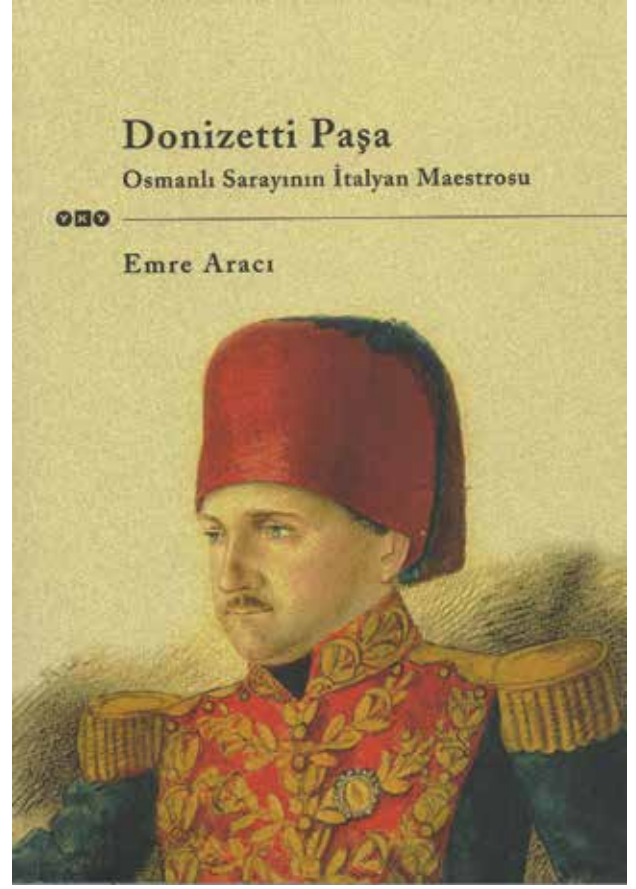
Hatta Farmer bu konuda şöyle yazar: "1787 yılında Kraliyet Topçu Alayı Bandosu en azından bas davula, büyük zillere ve zilli tefe sahipti [...] Bu ritim uzmanları ekseri-

yetle abartılı, göz alıcı renkler ve fantastik süslemelerle bezeli Doğu tarzında kıyafetler giyerdi. Özel kıyafetleri arasında, üzerinde dev tüylerin bulunduğu gülünç sarıklar, çizmeler ya da tuhaf tozluklar, allı pullu kuşaklar, mücevherlerle bezeli kamalar bulunurdu; her bir alay sıra dışılık ve tuhaflık konusunda bir diğerini bastırmak için mücadele ederdi. Halk bu durumu hayretler içinde izlerdi. O zamana dek askeri bandoların geçit törenlerine ilgi gösteren bir avuç izleyiciye karşılık, artık kalabalıklar son furyanın ne olduğunu görebilmek için izdiham yaratıyordu", (Henry George Farmer, History of the Royal Artillery Band 1762-1953, Royal Artillery Institution, Londra, 1954).

Konumuz marşlar olduğuna göre şunu da eklemek isterim ki 1793 yılında Sultan III. Selim devrinde Londra'ya ilk olarak daimi bir elçi yollanmıştı. Yusuf Ağah Efendi o yılın aralık ayında şehre vardı. Türk Büyükelçisi'nin Londra sokaklarındaki manzarası pek renkliydi. Büyükelçi Londra'nın bilinen bahçe ve mesire yerlerine de zaman zaman geziler tertiplerdi. The Times gazetesine verilen büyük ilâna bakılacak olursa 4 Temmuz 1794'te tarihi Ranelagh Bahçeleri'ndeki büyük havai fişek gösterisi Yusuf Ağah Efendi'nin himayesinde gerçekleşmişti. 24 Haziran akşamı Büyükelçi Vauxhall Bahçeleri'ni onurlandıracağını ifade edince şerefine Gloucester Dükü'nün bandosu tam takım üniformaları içinde "çeşitli marşlardan" oluşan bir konser verdi. Osmanlı büyükelçisi sadece huzurunda konserler verilerek onurlandırılmakla kalmamış şahsına ithafen askeri marşlar da bestelenmişti. Örneğin W. P. R. Cope tarafından "klavsen ya da piyano" için yazılan The Turkish Ambassador's Grand March (Türk Büyükelçisinin Büyük Marşı), Stationers' Hall'daki kayıtlara 3 Kasım 1794 tarihinde işlenmişti. Üstelik Cope'un eseri Yusuf Ağah Efendi'ye ithaf edilen tek marş değildi. O dönemde Londra'da yaşayan Alman kökenli besteci Karl Kambra da Osmanlı büyükelçisine bir merasim marşı yazmak için esinlenmişti. Osmanlı büyükelçisinin şehirde ateşlediği "alla turca" furyasından ilham almış olan meşhur bir besteci daha vardı ki müzik çevrelerinde tanındığı adıyla "Dr. Haydn" o devre Londra'nın kalbindeki Hanover Square Rooms'da düzenli konserler veriyordu. Bestecinin 62. doğum gününde, 31 Mart 1794 gecesi "New Grand Overture" adlı daha önce hiç duyulmamış bir eseri halkın karşısında ilk kez seslendirilmişti. Bu eser,

Rossini'nin Sultan Abdülmecid için bestelediği marşın Londra'da basılan notası, (Emre Aracı koleksiyonu)

Emre Aracı'nın Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan Donizetti Paşa biyografisi

Haydn'ın daha sonra yayımlanacak olan, meşhur Londra senfonilerinden Askeri Senfoni idi. Zira ikinci bölümünde yeniçerilerin vurmali enstrümanlarını kullanmıştı. Bütün bu bilgiler benim bu sene Oğlak Yayınları'ndan çıkan Londra'da Türk İzleri kitabımda da detaylı şekilde mevcut.

19. yüzyılda Batı müziği ile buluşmamızda büyük rol oynayan, ilk Türk bandosu olan Musika-i Hümayun'un gelişmesinde çok büyük katkı sağlayan İtalyan asıllı Giuseppe Donizetti ile ilgili yıllar süren araştırmalarınız var. Bu çalışmalar sonrasında yazdığınız 'Donizetti Paşa-Osmanlı Sarayının İtalyan Maestrosu' adlı geniş bir biyografik kitabınız da bulunuyor. Mahmudiye ve Mecidiye adlarıyla anılan iki saltanat marşına da imza atan Donizetti Paşa'dan ve Türk müziğine getirdiği yeniliklerden bahsedebilir misiniz?

Tabii ki; Giuseppe Donizetti'nin hayatı tam bir film konusu esasında. 1788'de Kuzey İtalya'nın Bergamo şehrinde dünyaya gelmiş. Çok fakir bir aile. Işığın girmediği mahsen gibi, bodrum katında bir dairede otururlarmış. Ben de kitabımı yazarken oraları hep ziyaret ettim. Bergamo'da

zengin bir müzik kültürü var; Giuseppe Donizetti de dünya çapında üne kavuşan opera bestecisi kardeşi Gaetano Donizetti gibi, Bergamo'da yetişmiş, ama o kendisine asker müzisyen olarak bir kariyer çizmiş. Napolyon'un ordusunda görev yapmış ve hatta sabık imparator Elbe adasına sü-rülünce o da ona sadık birlikler arasında Elbe'ye kadar gitmiş. Ancak kaderi Sultan II. Mahmud'un reformlarıyla birlikte değişmiş. Zira o ara Osmanlı İmparatorluğu'nda II. Mahmud'un liderliğinde büyük değişiklikler yaşanıyor. 1826'da yeniçeri ocağının kapatılmasının ardından Avrupalı bir askeri yapılanmayla birlikte mehteran da kapatılmış ve yerine Avrupalı türde bandolar kurulmuş. 1828'de Giuseppe Donizetti Osmanlı Askeri Bandoları'nın Baş-Ustakârı makamıyla İstanbul'a geliyor. Öğrencileri ona "Muallim Donizet Bey" olarak hitap ediyorlardı. Mektuplarından da anlaşıldığına göre sadece birkaç yıl için gelmişse de kendisi ve ailesi bir daha İstanbul'dan hiç ayrılmadı. Zaten mezarı da bugün İstanbul Radyoevi'nin karşısındaki Notre Dame de Sion Lisesi'nin içindeki St Esprit Katedrali'nin mahsenindedir.

Giuseppe Donizetti İstanbul'a geldiği ilk

dört ayın içerisinde, sizin de belirttiğiniz gibi, Sultan II. Mahmud için, padişah tarafından resmen kabul edilen, bir askeri marş besteledi. Kendisinin Marcia di Mahmoud olarak tanımladığı ve müzik tarihimize Mahmudiye adıyla geçen bu marşın orijinal yazmalarından bir tanesi Napoli'deki San Pietro a Majella Konservatuarı Kütüphanesi'ndedir. Napoli'deki araştırmalarım sırasında bu notayı bizzat inceleme fırsatım oldu. Üzerinde Donizetti'nin kendi el yazısıyla bu marşı İstanbul'da 1829 yılında Sultan II. Mahmud için bestelendiğine dair bir not yer alır. Notanın kenarındaki açıklamada ise Donizetti dört aydır kendisinden ders alan öğrencilerinin daha henüz acemi oldukları için bu marşı "semplicità", yani çok sade bir üslupta bestelendiği açıklamasını da eklemiştir. Matbu olarak Napoli'de de basılan marş, her ne sebeptense, İsveç'teki çeşitli alay bandoları tarafından da benimsenmiş ve 1839'dan günümüze kadar İsveç askeri bando repertuarındaki yerini korumuştur. Donizetti, II. Mahmud'dan sonra tahta çıkan oğlu Sultan Abdülmecid için de Mecidiye olarak anılagelen bir resmi marş bestelemiş ve bilindiği üzere ünlü Macar piyanist Franz Liszt 1847'de

İstanbul'a geldiği zaman Donizetti'yi evinde ziyaret ederek bu marşın temaları üzerine meşhur parafrazını bestelemiştir. Bu arada Rossini ve Gaetano Donizetti gibi ünlü opera bestecilerinin de Sultan Abdülmecid için bestelemiş olduğu marşlar bulunmaktadır ve şık edisyonları kapağında Sultan'ın portresiyle Avrupa yayınevleri tarafından basılmıştır. Donizetti İstanbul'da sadece askeri marşlar yazmakla kalmamış, kulağına gelen yerel seslerden etkilenerek özgün besteler ve aranjmanlar da kaleme almıştı. Napoli'deki arşivde bulunan, 1832 tarihini taşıyan ve üzerine Raccolta di diversi pezzi di musica (farklı müzik parçalarının koleksiyonu) yazılı bir defterde bulunan eserlerinde gördüğü gibi Donizetti Türk musikisine de ilgi duymuş ve İstanbul'da duyduğu bazı geleneksel eserlerin aranjmanlarını da yapmıştı. "Canzone Turcha", Türk şarkıları olarak tanımladığı bu eserler arasında bu defterde 40'a yakın geleneksel parçanın armonik ve polifonik aranjmanı göz çarpar; kimi zaman bestecisinin adını vermiş, kimi zaman, eser enstrümantal da olsa, şarkının sözlerini İtalyanca fonetik açılımı ile belirtmiştir. Güftesi Osmanlıca olan bu eserlerin Donizetti tarafından "Şarkı-yı cedid", yani "yeni şarkı" olarak adlandırıldığını da görürüz. Bu tür besteler esasında Sultan II. Mahmud'un başlattığı reform hareketinin müzik sanatındaki uzantısının bir diğer boyutunu gözler önüne sermektedir ki bu türde biri Sultan Abdülmecid'e ve diğeri de annesi Bezm-i Alem Valide Sultan'a ithafen matbu halde basılmış iki Donizetti bestesi şarkı da günümüze ulaşmıştır. Donizetti Beyoğlu'n-

daki opera sezonlarını da desteklemiş ve geçirdiği yangının ardından yeniden inşa edilerek Sultan Abdülmecid'in himayesinde 1848'de açılan Naum Tiyatrosu'na da danışmanlık yapmıştı. Bu arada Yapı Kredi Yayınları'ndan 2006'da çıkan Donizetti Paşa biyografım bu yıl İtalya'daki Sandro Teti Yayınevi tarafından İtalyanca dilinde yayımlandı ve doğduğu Bergamo şehrindeki Donizetti Tiyatrosu'nda tanıtımı yapıldı ki bu da benim için gerçekten bir hayli sevindirici bir gelişme oldu.

'Osmanlı Sarayında Avrupa Müziği', 'Savaş ve Barış: Kırım 1853-56', 'Boğaziçi Mehtapları'nda Sultan Portreleri' ve 'İstanbul'dan Londra'ya' gibi örneklerle sayabileceğimiz birbirinden kıymetli eserlere imza attınız; 19. yüzyılda Osmanlı sarayındaki Avrupa müzik pratiğine odaklanan konferanslar, kitaplar, makaleler, yine birçok CD kayıtları ve belgeseller... Bu zengin müzikal birikiminizi biraz da sizden dinlemek isteriz?

Teşekkür ederim. Nedense milletler hep farklılıklarını irdeleyerek birbirlerinden kopuyorlar. Oysa ben sanımda hep o farklılıklar içerisindeki ortak noktaların keşif ettiği değerlerin peşindeyim. Zaten bütün kitaplarım ve CD kayıtlarım hep bu bakış açısından yaratıldı; Donizetti Paşa'nın hayatı olsun, Naum Tiyatrosu kitabı olsun. Örneğin Kalan Müzik'ten seneler önce çıkan İstanbul'dan Londra'ya CD'sinden biraz bahsetmek isterim. 1867 yazında Sultan Abdülaziz Londra'ya Kraliçe Viktorya'nın davetlisi olarak resmi bir ziyaret gerçekleştirdiği zaman onuruna Crystal Palace'ta dev bir konser verilmiş, bu konserde 1600 kişilik

Emre Aracı'nın Oğlak Yayınları'ndan çıkan son kitabı Londra'da Türk İzleri

bir İngiliz korosu Türkçe dilinde Inno Turco olarak gazetelerde duyurulan bir kaside söylemişti. Düşünebiliyor musunuz, fonetik olarak eseri Türkçe söylemişler. Bestecisi Luigi Arditi adında bir İtalyan. Daha önce bir sezon Beyoğlu'ndaki Naum Tiyatrosu'nda da orkestra şefliği yapmıştı Arditi. O zaman 1 Ağustos 1867 tarihli İngiliz The Musical Times dergisinde şöyle bir haber çıkıyor: "Kraliyet emri ile Sultan'ın şerefine düzenlenen eğlence seçkin misafirlerimiz için son derece övgü doluydu; çünkü sadece iyi sanatçılar angaje edilerek iyi müzik icra edilmekle kalınmadı, 'Sultan için bestelenen kaside' Türkçe dilinde söylendi; daha doğrusu koristlerin çıkarabildikleri en yakın telaffuzla, çünkü eseri ancak İngiliz alfabesi yardımı ile okuyabildiler. Acaba Sultan'ın kulaklarına ulaşan kelimeler kendisine gerçekten Türkçe olarak mı geldi, bunu bilemiyoruz, ancak müziğin evrensel dilinden yola çıkarsak, şüphesiz hiç olmazsa duyduğu notalar kalbine ulaşmış ve bu ülkenin kendisine gösterdiği misafirperverliğin hiç de sıradan olmadığını anlamıştır". En büyük hayalim bu eserin CD kaydını gerçekleştirmektir ki 2005'te Prag'daki tarihi Rudolfinum Konser Salonu'nda Prag Senfoni Orkestrası ve Filarmoni Korosu ile benim şefliğimde bunu gerçekleştirebildik. Her zaman savaşların tarihi yazılmıyor; dostlukların tarihi de yazılabiliyor. Hem de müziğin evrensel diliyle. İşte ben de hep bu amaçla, bu pozitif düşünceyle eser vermeye gayret etmiş bir sanat insanıyım ve eserlerimle de böyle hatırlanmak isterim...

Konumuz
marşlar olduğuna göre
şunu da eklemek isterim ki 1793 yılında
Sultan III. Selim devrinde Londra'ya
ilk olarak daimi bir elçi yollanmıştı.
Yusuf Agâh Efendi o yılın aralık ayında
şehre vardı. Türk Büyükelçisi'nin
Londra sokaklarındaki manzarası
pek renkliydi.

MARŞLARLA TARİHE YOLCULUK

Hazırlayan: Arzu Demirel

Tarihimizin şanlı sayfalarında isimsiz nice kahramanımız vardır. Ve bu kahramanlıkları anlatan, yaşatan marşlarımız. Büyüğümüzle küçüğümüzle vatan aşkıyla yanıp tutuşuruz. Asker adayımızı davulla, zurnayla bayram havasında, gururla, içimize sığdıramayacağımız coşkuyla uğurlarız. Kurtuluş Savaşı'nda gazilerimizin siyah beyaz görüntülerini izlerken, gözlerimiz dolar. İzleyen, tanık olan bizler zamanı, mekânı aşan bir bağlılıkla atalarımızın bize bıraktığı vatanımızı canla başla korumaya yemin etmişizdir. Minik bebeklerimize ninni niyetine marş dinletiriz. Bununla vatan aşkını kulağına, gönlüne ekeriz. Marşlar, dilimiz olur, ruhumuz olur, bir ulak olur bizden sonraki nesillere miras olacak bu duyguları taşır.

TDK sözlüğünde Marş için "Bir topluluğu simgelemek için düzenlenmiş müzik parçası" der.

Marş kelimesi Fransızcadan dilimize geçmiştir. Fransızcada daha geniş çağrışımları olan marş, "adım" ve "yürüyüş" anlamlarının yanında "Marche à suivre" denildiğinde "izleyen adım/izleyen yürüyüş" anlamlarını ifade ederken "Ça Marche" denildiğinde "anlaştık" anlamına gelir. Marşın, Fransızca yürü(mek) gibi bir anlamı olsa da, marş sözcüğünü art arda iki defa kullanmak (marş marş), Türkiye'de koş(mak) anlamına da gelir.

Marşın iç ve dış olmak üzere iki yapısı bulunur: İç yapısı seslerin, çalgıların uyumu ve tınısı ile ilgili iken, dış yapısı ritim, süre, ezgisel yürüyüş ve genel çerçeve planı ile ilgilidir. Bu iç ve dış yapı, ulusal ve yerel kültürle birlikte, toplumdan topluma değişiklik gösterebilir. Marşlar genelde uygun adım yürüyüşe uygun çalınıp söylenebilir. Kuvvetli ve düzenli ilerleyen bir ritim vardır. Askeri bandolarda çalınan müzikal eserlerdir marşlar.

Hikmet Toker'ın Marş-ı Hassa Osmanlı Padişahlarına İthaf Edilen Marşlar kitabında marş ve yürüyüş arasındaki ilişki şöyle anlatılır:

"Bütün parçalar gibi marşlar da ölçü başında, yani ölçünün başından yahut eksik ölçü ile başlar. Bütün marşlarda ilk vurgusu sol ayağa gelir, yani her ölçünün ilk vurgusu ile sol ayak adım atmış olur. Yürüyüş marşla birlikte başlayacaksa eksik ölçü ile başlayan marşlarda eksik kısım atılmadan uygulanır ve ilk tam ölçünün birinci vurgusu ile sol ayak adım atmış olur. 2/4 ve 4/4' lük marşlarda her adımda ¼'lük kıymet uygulanır. 2/2'lik usulde bir adımda 2/4'lük kıymet geçilmiş olur."

Bandolar temel olarak açık hava etkinliklerine yöneliktir. Bu nedenle güçlü sesi olan, açık havada rahatça kullanılabilen ve özellikle yürürken de çalınabilen taşınabilen çalgılardaki gelişmelerde, askeri müziğin katkıları oldukça önemlidir. Askeri müzik takımlarına önceleri büyük savaş davullarının, sonra çeşitli boruların, daha sonra da örneğin saksafonun girmesi, buna karşın güçlü ritmik yapının, destansı ezgilerin varlığının bozulmamasını sağlamıştır.

Tuğ Takımından Mehterana Marşlar...

Eski toplulukları incelediğimizde marşlarla karşılaşırız. Güçlü insanlara ve savaşçılara, kral, komutan gibi üst düzey yöneticilere övgü için yazılan müzik eserlerine rastlarız. Tarih boyunca müzik, egemen kültürün en önemli temsil aracı olmuştur. Türk toplulukları için de geçerlidir bu durum.

M.Ö. IV. yüzyıllarda Hunlarda milli marş vardır. Hunlar zamanındaki tuğ takımı, Mehterin temelidir. Hunlar da savaş tekniği olarak müziği kullanmıştır. Vurmalı sazlar ve nefesli sazlardan oluşan bir orkestraydı tuğ takımı. Bu müzik Çinlileri çok etkilemiştir. Bu nedenle Çin müziğinde bugün bile Hun izleri vardır.

XI. yüzyılda Kaşgarlı Mahmud Divan-ü Lügat'it Türk'te hakanların huzurunda müzik yapıldığını anlatmıştır. Küvrük (kös), tomruk (davul), çenk (zil) ve nay-i Türkî adındaki sazlardan oluşan "Tuğ"lar, savaşlarda ve özel günlerde müzik yapıldığı burada geçmektedir. Tuğ takımlarından mehterhaneye uzanan Türk askeri müziği Orta

Asya'dan Anadolu Selçuklularına en son da Osmanlılara geçmiştir. Selçukluların Nevbethane dediği müzik kurumunda Hunlardan beri ikisi nefesli, dördü vurmali altı temel çalgı yer almıştır. İlk Haçlı seferlerinde Avrupalı askerler Anadolu Selçuklularının tuğ takımından etkilenmiştir. Dâhi müzisyen Mozart'a Türk Marşı'nı yazdıran ritmiyle, Batılı ülkelere askeri bando kurduran ihtişamıyla Mehter Marşı, müziğimizin Batı üzerindeki etkilerinin en bilinen örneğidir. Ordu halkla bando yoluyla da diyalog kurar. Bunun devletin sürekliliği için önemser. Böylece toplumsal yapıyı da oluşturur. Mehteran da gündelik hayatta müzik kültürünü geliştirmek amacıyla gösteriler yapmıştır.

Dolayısıyla müzik ve marşlar devletin halkıyla kurduğu bir diyalog türüdür. Müzik, küçük toplumlarda da gelişmiş toplumlarda da politik güç olduğundan toplumun hayatında önemlidir. Osmanlı mehterinde nefesli ve vurmali enstrümanlar bulunur. Nefesli çalgılar; zurna, boru, kurreney, mehter düdüğü, vurmali çalgılar; kös, davul, nakkare, zil, çevgandır. Davul çok uzaktan duyulabildiği için, mehter takımında özellikle önemli bir yere sahiptir.

XIX. yüzyıla geldiğimizde Avrupa'nın çoksesli müzik türüne uygun padişaha özel marşlar bestelenmiştir. Batı müziğine ilgi duyan Üçüncü Selim, Osmanlı sarayına bu türü taşımıştır. İkinci Mahmud Mehter takımının yerine Musika-i Hümayun'u kumuştur. Mehter Yeniçerilerin askeri bandosuydu.

Bu dönemde bestelenmiş marşlarımızı anmadan geçmek istemeyiz. Guiseppe Donizetti tarafından Abdülmecit için bestelenen Mecidiye Marşı, Callisto Guatelli tarafından Abdülaziz için bestelenen Aziziye Marşı, Necip Paşa tarafından II. Abdülhamit için bestelenen ve güftesi bulunan ilk resmî Osmanlı marşı olan Hamidiye Marşı, Italo Selvelli tarafından Mehmet Reşat için bestelenen Reşadiye Marşı, müzikal tarihimizde yerini alan marşlarımızdır. Birçoğumuza göre Osmanlı döneminin en duygusal marşı ise "Plevne-Gazi Osman Paşa Marşı"dır. 1877-1878 Osmanlı Rus savaşı esnasında Osmanlı Ordusu Komutanı Gazi Osman Paşa'nın olağanüstü şartlar altında yaptığı Plevne müdafaası için yazılmıştır.

Milli Marşlar...

Marş türü içinde önemli bir yeri olan millî marşlar ya da diğer adıyla ulusal marşlar, özellikle 1789 Fransız İhtilâli ve sonrasında şekillenen ulus devlet anlayışı ile bugünkü hüviyetine kavuşmuş, sözlü müzik parçalarıdır.

Ulusal marşlarda coşku, öfke, kahramanlık duyguları uyandıracak sözcükler seçilir. Çok azında dinginlik vardır. Vatani, milleti, manevi duyguları övme ve yüceltme konusu yoğun yer alır.

Dil ve müzik olarak yalın olmalarına rağmen çok etkileyicidirler. Toplumun ezbere bildiği, koro halinde söylenen vatana bağlılık duyguları içeren marşlar ortak bir idealde halkı birleştirir. Marşlar ritmin, nakaratın odakta olduğu müziklerdir. Askeri müzikte en önemli unsur toplumu ortak psikolojide buluşturmaktır. Marşın ritmik yapısı dil ile güçlenerek verilmek istenene ulaşılır. Marşı hep bir ağızdan seslendirdiğimizde içimizdeki güç bizimle birlikte söyleyen grupla ortak ruh oluşturur. Tek vücut oluruz. Bireysellikten çıkarız. İnancımız güçlenir.

Marşlarımızla; bağımsızlığımızı kazanırken hangi olaylardan geçtiğimizi, neler yaşadığımızı hatırlarız. Birey olduğumuz fikri kafamızdan silinir tek vücut oluruz. Kuvvetli ve düzenli ritimleriyle, tekrar eden sözcükleriyle aklımızda kalır; dilimize pelesenk olurlar. Kolayca eşlik ederiz.

Coşku, öfke, kahramanlık duyguları uyandırarak geniş halk kitlelerine hitap edebildiği için marşlarda, genelde o ülke insanları tarafından tanınan, duyulduğunda çabuk anlaşılacak semboller kul-

lanılır. Marş dinlerken kendi benliğimizden kopup toplumumuzun yarattığı ortak bilinç içinde eriyip kaynaşırız ki marşların en güçlü amacı da budur.

Bu amacı Vatan Şairi Mehmet Akif Ersoy'un aklından ruhundan döken milli marşımızda da görmek mümkündür. Durumu Milli Şairimizden alıntı yapacağımız bir anekdotla anlatmak isteriz. Mehmet Akif, Mısır'dan döndüğünde çok hastadır. Yaşamının son günlerini geçirdiği Mısır Apartmanı'na dostları ziyaretine gelir. Milli mücadele günlerinden bahsedilirken söz İstiklal Marşı'na gelir. O an Mehmet Akif hastabakıcı yardımıyla yataktan doğrularak şöyle der:

"O şiir, milletin o günkü heyecanının bir ifadesidir. Bin bir bela karşısında bunalan ruhların, ıstırap içinde kurtuluş an'ını beklediği bir zamanda yazılan marş, o günlerin kıymetli bir hatırasıdır. O şiir bir daha yazılamaz. Onu kimse yazamaz. Onu ben de yazamam. Onu yazmak için, o günleri görmek, o günleri yaşamak lazım. O şiir artık benim değildir. O, milletin malıdır. Benim millete karşı en kıymetli hediyem budur. Allah bir daha bu millete İstiklal Marşı yazdırmasın." Kolektif bir eser olan "100 Ülke 100 Marş İstiklal Marşı" kitabında da İstiklal Marşı'nın nazım tekniği ve içeriği bakımından estetik, şiirin bütün dizeleri tam ve zengin kafiyeli, her kıtanın temayı oluşturan duyguya uyumlu olarak bir tonlaması ve vurgusu olduğunun altı çizilir. Kitapta, İstiklal Marşı'nın sehl-i mümteni denebilecek ölçüde söyleyiş kolaylığı yanında işlediği temalar bakımından sağlam bir yapısı olduğunu ve her bakımdan bütünlük olduğunu, şiirin ses ve mana bakımından birbiriyle ilişkili olduğunu anlatmıştır.

Milli bayramları da ruhları, bize hissettirdikleriyle marşlarımızla özdeşleşmiş zamanlardır.

Milli bayramlarda koro repertuarının ayrılmaz parçalarıdır "Dumlupınar Marşı". Çocuklar belki önceden anlamını idrak etmeden dinleyecekler, söyleyecekler ama ilerleyen zamanlarda "Armağanın büyük zafer" dizisinde yatan gerçeğe, Dumlupınar Savaşı'yla ne kadar ince bir çizgiden geçerek vatanın zafere ulaştığını anlayacaklar.

Türk Milleti; asırlardır kanı ile suladığı, medeniyetiyle inşa ve ihya ettiği bu toprakları var gücü ile savunmak ve düşman işgalini nihayetlendirmek için Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde 26 Ağustos 1922'de Büyük Taarruz'u başlatmış ve 30 Ağustos'ta zaferle sonuçlandırmıştır. Biz de böyle önemli bir yıldönümünde marşlar üzerinden bir anma yazısı yazmak istedik. Başkomutanlık Meydan Muharebesi için, "Bu eser Türk milletinin hürriyet ve istiklal düşüncesinin ölümsüz bir abidesidir. Bu eseri yaratan bir milletin evladı, bir ordunun başkomutanı olarak mutluluk ve bahtiyarlığım sonsuzdur." diyen Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve silah arkadaşlarını Zafer Bayramımızın 100. Yılında saygıyla anıyoruz. 🌸

USTADAN ÇIRAĞA BABADAN OĞULA ADNAN ATAMAN

Hazırlayan: Süreyya Çetin

13 Temmuz 1926'da İstanbul'da dünyaya geldi. Babası halk bilimi uzmanı, eğitimci, sanatçı Sadi Yaver Ataman, annesi Fatma Pakize Hanım'dır. Adnan Ataman, annesini erken yaşta kaybetti. Büyükbabası Ali Yaver ve babaannesi Habibe Yekta'nın yanında Karadeniz Ereğlisi'nde ve Safranbolu'da yaşamaya başladı. Babası Sadi Yaver Bey, 1931-1935 yıllarında Karadeniz Ereğlisi'nde müzik öğretmeni olarak görev yaptı. Adnan Ataman da babasının doğup büyüdüğü Safranbolu'da, türküler dinleyerek, seyirlik oyunlar izleyerek çocukluk yıllarını geçirdi. Türk halk kültürünün bütün renkleriyle yaşadığı Safranbolu; ileride, onu besleyen bir kaynak olacaktı.

Kastamonu'da liseyi bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne dört yıl devam etti. Bu esnada, babası tarafından 1950'de kurulan ve İstanbul Radyosundan düzenli yayın yapan Memleket Havaları Ses ve Saz Birliği'nde bağlama sanatçısı olarak görev almaya başladı. Ataman'ın çocukluğu, gençliği folklor incelemelerinin coşkusuyla yapıldığı yıllara denk gelmişti. Bir taraftan Yurttan Sesler Korosu kuruluyor, diğer taraftan halk aşıkları radyolarda programlara katılarak geniş dinleyici kitlesine ulaşıyordu. Böyle bir ortamda müziğe olan ilgisi ağır basan Adnan Ataman tıp eğitimini yarıda bıraktı. Memleket Havaları Ses ve Saz Birliği'ndeki müzik çalışmalarını sürdürdü. Bu sırada babasının girişimiyle İstanbul Belediye Konservatuvarı bünyesinde 1953'te kurulan Folklor İnceleme ve Derleme Kurulu'na bağlı Folklor Tatbikat Topluluğu'na (günümüzde İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Müziği Topluluğu) sınavla 1953'te fahri saz sanatçısı oldu. 1954'te açılan sınavda başarı gösterince topluluğun kadrolu saz sanatçıları arasına katıldı. Adnan Ataman, Folklor Tatbikat Topluluğu ile birlikte babasının şefliği döneminde Adana, Konya, Burdur, Isparta, İzmir, Aydın, Manisa, Çanakkale, Tekirdağ, Kırklareli, Edirne, Bursa, Kastamonu ve Safranbolu yörelerini kapsayan turne konserlerine katıldı. 1961'de Folklor Tatbikat Topluluğu'nun şefliğine ve yöneticiliğine atandı. Turnelerde Türk Halk Müziği saz ve ses sanatçıları; topluluk halinde sahne alarak halkla buluştu.

Adnan Ataman; Yücel Paşmakçı, Arif Sağ, Orhan Gencebay, Binali Selman, Hasan Mutlucan, İnci Çayırılı, Mustafa Günaydın, Mustafa Hisarlı, Seha Okuş, Aydan Erküvün, Osman Beydilli, Muharrem Akkuş, Ali Ekber Çiçek, Cemile Cevher Çiçek, Mehmet Özbek, Mükkerrem Kemertaş, Ümit Tokcan başta olmak üzere, dönemin güçlü seslerinin katıldığı konserlerde koro şefliği yaptı. Ataman, daha sonraları (1983) Mehmet Özbek'in radyo için hazırladığı "Cumhuriyet'in 60. Yılında Türk Halk Müziği'nin Panoraması" açköturumunda, bu konserlerin amacını şöyle özetlemişti: "... İstanbul Belediye Konservatuvarı konserlerinin maksadı; halka, halk müziğini en iyi şekliyle, örnekleriyle tanıtmak ve sevdirmek..."

Folklor Tatbikat Topluluğunun şefi Ataman; yurdun hemen her yöresinde ve yurt dışında Tunus'ta Kartaca (1985), Fransa'da Paris, Le Havre, Rain ve Lille (1987), Almanya'da Freiburg (1987), İngiltere'de Eastbourne (1988), Belçika'da Gent (1993) ve Hollanda'da Amsterdam (1993) şehirlerinde konserler yönetti, uygulamalı seminerler

Konservatuvar Türk Halk Müziği Topluluğu'nun Mizansenli ve Halk Oyunu Eşlikli Konserleri

verdi. Yine bu toplulukla birlikte, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu bünyesinde çok sayıda televizyon programı hazırladı ve yönetti. 1991-1993 yıllarında ayda bir yayınlanan açıklamalı halk müziği programlarını yönetti.

İstanbul Belediye Konservatuvarı bünyesinde topluluk eğitimciliği ve yöneticiliğinin yanı sıra Folklor İnceleme ve Derleme Kurulu üyeliği yaptı. Bu topluluğun kırk dört yıl şefliğini ve yöneticiliğini yerine getirdikten sonra 2005 yılında emekliye ayrıldı. Ayrıca Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunda bağlama sanatçılığı, Radyo Türk Halk Müziği Toplulukları şefliği yaptı; Danışma Kurulu, Denetleme Kurulu, Repertuvar Kurulu vb. kurulların üyeliğinde bulundu. Adnan Ataman, Radyo Türk Halk Müziği Toplulukları şefliği görevinden 1995'te, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu bünyesinde elli yıl boyunca sürdürdüğü kurul üyeliklerinden de 2005'te ayrıldı.² Türk müzik hayatına bir eğitimci olarak da hizmet etti. İstanbul Teknik Üniversitesi İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuvarının

"Dibekbaşı"
(Dekorlu ve Mizansenli Konser):
Saadet Yılmaz
Bircan

kurucuları arasında yer aldı ve kurumda bir süre görev yaptı. Bu arada stajyer sanatçıların eğitimiyle ilgilendi. Türk Halk Müziği'nin okunuşunda anonim yapının korunmasına önem verdi. Radyo programlarında; radyo ve televizyonlardaki yayınlarda aslına uygun olmayan okumaların halkın doğru icrasını bozabileceğine dair endişelerini dile getirdi.³

Uluslararası Halk Müziği Konseyi'nin (International Folk Music Council) üyesi olan ve çeşitli kongrelere katılan Adnan Ataman bir fikir adamı olarak da Türk kültür ve sanat hayatına katkı sağladı. Kongre, sempozyum vb. toplantılarda sunduğu tebliğlerle fikirlerini savundu. Süreli yayın organlarında Türk Halk Müziği hakkındaki görüşlerini kültür-sanat çevreleriyle paylaştı ve bu konuda birçok ödüle layık görüldü. Adnan Ataman 15 Ağustos 2014 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Beylerbeyi'ndeki Nakkaştepe Mezarlığı'nda toprağa verildi.⁴ Çalışmalarını daha çok halkın yaşattığı geleneksel değerlerin kaynaklarını araştırma konusuna yoğunlaştıran Adnan Ataman folklorik karakter taşıyan mahallî ve anonim müzik materyalleri üzerine çalışmış, bunları sahneye taşıyarak mizansenli ve halk oyunu eşlikli konserler hazırlamıştır. (Fotograf -2) Aralık 1973 tarihli gazete haberrinde "Senaryolu Türkü" vurgusuyla anlatılan çalışmalar hakkındaki Adnan Ataman'ın beyanı şöyle aktarılmıştır: Halk müziğimizi icra ederken fırsat buldukça bu tip folklorik çalışmalar da yapıyoruz. Bu çalışmalar için Anadolu'ya yaptığım geziler, folklor neşriyatları, İhsan Hınçer'in folklor neşriyatları ve babam Sadi Yaver Ataman'ın bazı notlarından yararlanıyorum." Bu "folklorik" vurgusuyla yapılan mizansen, kostümlerle birlikte tiyatral özellik arz eden konserlerden özellikle "Dibekbaşı" başlıklı iki bölümlü gösteri sıklıkla tekrarlanmıştır.⁵

Ataman, ustası Sadi Yaver Ataman'dan devraldığı bayrağı daha ileriye taşımış; konser öncesi yapılan hazırlıkları bir yönetime oturtmuştur. Kadın -erkek seslerin karşılıklı söylediği koro ve solo eserlere yer vermiş, bir türkünün üç ya da dört solistle paylaşarak okunması, konserlerde saz eserleri bölümüne yer verilmesi gibi bugün olağan bulduğumuz kalıplarının uygulayıcısı olarak bir koro icra kültürü oluşmasında büyük katkı sağlamıştır.

Derleyici olarak Türk Halk Müziği repertuarına çok sayıda eser kazandırmıştır. Balıkesir, Batı Trakya, Çankırı, Denizli, Diyarbakır, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Isparta, İstanbul, Karabük, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırşehir, Konya, Malatya, Mersin, Muğla, Nevşehir, Ordu, Rize, Rumeli, Şanlıurfa gibi Türkiye'nin hemen her yerinde onlarca mahallî sanatçıdan derlediği ve notaya aldığı müzik eserlerinin sayısı üç yüz kadardır. Bunların büyük bir kısmı yayımlanmış, seslendirilmiş ve toplumun beğenisini kazanmıştır. TRT Repertuarında on yedi türkü ve bir uzun havanın derleyeni; elli üç türkünün, iki oyun havasının notaya alanı olarak adı yer almaktadır.

Ataman Abdülvahit Küzecioğlu, Adnan Türköz, Ahmet Gazi Ayhan, Ali Ekber Çiçek, Âşık İsmail Aydın (Âşık Dâimî), Âşık Kul Ahmet, Cemile Cevher Çiçek, Bedri Aysel, Hanife Ataman, Muharrem Akkuş, Musa Eroğlu, Müşerref Ercan, Neşet Ertaş, Özay Gönülüm, Sadi Yaver Ataman, Talip Özkan, Yalçın Özsoy, gibi halk sanatçılarından sesinden pek çok eser derlemiş ve notaya almıştır.

"Arabaya daş koydum" (Kızılhisar Zeybeği),

"Cemile'min geçtiği yollar meşeli" (Denizli Acıpayam);

"Evleri yol üstüdür" (Şanlıurfa Halfeti);

"Gitme durnam gitme nerden gelirsın" (Erzincan Tercan);

"Sinem beni yandırır" (Diyarbakır);

"İlik düştü yakamdan", gibi birçok eser derlemelerinden bazıdır,

"Zobalarında guru da meşe yanyor" (Denizli);

"Yatamadım gasavetten meraktan" (Mersin Mut);

"Bir giderim beş ardıma bakarım",

"Daş harmanın mazısı",

"Kaşık Oyun Havası" (Safranbolu),?

"Yeşil ipek bükene" ve "Selâm da söylen beybabama" (Karabük Safranbolu);

"Leblebi koydum tasa" (Çankırı Çerkeş);

"Gar mı yağmış yüce dağlar başına" (Kırşehir);

"On dört bin yıl gezdim pervanelikte (Haydar Haydar)" (Erzincan), gibi bilinen eserleri de notaya almıştır.

Ataman'ın üzerinde çalıştığı Safranbolu türküleri "Safranbolu Türküleri ve Halk Oyunları" isimli kitabında ve TRT Türk Halk Müziği repertuarında kayıt altına alınmıştır. Bu kitap, türkülerin üslup, içerik ve söz varlığına dair araştırma yapan akademisyenlere kaynak teşkil etmektedir.⁶ Ataman çalışmalarıyla bize; türkülerin ve folklorik birikimin kayda alınmasının, yazıya geçirilmesinin ne denli önemli olduğunu göstermiştir.

Adnan Ataman, soyadına yakışan bir önderlikle eğitimciliğini sürdürmüş; "Bu Toprağın Sesi (Halk Musikimiz)" adını verdiği anı kitabında ise meslekî bilgi ve deneyimlerine yer vermiştir. Gelecek nesillere, Genç Türkiye'nin müzik hayatını anlatan bir başvuru kaynağı bırakmıştır.

"Bir Dünya Müzik" dergisi olarak, ömrünü Türk Halk Müziği'ne adanmış büyük ustayı sevgi ve rahmetle anıyoruz. 🌸

Kaynakça:

1-3 Türküler Ne Der – TRT Antalya Radyosu Programı / TRT Dinle- Sadi Yaver Ataman, Adnan Ataman

2-4 Dr. Süleyman Şenel – TDV İslamansiklopedisi.org.tr

5 Mehtap Demir - İstanbul Ün. Devlet Konservatuarı "Folklor Tatbikatı'ndan Konservatuar Topluluğu'na Bir Halk Müziği İcra Geleneği" dergipark.org.tr.

6 Habibe Güneş - Karabük Ün. Safranbolu Türkülerinin Söz Varlığı ve Muhtevası üzerine bir inceleme Trt Türk Halk Müziği Repertuarı ve Adnan Ataman'ın "Safranbolu Türküleri ve Halk Oyunları" eserinde yer alan türküler.

Çocuk Ve Gençlik Korolarının, Toplumun Kültürel Gelişimindeki Yeri Ve Önemi

Hazırlayan: Prof. Dr. Mustafa Apaydın

1. Giriş

Tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde insanlığın yarattığı tüm öznel ve nesnel değerlerle, bunları yaratmada, kullanmada, sonraki kuşaklara iletmeye kullandığı ve insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların tümüne kültür (ekin) denir.

Kültürü oluşturan değerler, doğada yaşayan canlılardan, yalnızca insanlarca üretilip, benimsenip, yaşamlarının bir parçası olarak değerlendirilip, gelecek kuşaklara aktarılabilmektedir. Hayvanların, insanlar gibi alet yapma, yeni bir şey yaratma ve doğayı değiştirerek üretme becerilerinin bulunmayışının bir nedeni de, edinilen kültürel değerlerin yeniden kullanılabilmesine olanak sağlayacak, kalıcı bilgi edinme ve bilgiyi gelecek kuşaklara aktarma yeteneklerinin bulunmayışındır.

Önce bireyin, sonra da bireylerden oluşan toplumun, kültürel ve genel gelişiminin temelini oluşturan bilgi birikimi için gerekli "yaratma" ve "kullanma" öğelerinden sonraki en önemli öğe olan "aktarma" yeteneğinin temelini "dil" oluşturmaktadır.

Düşünce ya da duyguları bildirmeye yarayan anlatım araçları için: "konuşma dili", "yazı dili", "müzik dili", tanımları kullanılmaktadır.

"Müzik Dili"nin, konuşma ve yazı "özellikli bir dil" olduğunu önemle vurgulamak gerekmektedir.

Müzik Dili, insanı hayvandan ayıran en önemli ve hatta tek özellik olmaktadır.

Yalnızca insanlara özgü olan "kültürel gelişimin" temelindeki "müzik dili" ve bunun kullanım araçlarından biri olan, Çocuk ve Gençlik Korolarının yeri ve önemi irdelenmeye çalışılacaktır.

2- Müzik Dili, Şarkı, Şarkıcı ve Şarkı Dili.

Müziksel yeteneklerin başlıcaları şunlardır:

1- Müziksel algılama, 2- Müziksel işitme, 3- Müziksel bellek, 4- Müziksel canlandırma, 5- Müziksel söyleme, 6- Müziksel çalma. Normal insanların konuşma dilinin bir üst diliminde başlayan müziksel yeteneklerin gelişimi, insan için "yeni bir iletişim aracına kavuşmak ve onunla etkilemeye ve etkilenmeye başlamak," anlamına gelmektedir.

Altı ana başlıkta belirttiğimiz müziksel yeteneklerden, insanın, iletişim kurmak amacıyla, müziksel söyleme yeteneğini kullanarak oluşan, müziksel oluşuma "şarkı", şarkıyı seslendirene "şarkıcı", bu dile de "Şarkı Dili" denir.

3- Koro,

Şarkı dilini kullanabilme düzeyinin, bir başka adının, şarkı söyleyebilme yeteneği olduğunu belirtebiliriz. Kültür oluşturabilen canlılar olarak insanlar, bu oluşumdaki en etkili araç olan şarkı söylemeyi, hem birey, hem de toplu olarak bir arada ve birlikte yapabilmektedirler. Tek tek değil de, topluca şarkı söylemek için oluşturulan topluluğa "Koro" denir.

Koroların oluşumu için gerekli temel koşulları şöylece sayabiliriz.

- 1- Birlikte konuşma, söyleme, seslenme ve seslendirmeye gereksinim duymak,
- 2- Bu amaçla bir araya gelmek, toplanmak, topluluk oluşturmak
- 3- Birlik olma ve birlikte bir şey üretme bilincine ulaşmak,
- 4- Örgütlenmek ve bir temsilci (koro eğitici-yöneticisi) aracılığı ile örgütlü çalışmak,
- 5- Topluluk (koro) olarak, müzik dili (şarkı dili) ile konuşmak ve söylemek.

Korolar, bir rastlantı sonucunda bir araya gelmiş değil, örgütlenmiş insanların oluşturduğu, belirli bir niteliğe kavuşmuş, yapısı ve işleyişinde psikolojik, sosyolojik ve demokratik özellikler bulunan ve şarkı söyleme dilini iletişim ve etkileşim aracı olarak kullanan bir müziksel topluluktur.

4- Koroların kuruluş biçimleri,

Koroların oluşumunu;

- a- Seslendireceği yapıtın türüne ve sanatsal özelliklerine göre, (sanatsal)
- b- Koroyu oluşturan bireylerin yaş, cinsiyet ve sayısal durumuna göre, (yapısal) olmak üzere iki ana başlıkta sınıflandırabiliriz: Seslendireceği yapıtın türü ve sanatsal özelliklerine göre oluşturulan sanatsal korolardan bazıları:

Halk Müziği, Caz Müziği, Geleneksel Müzik, Opera, Müzikal, Madrigal, Dinsel Müzik, Özgün Müzik, Popüler Müzik, Eğitim Müziği, Ritmik Müzik, Senfonik Müzik, Antik Müzik, Çağdaş, A Tonal, Anarmonik Müzik, Sahnelenen Gösteri Müzikleri Koroları. Koroyu oluşturan bireylerin, cinsiyet, yaş ve sayısal durumuna göre oluşturulan yapısal korolardan bazıları; Minikler, Çocuk, Gençlik, Yetişkinler, Kızlar, Kadınlar, Genç Erkekler, Erkekler, Erkek Çocuklar, Vokal Toplulukları, Oda Koroları ve Büyük Karma Korolar olarak adlandırılırlar.

1998 yılı verilerine göre, Almanya'da 60.000, Bulgaristan'da 10.000, Fransa'da 20.000 üzerinde koronun varlığını biliyoruz. Bu durumda, çağdaş batı kültürü ve sanatının planlama, üretme, gelişme ve paylaşma aşamaları için, korolu bir Avrupa'nın, ne denli uygun bir ortam oluşturduğunu belirtebiliriz.

Korolardaki yaş gruplarına baktığımızda, birçok etmene bağlı olarak, koroların % 75 – 80 inin çocuk ve gençlik yaş grubundan oluştuğunu da söyleyebiliriz. Bu sonuç bir anlamda, toplumsal değişim ve kültürel gelişmenin oluşup yeşerdiği alanın da, Çocuk ve Gençlik Koroları olduğu gerçeğini karşımıza çıkarır.

5- Koroların yaşamsal işlevleri,

İnsan yaşamında koroların; Bireysel, Çevresel-Toplumsal, Eğitim-sel, Psiko- Sosyal, Kültürel, Ekonomik işlevleri bulunmaktadır.

Bireysel İşlev:

Koroyu oluşturan bireylerin, kendine güvenme, kendini etkin kılma, hoşça vakit geçirme, zamanı iyi değerlendirme ve programlı yaşama bilincine ulaşma, birlikte iş yapabilme, çok boyutlu düşünebilme, örgütlenme, bir yönetim etrafında düşünceleri oluşturma ve paylaşma, meslek alanı olarak müziği seçme, duygulu ve duyarlı olma, yaşamın tadına varma, doyum sağlama, gerektiğinde liderlik yapma ve kendini aşabilme gibi insanca değerleri edinebildiği en verimli ortam, korolardır.

Toplumsal İşlev:

Toplumlari oluşturanlar bireylerdir. Korolarda kazandıkları bireysel özellikleri taşıyanların oluşturduğu toplumların niteliklerinin de, bireylerin bireysel niteliklerine koşut olarak biçim kazanacağı tartışılmaz bir gerçek olacaktır. Bu bağlamda, koroların çevresel ve toplumsal işlevlerinden bazılarını şöylece sayabiliriz.

Bir gruba ait olma-korodaş olma, başkalarını da gruba katma-korodaştırma, toplumsallaşma, toplumsallaştırma, topluluk üyesi olma, toplumsal kurumlaşma-kurumsallaştırma, toplumsal haz duyma-duyurma, korosal ses-söz birliği sağlama, toplumsal ses-söz birliği sağlama, uluslararası ses birliği sağlama, küresel ses birliği sağlama, toplumsal dayanışma ve yardımlaşma duygusu sağlama, ulusal gurur ve sevinç birliği sağlama, uluslararası ve küresel sevinç birliği sağlama.

Eğitimsel İşlev:

Şarkılarda işlenen temalarla, konuşma ve yazma diliyle gerçekleştirmek istenen temel eğitime katkıda bulunmak, genel müzik eğitimine doğrudan katkı sağlamak, yaygın müzik eğitimi alanı olmak ve mesleki müzik eğitime uygulama alanı olmak.

Psiko-Sosyal İşlev:

Gerek hemcinsleriyle ve gerekse karşı cinsle birlikte, gerçek psiko -sosyal yaşamın bir provasını yapmak, sosyal etkinlikler ve dinletiler aracılığıyla, sosyal yaşamın ta içinde yer almak, psikolojik ve sosyal gelişmelere ayak uydurabilmeyi öğrenmek, korolar aracılığıyla edinilen sosyal gelişimi çevreye ve topluma taşımak, sosyalleşmek ve sosyalleştirmek.

Kültürel İşlev:

Korolar arasında ortak ve hemen hemen her koroca benimsenen bir yaşam biçimi bulunmakla birlikte, her koronun da kendine özgü bir yaşam biçimi vardır. İşte bu yaşam biçimlerine, koro kültürü denir. Koroların ortak dilini oluşturan müzik dili-müzik kültürü içinde, koro kültürü, önemli bir yer kaplar. Koro üyelerince benimsenen davranışlar, paylaşılan duygu düşünce ve toplumsal değerler, edinilen alışkanlıklar ve kazanılan müzik-

çağdaş müzikle ilgili kültürlerin gelişmesine doğrudan katkıda bulunur.

2- İçerik olarak: bireysel, kümesel, yöresel, bölgesel, ulusal, uluslararası, kıtasal, kıtalararası, küresel ve evrensel kültür birikimlerinin oluşumuna ve gelişimine de doğrudan uygulama alanı olabilmektedir.

3- Korolar gelenek ve göreneklerin korunup yaşatılması ve yeniliklerin de çağa ve çağın ileriye taşınması konusunda kültürel aktarma işleviyle de yükümlüdürler.

4- Korolar, ürettiklerini sergileyip dinleyicilerle paylaştıkları dinletileriyle, kitap, plak, CD, kaset, radyo ve televizyon yayınları gibi yayın araçlarıyla kültürel etkinlik ve kültürel yayın alanı olma işlevine de sahiptirler.

5- Son olarak korolar, özel ve tüzel kişiliklerce oluşturulduklarında, gerek o kuruluşları ve gerekse de kendi oluşumlarını temsil eden kurum olma, kurumsallaşma işleviyle de görevlidirler. Okul Koroları, Devlet Koroları, Dernek Koroları ve Özel Kişi Koroları gibi.

Ekonomik İşlev:

Günümüzde koroların üretimleri, artık bir mal olarak alınıp satılmaktadır. Bu bağlamdaki mallar sanatsal üretimler-sanatsal mallar olarak değerlendirilir. Her düzeydeki koro kültürü ürünleri hem ticari hem sanatsal ve hem de ulusal ve uluslararası dinleti ve festival düzenlemelerinde büyük ekonomik etkinliklerle değerlendirilmektedir. Korolar kültürlerini daha da ekonomik olarak değerlendirmekte de işlevseldirler.

6- Tarihsel Süreçte Koro-Kültür ilişkisi,

İnsanlık tarihine baktığımızda, koroların evrimi ile insanlığın toplumsal ve kültürel gelişiminin birbirine koşut olarak geliştiğini görmekteyiz. Bu bağlamda, 'Eski Yunan Uygarlığı'nı betimleyen yapıtlardan, koroların bu uygarlığın gelişiminde ne denli önemsenerek kullanıldığını öğrenebiliyoruz.

1- İsa'dan sonra, Antakya, İskenderiye, Kudüs, İstanbul ve Roma'da bulunan kiliselerdeki papazlar, Hristiyanlığı, ilahiler ve şarkılar aracılığıyla yayabilmek için çaba gösteriyorlardı

2- Roma kilisesindeki papa Gregor, örgütlü bir şarkı söyleme gereksinmesi duyarak "Gregor Ezgileri"ni üretilip, tüm kiliselerin bu şarkıları aynı biçimde söylemesine yönelik çalışmalarda bulundu.

3- 750 yılında, aynı amaca yönelik olarak Scola-Cantorum adlı, "birlikte şarkı söyleme okulu" açıldı

sel değerler, koro kültürünün temelini oluşturur. Edinilen tüm değer ve birikimleriyle her koro kendine özgü bir kültürel varlık ve kültürel birimdir.

Bu yapıyla korolar aynı zamanda, toplumsal kültürü oluşturan birer aile bireyleri gibidirler.

Kültürün en küçük toplumsal çekirdeğini oluşturan korolar, koro kültürünü, şarkı dilinin korosallaşmış şekli olan koro dili aracılığıyla yayarlar.

Koro dili; ses, söz, ezgi, ritim, şarkı, devinim ve bedensel dillerin kullanıldığı geniş kapsamlı ve katılımlı bir dildir. Koro dilini iyi kullanan korolar, kültürel işlevlerini de bir o kadar verimli olarak yerine getirirler.

Bu yapıyla korolar;

1- Sanatsal olarak: genel müzik kültürü yanı sıra, halk müziği, eğlence müziği, sanat müziği, dini müzik, popüler müzik ve

4- Bu okullardaki müziksel gelişme, toplumun düşüncelerini de çok yönlü olarak aktarabilme, plastik sanatlarda kullanılan elemanların da giderek çoğalan sınır tanımayan bir duruma kavuşmasına yol açmıştır.

5- Tarihsel süreçlerini bildiğimiz Romantik ve Gotik çağlardan sonra 15. yüzyıla gelindiğinde, aynı okullar yani bir başka deyişle korolar aracılığı ile yayılıp gelişen sanatsal ve düşünsel birikimler ile toplumun tüm katmanlarında "Dindışı Söylemlerin ve Dindışı Şarkıların" etkinlik kazandığı "Rönesans Kültürüne- Rönesans Çağına" erişilmiştir.

6- Aynı ortamda yetişen bireylerin oluşturduğu aydınlar, düşünürler ve sanatçıların öncülüğünde, 1789 Fransız İhtilali gerçekleşti ve kilise ve sarayda üretilen tüm kültürel değerler bu hareketle birlikte halkça da paylaşılmaya başlandı. Batı kültürünün geçirdiği bu evrelerle, bir koronun oluşumu için geçirdiği evreleri karşılaştırdığımızda önemli benzerlikleri bulabildiğimize tanık oluyoruz. Bu durum bize, toplumsal ve kültürel gelişimin korolar aracılığıyla daha da etkin olarak ve ona koşut olarak gerçekleşebildiğini kanıtlamaktadır.

7- Değerlendirme ve Sonuç:

Gerçekte tüm koroların, kültürel gelişimde önemi büyük olmakla birlikte, belirteceğimiz nedenlerle de, Çocuk ve Gençlik Koroları daha da etkin konumdadır. Bu nedenlerden birkaçını şöylece sayabiliriz:

- 1- Çocuk ve Gençlik Korolarının nicelik açısından tüm korolar içerisinde kapsadığı yer, % 75 - 80 oranındadır.
- 2- Çocuk ve Gençlik Korolarını oluşturan bireyler, nitelikli eğitimin verilebileceği en uygun yaşadıkları.
- 3- Çalışma yaşamına henüz başlamadıklarından, korolarda öğrenme ve üretme sürecine daha çok zaman ayırabilirler.
- 4- Bireysel ve toplumsal kişiliklerini oluşturma aşaması da tam bu yaşlarıdır.
- 5- Diğer yaşlara göre, çocukluk ve gençlik yaşlarında, devinim yeteneklerini daha etkin kullanabilirler.
- 6- Müziksel bellekleri ve diğer müziksel yeteneklerini de, daha verimli olarak değerlendirebildikleri yaşlar, tam da bu yaşlardır.
- 7- Toplumsal gelişme için gerekli olan, ulusal ve evrensel kültür bilincinin, insanlara aktarılabilmesi, duyguların en yoğun biçimde işlenebileceği yaşlar gene çocukluk ve gençlik yaşlarıdır.
- 8- Toplumun yetişkin yaşlarda bulunan bireylerinin yaşamlarının çok büyük bir dilimi çocuk ve gençlerle iletişim içinde geçtiğinden,

çocuk ve gençlik korolarının diğer yaş gruplarıyla etkileşimi de bu yaşlarda çok daha verimli olmaktadır.

9- Çocuk ve gençlik edebiyatını içeren metinlerin aynı zamanda çocuk ve gençlik koroları için yazılan bestelerde de kullanılması anlatılmaya çalışılan nedenlerle, toplumun kültürel gelişiminde, genel olarak tüm koroların, özel olarak da Çocuk ve Gençlik Korolarının önemli bir yeri vardır.

Ulusal Kurtuluş Savaşımızın ve bağımsızlığımızın değerini, "İstiklal Marşı" ile Cumhuriyetimizin kazanımlarını ve değerini, "Onuncu Yıl Marşı" ile hayvan sevgisini "Hayvanları Sevelim" ya da "Mini Mini Bir Kuş Donmuştu" şarkılarıyla evrensel barış ve çocuk sevgisini, "Bir Dünya Bırakın Biz Çocuklara" adlı şarkı ile Atatürk sevgisini, "Biz Atatürk Gençleriyiz" adlı gençlik şarkısı ile Yunus Emre'yi tanıyıp sevmeyi, "Yunus Emre Oratoryosu" ile ve daha pek çok alandaki kültür birikimlerini, konularla özdeş şarkıları korolar aracılığı ile tüm toplumumuza söylediğimiz zaman, toplumca müziksel belleklerimizde yer almalarını sağladığımız zaman daha iyi anlayacağımız, daha da iyi kavrayabileceğimiz, tartışılmaz bir gerçek olmaktadır.

Kültürel gelişimine değer veren toplumlar, bu bilince ulaşarak güçlerine güç katmışlardır. Çağdaş uygarlık ve çağdaş kültüre, korolarıyla birlikte ulaşmışlardır. Bunun ayırdına varamayan toplumlar ise, hala müziği, ilk insanların, tören danslarına eşlik için kullandıkları işlevselliği düzeyinde kullanmaktadırlar. İslamiyet'in yayılması için gerekli olan en etkili aracın insan sesi olduğunu kabul eden İslam dünyasının önüne, bu sesi müzik sanatı içerisinde kullanmanın uygun olmadığı görüşü yerleştirilmiş ve bin yılları aşan bir süre, Hristiyan dünyasının öncülüğünde oluşan batı kültürü, rakipsizce yoluna devam etmiştir.

Çağdaş kültüre ulaşmak isteyen toplumlarca, seslendirdiği şarkılar aracılığı ile bireysellik yerine toplumsallığı, ben ve sen yerine biz ve onları, ilkel duygular yerine evrenseli, karamsarlık yerine yaşama sevincini, kısacası insana insanca ince duyguları ve değerleri aktarmaya çalışan nitelikli koroların kurulup geliştirilmesi ve kullanılması kaçınılmaz bir zorunluluk olacaktır. Bu zorunluluğu karşılamanın yöntemi ise, genel eğitimin yanı sıra müzik eğitim sisteminin, "Korolarla Müzik Eğitimi Sistemi" üzerine kurulmasıdır.

Not: Bu yazı, 4-6 Ekim 2006'da, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumunda sunulan, aynı başlıklı bildiriden, sadeleştirilerek kaleme alınmıştır.

TRT ÇOCUK KOROLARI

 Hazırlayan: Arzu Demirel

Çocuk korolarımız, ülkemizin müzikal gelişimini etkileyip, sürekli hale getirmede önemli bir yere sahiptir. TRT kamu yayıncılığı kimliği, köklü kuruluş olmanın bilinciyle her yıl çocuk korolarının bünyesine taze nesilleri ekleyerek yoluna devam etmektedir. Kaliteli bir sese, müzik kulağına ve belleğe sahip çocuklarımız yapılan sınavla çocuk korolarının bünyesine alınmaktadır. TRT Çocuk Korolarında küçük yaşta yeteneklerinin farkına vardıklarından, aldıkları eşsiz eğitimle ilerideki müzik kariyerleri için kendilerini geliştirme fırsatı buluyorlar. TRT Çocuk koroları Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Çokselsi Müzikler korolarında eğitime büyük önem vermektedir. Yaşlarına, ses yapılarına uygun repertuar oluşturulmaktadır. Nota, solfej, ses kullanma teknikleri eğitimi verilmektedir. Çocuklarımız sosyalleşirken, sahne tecrübesi yaşarken, TRT'de müzik eğitimi almanın ayrıcalığını yaşamaktadırlar. Kurulduğu günden beri yoğun ilgi gören, geleceğin sanatçılarını yetiştirmeyi görev edinen, müzikle hemhal olmak isteğiyle yanıp tutuşan çocuklarımızı müziğin sıcak kollarıyla buluşturmayı amaç edinen TRT Çocuk Koroları bugüne iki yeni çocuk korosu haberiyle ulaştı.

TRT İzmir Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu'nun ve TRT İzmir Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu'nun başlangıcını geleceğin müzisyenlerine, müzikseverlere müjdelemek isteriz. Şimdi TRT bünyesinde hizmet veren korolarımıza kısaca göz atalım.

TRT ÇOCUK KOROLARI

TRT ÇOKSESLİ ÇOCUK KOROLARI

Ülkemiz çocukları arasında ortak bir söyleme biçimi ve ortak bir repertuar oluşturmak amacıyla çocuk koroları kurulmuştur. 8 yaşından gün almamış ve ses değişimine girmemiş çocuklardan oluşan topluluklarımızdır. İlk olarak 1979 yılında Ankara ve İstanbul Radyoları bünyesinde faaliyete başlamışlardır. Korolara katılmak için yapılacak sınav tarihleri itibarıyla; 7 veya 8 yaşında olmaları, gelişmeye elverişli kaliteli bir sese ve eğitimi yürütebilecek yeterli düzeyde bir müzik kulağına ve belleğine sahip olmaları, sınava katılacakları şehirde ikamet etmeleri yeterlidir. TRT Çokselsi Amatör Koroları TRT Müzik Dairesi Başkanlığı tarafından koordine edilmektedir.

TRT Ankara Radyosu Çokselsi Korosu

1978 yılında kurulan Ankara Televizyonu Çocuk Korosu ile 1979 yılında kurulan Ankara Radyosu Çocuk Korosu, 1981 yılında birleşerek TRT Ankara Çocuk Korosu adı altında çalışmalara başlamıştır. Koro, çocuk korolarının kuruluşunda büyük emeği geçen Saip Eğüz

ve Sevim Ünal ile çalışmalarına başlamıştır. Kısa sürede üretime geçen koro, radyo ve televizyon yayınlarında yer alarak, ülkemizde çocuk müziği konusunda büyük boşluğu doldurmuş, ayrıca benzer çocuk korolarının kurulmasına öncü ve örnek olmuştur. TRT Ankara Çocuk Korosu'nda Müzeyyen Demirci, Salih Aydoğan, Gülşen Şimşek, Suna Çevik, Taner Solukçu, Demet İlik eğitici olarak hizmet vermişlerdir. TRT Ankara Çocuk Korosu, radyo ve televizyon programlarının yanı sıra çeşitli eğitim ve kültür kurumlarında konserler vermiş ve Uluslararası "Joy of Europe" Çocuk Şenliğine ayrıca Avrupa Yayın Kurumunca her yıl düzenlenen "Let The People Sing" Koro Yarışması'na da bant kaydı ile katılmıştır. 1997 yılında düzenlenen Polifonik Korolar Şenliği'nde "Artikülasyon-Diksiyon-Anlaşırlıkta Başarı Ödülü" ile 2003 yılında 8. Polifonik Korolar Şenliği'ne katılan koro, "Homojenlik, Koro tınısı ve Entonasyon" ödülü almıştır. Koro yurt dışında yapılan (Arnavutluk, Yunanistan, Portekiz) çeşitli yarışma ve festivallerde ülkemizi temsil ederek Portekiz'de dünya birinciliği Arnavutluk'ta jüri özel ödülü kazanmıştır.

İstanbul Radyosu Çokselsi Çocuk Korosu

TRT'nin ilk üç çocuk korosundan biri olan TRT İstanbul Çocuk Korosu, 1978 sonlarında kurulmuş, 1979 başında eğitime başlamıştır. İlk çalışmalarına Cenan AKIN, Yücel ELMAS ve piyanist Nuran ATAKIR ile başlayan Koro, Şef Süheyda ŞANVER, Piyanist Öğretim Görevlisi Nazan AKIN, Eğitimci Tuğba ERTAN, Şef Tuğba Ertan, Piyanist Duygu Piji Küçük ve Eğitimci Tümay Akkurt ve bugüne kadar birçok iyi müzisyen ve eğitimciyle çalışmalarına devam etmiştir.

İzmir Radyosu Çokselsi Çocuk Korosu

TRT İzmir Çocuk Korosu 1983 yılında kurularak, çalışmalarına baş-

lamıştır. TRT Çocuk Korolarının kuruluş amaçlarına uygun olarak ortak bir repertuar ve ortak bir söyleme biçimi oluşturan koro, kısa sürede üretime başlamış ve çok sayıda eser kaydı gerçekleştirmiştir. TRT İzmir Çocuk Korosunda Reyhan Öney, Nural Altar, Cemil Genç, İhsan Korkmaz, Hülya Şahin, Zibelhan Dağdelen, Ayşe Öktenoğlu Kuduğ eğitici olarak hizmet vermişlerdir. TRT İzmir Çocuk Korosu radyo ve televizyon programlarının yanı sıra çeşitli eğitim ve kültür kurumlarında verdiği konserlerle İzmir'de bu daldaki ihtiyacı büyük ölçüde karşılamıştır.

TRT Trabzon Radyosu Çoksesli Çocuk Korosu

Ülkemiz çocukları arasında ortak bir söyleme biçimi ve ortak bir repertuar oluşturmak amacıyla kurulan çocuk korolarına, 1996 yılında kurulan TRT Trabzon Çocuk Korosu da katılmıştır. TRT çocuk koroları kuruluşlarından çok kısa bir süre sonra üretime geçmiş ve Kurum yayınlarında da etkin bir biçimde yer almaya başlamıştır. Korolarımız yayınlarımızın yanı sıra yurt içinde gerçekleştirdikleri sayısız faaliyetlerde büyük beğeni kazanmışlardır. Korolar ulusal etkinliklerinin yanı sıra uluslararası festivallere katılımları ile de ülkemizi başarı ile temsil etmişlerdir. TRT Trabzon Çocuk Korosu kuruluşundan günümüze kadar, başta Trabzon olmak üzere çevre illerde ve ilçelerde çok sayıda konserler vermiştir. Bu konserlerin bazıları TRT radyolarından canlı olarak yayınlanmıştır. Çeşitli kutlama ve anma programlarında yer alan TRT Trabzon Çocuk Korosu, Trabzon ilinde önemli kabul görmüş, sınavla seçilen üyelerinin başvuru sayılarında yıldan yıla yoğun artış gözlenmiştir.

TRT TSM VE THM ÇOCUK KOROLARI

Dünya değişiyor ve her türlü yaşam alışkanlıklarımız gibi müzik dinleme alışkanlıklarımız ve şeklimiz de değişiyor. Dolayısıyla müzik geleneğimiz içinde büyük öneme sahip geleneksel müziklerimize çocukların ilgi göstermesi zorlaşıyor. Kültürümüzün her türlü unsurunu geleceğe taşıma amacını güden Kurumumuz, Türk Sanat Müziğimiz ve Türk Halk Müziğimizi çocuklara ulaştırma konusunda da bir misyoner görevini üstleniyor. Bu konuda hem Ankara'da hem de bölgelerde oluşturulan çocuk koroları doğru kanaldan müziklerimizi öğretme görevini üstleniyor. Bu korolarımızı sırasıyla analım ve belli başlıları hakkında bilgi verelim:

TRT TSM Çocuk Koroları: Ankara, İstanbul, İzmir (Yeni), Çukurova, Diyarbakır, Trabzon, Antalya, Erzurum.

TRT THM Çocuk Koroları: Ankara, İstanbul, İzmir (Yeni), Diyarbakır, Erzurum, Trabzon, Antalya

Ankara Radyosu Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu

Ankara Radyosu Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu, 1988 yılında, dönemin Müzik Dairesi TSM Müdürü ve tambur sanatçısı Özgen Gürbüz'ün çalışmaları ile kurulmuştur.

Çocuk sesinin özellikleri göz önünde bulundurularak kendi makam ve usullerimizle bestelenmiş, çocukların söyleyebileceği türden şarkıların okunacağı bir çocuk korosunun kuruluş çalışmaları sırasında, alanında isim yapmış bestecilere sipariş verilerek; 26 eserle sınırlı bir repertuar oluşturulmuştur. Sonraki yıllarda Kurumumuzca gerçekleştirilen çocuk şarkısı beste yarışmalarıyla ve bestekârlarımızın yeni çalışmalarıyla, TRT çocuk şarkıları repertuarı oldukça genişlemiştir. Koronun ilk şefi Özgen Gürbüz'dür. Güler Basu Şen, Cemile Karabulut, Nurten Demirkol, Suat Yıldırım, Mustafa Öztürk, Kemal Caner, Feruzan Esmergül, Eda Ersoy ve Güliz Çağatay gibi değerli sanatçılarımız eğitim kadrosunda yer almıştır.

Ankara Radyosu Türk Halk Müziği Çocuk Korosu

Çocuk korusu 2006 yılında Müzik Dairesi Başkanlığı tarafından ku-

ruldu ve bu tarihten itibaren faaliyetlerine başladı. Sadece Ankara Radyosunda değil zamanla tüm bölge radyolarında da faaliyetlerine başladı ve bu faaliyetler halen devam etmektedir.

Ankara radyosundaki ilk çalışmalar, Ankara radyosu ses sanatçısı Emine Koç ve Yurttan sesler korusu şefi ve saz sanatçısı Ümit Bekizağa ile başladı. Yaklaşık iki yıl sonra çalışmalar Ankara Radyosu ses Sanatçıları Hasan Özel, Şerife Hatun ve ÇSM Sanatçısı Sırrı Ali Talay tarafından devralınmıştır.

İzmir Türk Halk Müziği Çocuk Korosu (Yeni)

İzmir Türk Halk Müziği Çocuk Korosu 2022 yılından itibaren çalışmalarına başlayacak yeni açılan koromuzdur.

İzmir Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu (Yeni)

İzmir Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu 2022 yılından itibaren çalışmalarına başlayacak yeni açılan koromuzdur.

TRT Erzurum Radyosu Türk Halk Müziği Çocuk Korosu

2000'li yılların sonlarına doğru TRT Erzurum Radyosu Çocuk Korosu kurulmuştur. TRT Erzurum Radyosu Gençlik Korosu'nun şefliklerini; Mehmet Çalmaşır, M.Raci Alcan, Kenan Tuna, Sevim Salar Derici saz eğitimciliğini Abdurrahman Lehimler, Çocuk Korosunun şefliğini ise sırasıyla M. Raci Alcan, Didem Dilara Duman, Yıldız Demirkol Savaş yapmıştır.

TRT Erzurum Radyosu bünyesinde gerçekleştirilen ve günümüzde halen daha devam eden Çocuk Koroları sınavlarında başarılı olan öğrenciler her 3 yılın sonunda sertifika alarak eğitimlerini tamamlamaktadır. Eğitimleri sürecinde her yıl bahar dönemlerinde konser programları düzenlenerek gençlerimizin ve çocuklarımızın bir taraftan çalışmaları sergilenirken diğer taraftan da sahne tecrübesi kazanma, sosyal yönlerini geliştirme, türkülerimizi tanıma ve tanıtırma gibi önemli kazanımlar sağlanmaktadır.

TRT Trabzon Radyosu Türk Halk Müziği Çocuk Korosu

TRT Trabzon Radyosu, 1997 yılında bünyesinde kurulan TRT Çocuk Korosu ile halen çalışmalarına devam ediyor.

Bir Okuldur, Bir Ekoldür TRT...

Nazlı Öksüz: Türkülerden Bir Ömür

Söyleşi: Nesrin Büyükturan

Birer kültür tarihidir türkülerimiz. Yakıldığı zamandan geldiği bugüne yaşama dair her şey içindedir. Her ne kadar hemen hepimizin derdine derman, ruhuna tercüman olsun diye tutturduğu bir türkü olsa da asıl sorumluluk türkünün emanet edildiği sanatçılardadır. O türkülerini telini incitmeden, bozmadan, tahrip etmeden geleceğe teslim etme görevi onların omuzlarındadır. Nazlı Öksüz bizim nezdimizde bu tanıma bire bir uyan bir müzisyendir. Sesile, tavrıyla, yaklaşımıyla türkülerle yalnızca ruh vermez geleceğe taşınması için de emek harcar. Gerek müzikal üretimleri, gerek televizyon programları hep büyük ilgi ile takip edilir. Nazlı Öksüz ile türkülerden korolarla yolunun keşimesinden konuştuğumuz bir söyleşi yaptık.

Sizden türkü dinlemek büyük bir keyif biz türkuseverler için. Türkülere sevdanız nasıl başladı?

Evimizde bağlama çalıp türkü okuyan eksik olmazdı. Rahmetli babam ve iki abim bağlama çalıp türkü söylerdi. Babamın da abilerimin de sesleri güzeldi. Neşet Ertaş, Mahsunî Şerif, Arif Sağ, Musa Eroğlu gibi büyük ustaların kasetleri evimizde sürekli çalınıp dinlenirdi...

Böyle bir ortamda yetişince, küçük yaşlarda bağlamanın büyüklü tınısına ve türkülerle adeta âşık oldum. İlk bağlamamı rahmetli babam ben üç yaşında iken aldı. Kız çocuklarının bebeklerle oynadığı yaşta, ben bağlamamla oynuyordum. İlkokul çağına geldiğimde artık türkü çalmaya ve söylemeye başlamıştım. Utangaç mizaçlı bir çocuktum. Öğretmenimin, utangaçlığımı yenmem için, özel günlerde ve bayramlarda bana bağlama çaldırıp türkü söyletirmeye başladığını hatırlıyorum. Kısa süre içinde gördüğüm güzel ilgiyle, okul geceleri ve bayram günü etkinliklerinin değişmez ismi olmuştum.

İhsan Öztürk ustadan 3 yıl solfej dersi almışsınız. Yolunuzda bu kadar kararlı bir tavrı sergilemeniz neler etkili oldu?

Ortaokul çağlarımda üç yıl boyunca İhsan Öztürk Hoca'mdan ders aldım. Bu konuda, rahmetli annemin büyük desteğini gördüm.

O yıllarda, ağabeyim İhsan Hoca'dan bağlama ve solfej dersleri alıyordu ve büyük gelişme kaydediyordu. Rahmetli anneme kursa gitmek istediğimden bahsettim. Annem,

toprağı bol olsun, maddi fedakârlıklarla bana ders aldirtti.

1988 yılında TRT Gençlik Korosu Sınavı'nı kazanarak TRT'nin kapılarını araladınız. Bu süreci paylaşır mısınız bizimle?

Ben abimin izini takip ettim bir anlamda. Abim, 1985 yılında TRT Gençlik Korosu'na girmişti. Yaşım tutmadığından ben girememiştim. 1988 yılında açılan sınava başvuru yaptım ve sınavı kazanarak koroya girdim. Üç yıl boyunca çok kıymetli hocalardan, adeta bir konservatuvar kalitesinde, dersler aldım. Repertuvar, solfej ve nazariyat eğitimi her biri alanında çok tecrübeli ve birikimli hocalardan alma fırsatım oldu. Yalnız teknik bilgi almakla kalmadık orada bakış açısı, tavrı kazandık.

Aldığımız eğitimi pekiştirmek için hocalarımız bizleri sınava tabi tutarlardı. Lise eğitimime paralel olarak müzik eğitimimi TRT Gençlik Korosu'nda sürdürdüm. Eğitim yıllarında TRT Yurttan Sesler Korosu'na ya da Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Halk Müziği (Türk Halk Müziği) Korosu'na girmeyi kendime hedef edindim.

18 yaşına girdiğim sene, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sivas Devlet THM Korosu için sınav açmıştı. İki aşamalı sınavı başarıyla geçerek stajyer sanatçı unvanı ile Sivas korosuna girdim. Değerli Şefim Celal Vural bir yıllık staj süresinde adeta hızlandırılmış dört yıllık eğitimi verdi. Nazariyat, solfej, ileri seviyede dikte ve repertuvar eğitimi sonunda tekrar sınava girdik. Bu sınavı da başarıyla geçerek kadrolu Devlet THM Sanatçısı oldum. Si-

vas'taki üç yıllık çalışmayı müteakip Ankara Devlet THM Korosu'na geçiş yaptım. Halen, müzik ve sanat çalışmalarına bu koroda devam ediyorum.

TRT'de değerli hocalardan ders aldınız. Bu eğitimler ve genel anlamda TRT size neler kattı?

TRT benim için adeta bir okul idi. Profesyonel müzik serüvenine adım atmamda burada aldığım eğitimin rolü çok büyük oldu. Mustafa Özgül gibi bir duayenden repertuvar dersi alma fırsatım oldu. Çok değerli hocam Hikmet Taşan'dan Batı solfej dersleri aldım. O yıllara dönüp baktığımda; çalışma disiplini, saygı, sevgi, dayanışma, koro kültürü, sanat ahlakı gibi kavramlar öne çıkıyor. Türküler; aşktır, özlemdir, kavuşmadır. Kısacası hayatın ta kendisidir. Biz de bu süreçte bunu tam anlamıyla idrak edecek yönde bir eğitimden geçmiş olduk.

Çok değerli sanatçılarla çalışma şansını yakaladınız. Musa Eroğlu, Mehmet Erenler, Çetin Akdeniz gibi ustalar "Yaralı Ceylan" albümünüzde size bağlama ile eşlik ettiler...

Daha 20'li yaşlarımda başında iken böylesine değerli sanatçılarla sohbet etme ve müzik kariyerim için önemli tavsiyelerini alma fırsatım oldu. Ustalarla bire bir çalışarak öğrenilenler hazine değerindedir ve eşsizdir. Seslendirdiğim eserlerdeki performansım ilişkin onlardan duyduğum övgü dolu sözler de bir taraftan beni daha cesaretlendirirken bir taraftan da omuzumdaki sorumluluk yükünü arttırdı.

Neşet Ertaş'ın sizin için önemini biliyoruz. Neşet Ertaş ile ilgili bizlere ne söylemek istersiniz?

Bozkırın tezenesi Neşet Ertaş ile ilk kez bir belgesel çekimi için Almanya'ya gittiğimizde tanıştım. Almanya'dan beni telefonla arar sohbet ederdik. Rahmetli, bana sıkça "sen benim manevi kızımsın", "gara kızımsın" der ve eserlerini çok güzel seslendirdiğini vurgulardı. Hayatta iken, tüm eserlerini herhangibir maddi beklentisi olmaksızın albümlerimde okuyabileceğimi söylemişti. İlk altı albümümde yirmiye yakın eserini seslendirdim... O, benim Ustam, manevi babamdır. Yıllardır, konserlerime "Yalan Dünya" isimli eseriyle giriş yaparım. Neşet Ertaş ustam, bedenlen aramızdan ayrılrsa da eserleriyle, felsefesiyle bu coğrafyada milyonların dilinde gönlünde ebediyen yaşayacaktır.

Emre Sinanmış: “Anadolu’nun tüm pınarlarından beslendik”

☪ Söyleşi: Nesrin Büyükturan

Öyle bir enstrüman ki coğrafyası gibi çetin, coğrafyası gibi içli... Öyle bir enstrüman ki memleketinin gölü, soğuğu, yaylası, düzlüğü, rüzgârı, suyu tas tamam içine sığar. Ve dâhi acısı, kederi, hasreti, sevdası dolar da içine her dile geldiğinde yürek yakar, ciğer paralar. Dilini öğrenmek, sırrına ermek sabır ister, emek ister, sevdâ ister. İçinde taşıdığı dünyasına sevdalanmayana lâl olur. Adı mey olur, balaban olur, zurna olur, duduk olur. Adları ayrı olsa bile ruhları kardeşler. Tarihimizde, kültürümüzde, müziğimizde büyük yeri olsa da ne yazık ki tanınırlığı azdır. İşte bu sayfalarda konuk ettiğimiz sanatçımız Emre Sinanmış bu kardeşlere küçük yaşta sevdalanıp, sırlarına ermek için uzun yıllarını vermiş ve onları bizlere anlatmayı misyon edinmiş bir müzisyen, bir üstat. TRT gençlik korolarında eğitimine başlayıp TRT sanatçısı olmaya giden yolda bu zorlu enstrümanlarla kurduğu ruh birliğini konuşmayı sonraya erteleyerek TRT korolarının rahle-i tedrisatından geçmenin etkilerini konuştuk kendisiyle. Sohbetimizden keyif alacağınızı umuyoruz.

Önce klasik soruyla başlamak isteriz. Okuyucularımıza kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Diyarbakırlı 3 çocuklu bir ailenin ortanca çocuğuyum. Annem ev hanımı, babam da elektrik kurumundan emekli. Okul hayatımla birlikte, babamın elektrik mağazasında da çalışma hayatım başladı. İlkokuldan sonra kolejde eğitime devam ederken müzik öğretmenim Kamer Pamukçu’nun yeteneğimi fark etmesi, etkinliklerde türkü söyletmesi, beni bağlama çalmaya teşvik etmesi ile gelecek planlarıma müzik kelimesi büyük harflerle girmeye başladı. Daha sonra öğretmenim, TRT Diyarbakır Radyosu’nda Gençlik Korosu kurulacağını, mutlaka gitmem gerektiğini söyledi ve Türk Halk Müziği Korosu Şefi Sevim Taşçı’ya yönlendirdi. Böylece TRT ile yollarımız ilk defa kesişmiş oldu. Eğitim hayatım Anadolu Teknik Lisesi Bilgisayar Bölümü’nde ve daha sonra Dicle Üniversitesi Bilgisayar Programcılığı Bölümü’nde devam etti. Bu süre zarfında müzikle geçirdiğim zamanlardan aldığım keyfi tüm hayatım boyunca yaşamak istediğimi hissetmeye başladım. Bundan dolayı, eğitimimi ve iş hayatımı yarıda bırakarak konservatuvar okuma kararı aldım. İstanbul’a geldim ve profesyonel müzik hayatıma İstanbul Teknik Üniversitesi Konservatuvarı Şan Bölümü’yle başlamış oldum.

TRT Diyarbakır Gençlik Korosu’nda başlayan müzik yolculuğunuz halen TRT

İstanbul Radyosu sanatçısı olarak devam ediyor. Müzik kariyerinize TRT korolarıyla başlamış olmanın nasıl bir etkisi oldu?

Kesinlikle çok büyük etkisi olmuştur. Bunun ilk faydasını konservatuvar sınavına girdiğimde fark etmiştim. Çünkü gençlik korosundaki hocalarımız Sevim Taşçı, Murtaza Çınar ve Nilgün Çınar her hafta düzenli olarak önce doğru nefes eğitimi, dikte ve solfej, duyum, nazariyat, repertuar, solo ve birlikte icra konularında çalışmalar yaptırıyorlardı. Zaten bu sayede konservatuvar sınavını ilk girişte kazandığımı düşünüyorum. TRT gençlik korosundan aldığım temel eğitim sayesinde de başarılı ve rahat bir eğitim hayatı geçirdim.

“Üç ayrı nefesli saz icrasında üstatsınız. Bir söyleşinizde “dünyanın en zor üç sazı; mey, balaban ve zurna” demiştiniz. Koro ile başladığınız yolculuğunuzda sizi bu sazlara yönlendiren motivasyon kaynağınız ne oldu? Enstrüman seçiminizden, müzik alğınıza TRT korolarında ve sonrasında da TRT sanatçısı olmanızın etkisi oldu mu, oldu ise nasıl bir etkisi oldu?

Her sazin kendi içinde farklı zorlukları vardır. Bir çalgı ne kadar doğal materyallerden bir araya gelirse, icrası o kadar zorlaşır. İşte bu 3 çalgı da tek parça kamışlı çalgılar olmasından dolayı, icracının kontrolü dışında ortam ısısından saniyeler içinde etkilenip, bozulmaktadırlar. Bu riski azaltmak mümkündür. Fakat aylarca olgunlaşmalarını beklemek ve üzerinde dikkatlice çalışmak gerekmektedir. Bu çalgılarda her ses için ayrı bir enstrüman kullanıldığı için icracının elinin altında 40’ın üzerinde çalışmaya hazır enstrüman olması gerekmektedir. İcracının üstüne, en ufak hatada büyük emeklere leke düşeceği

tedirginliği de eklendiği için “dünyanın en zor enstrümanı” demekten sakınmıyorum. Çünkü dizginlenmesi çok zor bir çalgıyı, kurallarla çevrili bir çemberde tutmaya çalışıyoruz. Tabii ki müzik yolculuğumda ve tercihlerimde TRT Gençlik korosunun büyük etkisi oldu. Bağlamayla başlayan enstrüman aşkım, her enstrümana elimi sürdükten sonra mey çalgısında karar kılmamla devam etti. Daha sonra zurna ve balaban çalgılarını da hayatıma dâhil ettim.

Bu kadar meşakkatli bir yolu seçmek için tanımak, sevmek, merak etmek gerekiyor. Bu anlamda TRT korolarının geleneksel enstrümanları, ritimleri, ezgileri bilmede öğrenmede sevmeye etkisi üzerine neler söylersiniz?

Gençlik Korosu’nda iken, Radyo binasında halk müziği çalgılarının olduğu bir oda olduğunu öğrenince, radyo müdüründen odayı inceleme izni aldım. Bu oda bende çok büyük bir heyecan ve merak oluşturmuştu. Koro çalışmaları dışında bu odadaki tüm enstrümanlarla uzun zamanlar geçirdim. Hepsinin çalım tekniklerini çözmeye onlardan bir şeyler öğrenmeye çalıştım. Gençlik Korosu’nun periyodik konserlerinde Ankara ve İstanbul radyolarından saz sanatçılarının gelmesiyle, profesyonel icracıları yakından gözlemlemek, sohbet etmek imkânı bu yolu seçmekte ve sevmekte önemli bir etken olmuştur. TRT Gençlik korolarındaki repertuar hazırlığında, Anadolu’nun tüm zenginliğinden beslenilmektedir. Bu geniş yelpaze, gençlerin müzik ufkunun bambaşka yerlere uzamasını sağlamaktadır.

Koroların bireye, topluma ve kültüre katkısı konusunda ne düşünüyorsunuz?

TRT’nin koruyucu ve taşıyıcı misyonu sayesinde geçmişten günümüze çok güçlü ve geniş bir köprü kurulmuştur. Bu köprü üzerindeki değerlerden birisi de birlikte gerçekleştirilen profesyonel müzik icrasidir. Birlikte icra örneği, ülkemizin her yerinde, her mecra model olmuş ve gelişmiştir. Bunun sonucunda farklı yöre ezgilerinin bilinirliği ve o topluluk üzerinde yarattığı sinerji tarif edilemez kıymettedir. Bu da topluma dolayısıyla da kültürümüze önemli bir katkı sağlamaktadır.

Son olarak projelerinizden bahsedermisiniz bize?

Yurt içinde ve dışında projelerde çalışmalarıma devam ediyorum. Planlarımdan birisi de zengin kültürümüzle TRT’nin gücünü birleştirerek, uluslararası boyutta uzun soluklu ortak projeler, performans kayıtları ve konserleri hayata geçirebilmektir. ☪

Mehsem Özşimşir: “TRT, usta-çırak ilişkisinin olduğu tek yer”

☪ Söyleşi: Nesrin Büyükturan

Mehsem Özşimşir için doğuştan TRT sanatçısı desek abartmış olmayız. Henüz 7 yaşında iken ailesi yeteneğini keşfedip TRT ile buluşturuyor. TRT İzmir Radyosu Çocuk Korosu'yla başlayan müzik yolculuğu, Gençlik Korosu ile devam ediyor. Sonrasında da konservatuvar eğitimi ve bir anlamda da ilk müzik okulu olan TRT'de sanatçı olma hayaline kavuşuyor Mehsem Özşimşir. Yeteneği, tavrı ve sesiyle müzikseverlerin kalbinde taht kuran sanatçımıza TRT korolarından başlayarak çıktığı yolculuğu sorduk. Samimi, keyifli cevapları için teşekkür edip sizi sohbetimizle baş başa bırakalım...

Çok küçük yaşlarda TRT korolarıyla başlıyor müzik yolculuğunuz. Ailenizin sizi korolara yönlendirmesi bugün değerlendirdiğinizde nasıl yorumluyorsunuz?

Evet, 7 yaşında TRT İzmir Radyosu'nun açmış olduğu sınavı ailem radyoda duyup ve yeteneğimi fark edip beni o sınava yönlendiriyor. Tabii ki o zamanlar Türk müziği korusu yok tamamen Batı müziği eğitimi veren çocuk korosunun sınavını başarıyla kazanıyorum. Daha sonra gençlik korusu ve Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı ile eğitimim devam etti. Tabii Türk müziğine âşık olmam ailemin desteğiyle amatör korolarda olmam ve oralarda solistlik yapmamdan kaynaklanıyor. O zamanlar İzmir Radyosu'nun şeflerinden çok kıymetli Yılmaz Yüksel hocam 13 yaşında beni solist olarak sahneye çıkarmıştır. Şu an sevilen bir solistsem basamakları yavaş yavaş ve ağır ağır çıktığım içindir.

Müziğe korolarla özellikle de TRT korolarıyla başlamış olmanın sizin için avantajları oldu mu? TRT Korolarında aldığınız eğitimin müzik hayatınıza etkisini anlatabilir misiniz?

TRT bence bir okuldur. 7 yaşından beri kamera karşında olmak korolarda hocalarımızdan ses eğitimi, nazariyat, ve birçok eğitimi almış olmak benim sanat hayatımda çok etkili oldu. Konservatuvar hazırlık sınıfına geldiğimde birçok dersi gözüm kapalı geçmiştim. Çünkü ben 7 yaşından beri korolarda adeta bir konservatuvar eğitimi almıştım.

TRT koroları geleneğinden gelmesem bunları göremezdim ya da görmem zor olurdu dediğiniz şeyler oluyor mu zaman zaman, oluyorsa hangi konularda?

Ben TRT korolarında çok sesli koro ve Batı müziği eğitimi aldım ve şimdi televizyon

programlarımda ve konserlerimde de Batı müziği eserleri seslendiriyorum. İşte o zaman iyi ki bu eğitimi almışım diyorum. Ayrıca tüm hocalarım opera sanatçısı ve şefi. Onlardan da sahne duruşu, ses eğitimi ve şeflik konusunda çok ama çok şey öğrendiğimi de itiraf etmeliyim.

Kişisel gelişiminiz açısından değerlendirdiğinizde korist geçmişiniz size neler kattı?

TRT bir okul... Usta-çırak ilişkisinin olduğu tek yer... Bu yüzden çocuk korusu ve gençlik korolarında hayat disiplini öğrendim. Müziğin ve müzisyenliğin bir disiplin içinde sürdürülmesi gereken bir hayat olduğunu öğrendim. Ve bu disiplin ve çalışma azmi sayesinde TRT'nin sevilen solistlerinden oldum. Siz aynı zamanda kendi adınızı taşıyan bir koronun şefliğini de yapıyorsunuz. Çok sayıda insanı aynı müzikal ruhta buluşturmak ve onların müziğini yönetmek, bir nevi oyunculuktan yönetmenliğe geçmek sizin için nasıl bir deneyim?

Çok güzel bir deneyim. Yaşı kaç olursa olsun mesleği ne olursa olsun tüm müzikseverler sizden bir şey öğrenmek için bıkmadan usanmadan gelip çalışıyorlar. Özellikle genç yetenekli solistlerimize sonsuz destek veriyoruz. Onların gözündeki heyecanla konser vermek ve onlarla birlikte gönülden müzik yapmak onlara bir nota dahi öğretmek çok keyifli... Kısaca ben şef olmayı onlarla öğrendim ve çok sevdim.

Türk Sanat Müziği'nin, sahip olduğumuz bu zengin müzikal ve kültürel hazinenin korunması ve geleceğe aktarılmasında TRT'nin, TRT korolarının ve siz

değerli sanatçıların çok büyük emekleri var. Bu tarihsel rolden ve bir anlamda misyondan bahsedebilir misiniz?

Biz gerçekten Türk müziğine çok emek verdik ve vermeye devam ediyoruz. TRT'nin hemen hemen verdiği her konserde solist olarak en iyisini dinleyicilerimize sunmaya çalıştık. Çalışıyoruz... Konservatuvarın hazırlık sınıfında ilk sınavı kazandığım günden beri bıkmadan usanmadan Türk müziği Bayrağını taşıyorum. Tam 23 yıl her hafta gençlere Türk müziğini sevdirmek için Popüler şarkılar da okuduğumuz “Akşam Sefası” programıyla gönüllerde taht kurduk. Ve amacımıza ulaştık. Bizi bu programda izleyenler bizi Türk müziği konserlerinde de izledi ve izlemeye devam ediyor. İnşallah gelecek nesillere de Türk müziğini sevdirmeyi hedefliyorum.

Çocuk ve gençler açısından daha az tercih edilen bir tür Türk Sanat Müziği. Türk Sanat Müziği'ni daha öne çıkarmanın daha genç kuşaklara tanıtmanın, sevdirmenin yol ve yöntemleri neler olabilir? Koroların özel olarak TSM müziğini tanıtma sevdirmede rolü üzerine neler düşünüyorsunuz?

TRT Müzik kanalının daha çok Türk müziği programlarına önem vermesini diliyorum. Gençlerimizin bence Türk müziğine çok ilgisi var. TRT'ye burada çok görev düşüyor. Türk müziğini el birliğiyle daha dinlenir hale getirebiliriz. Yeni albümler, gençlere yönelik projeler daha dinç TV programlarıyla her şey çok daha güzel olabilir...

Müziğin hemen her alanında deneyim sahibisiniz. Sürekli kendini yenileyen ve geliştiren bir müzik kimliğiniz var. Yıllarca korolarda yer aldınız. Solo olarak pek çok konser verdiniz. Koro şefliği yapıyorsunuz. TRT'nin efsane yapımlarından biri olan Akşam Sefası'nın solistlerindensiniz. Bundan sonrası için ne gibi projeleriniz, planlarınız var?

Yeni bir single ve klip projem var. Artık “Akşam Sefası” programında olmayacağım. Yoluma tek başıma devam etme kararı aldım. Bir TV programı projem de onu takip ediyor. Gençlerin seveceği bestecilerden besteler aldım onları tek tek “single”lar olarak dinleyicilerimize sunacağım. Konserlerim ve amatör koro şefliğim son hız devam edecek. Tüm amatör sesleri ve gençlerimizi koroma bekliyorum. Böylesine güzel sorularla bir röportaj hazırladığınız için size de çok teşekkür ediyorum... ☪

Nihal Karadağ : “Çoksesli koroda söylemenin çoksesli düşünmeye etkisi olduğuna kesinlikle inanıyorum.”

☪ Söyleşi: Ümit Yıldırım

Müziğin farklı türleriyle ülkemizde koro müziğinin öncüsü ve adeta okulu olan TRT, bugüne kadar pek çok sanatçı yetiştirmiştir bünyesinde.

Ekranlarda severek izlediğiniz, radyoda sesini merakla beklediğiniz pek çok sanatçının; çocuk korosunda ya da gençlik korosunda olsun, geçmişte yolunun TRT'yle kesiştiğine sıkça tanık olmuşsunuzdur. Sıradaki söyleşimizi işte o isimlerden biriyle, TRT Ankara Radyosu sanatçılarından Nihal Karadağ'la gerçekleştiriyoruz. Karadağ'a TRT Gençlik Korosu'nda edindiği müzik deneyimlerini ve profesyonel müzik hayatına geçiş sürecini konuştuk.

Yaptığınız çalışmalardan bahsetmeden önce TRT koroları ile yolunuz nasıl kesişti? Öncelikle bunu dinleyebilir miyiz sizden? Müzik yolculuğunuz TRT'yle mi başladı?

1998 yılında televizyonda “TRT Ankara Radyosu Çoksesli Gençlik Korosu'na soprano, tenor, alto, bas ses gruplarından takviye korist alınacaktır” diye bir duyuru gördüm ve bu sınava başvurdum. Sınavda yüzlerce adayla birlikte sıra beklerken öyle bilgisiz, öyle heyecanlıydım ki kazanabileceğimi hiç düşünmemiştim. Kazananlar listesinde adımı gördüğüm gün hem TRT Ankara Radyosu'na hem de çoksesli müziğe ilk adımımı atmış oldum.

TRT'de aldığınız müzik eğitimlerinin, tabii ki bir de TRT'nin müziğe, sanata karşı özel bir duruşunun olması, bulunduğunuz noktaya gelirken sizi nasıl etkiledi? Katıldığınız koro çalışmalarının profesyonel müzik kariyerinize katkıları oldu mu?

Çocukken izlediğim sanatçıların TRT'de yetişmiş olduklarını gururla söylediklerini duyardım hep. Bu nedenle Radyoevi'ne ilk adım attığımda kendimi o andan itibaren ayrıcalıklı hissettim. Ama çoksesli koronun ne olduğu ile ilgili en ufak bir fikrim yoktu. Değerli hocalarım Mustafa Apaydın ve Feruzan Esmegül bana ve benim gibi daha bir sürü gence a capella müziğin ne olduğunu öğretti ve tutku ile bağlanmamı sağladı.

Birbirinden farklı dört ses grubu aynı anda farkı ezgi söylüyordu ve bu eser bir

gürültüye değil, muhteşem bir tınıya dönüştü. Üstelik şarkılar enstrümanlı söyleniyordu. O an duyduğum hayranlığı hala unutamıyorum.

Ara verdiğimizde hocalarımız ikinci kattaki stüdyolarda canlı yayın olduğunu, o kattan geçerken çok sessiz olmamız gerektiğini söylemişti.

Koridorlardan geçerken yıllarca radyodan, televizyondan bildiğim, hayran olduğum Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği sanatçılarını gördüm. Her şey çok büyüldü. Kantine doğru çıkarken yavaş yavaş binayı da keşfediyordum. İşte o gün gelecekte nasıl bir hayatım olacağına karar verdim.

TRT'de aldığım eğitimle Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuarı Opera-Koro Bölümünü kazandım.

Daha sonra 2004 yılında şu anki koro şefimiz de olan değerli hocam Elnara Kerimova'nın yönetimindeki Orfeon Oda Korosu'na katılarak yurt içinde ve yurt dışında sayısız festival ve konserlere katıldım. Şimdi de 2015' te açılan sınavla, yıllarca hayalini kurduğum, önünden her geçtiğimde “burası benim iş yerim olacak” dediğim TRT Ankara Radyosu'nda sanatçıyım. Seçtiğim mesleği, iş disiplini-

mi o yıllarda edindiğim ve hala sürdürdüğüm dostlukları, TRT Çoksesli Gençlik Korosu'na borçluyum. Bir devlet kurumunda amatör olarak müzik eğitimi almanın lüksünü ve keyfini yaşamış çok sayıda koristen biriyim.

Benim gibi çoksesliliği burada öğrenmiş ama müziği profesyonel olarak seçmemiş arkadaşlarım o yıllarda kapıldıkları tutku ile hala farklı amatör korolarda şarkı söylüyorlar. Bence TRT çocuk ve gençlik korolarının en büyük misyonu da bu.

Koro çalışmalarının sanatçıların solo performanslarına etkileri hakkında neler söyleyebilirsiniz? Hissettirdiği duygular bakımından ele alacak olursak da; koral eser icra etmek ve solo eser icra etmek arasındaki farklılıkları değerlendirebilir misiniz?

Solo söylerken yaptığınız hatadan da kazandığınız başarıdan da siz sorumlusunuz. Fakat kırk kişilik bir koroda yapılan en ufak hata bütün koronun hatası olur. Koroda söylerken bir bütünün parçası olmak, aynı anda nefes alıp, aynı duyguyu aynı anda hissetmek çok büyük keyif.

Bu alanda çalışmak isteyen, belki meslek olarak da seçmek isteyen yetenekli çocuklar ve gençler için önerileriniz var mıdır? Çocukların ya da gençlerin bir koroya katılmalarını kültürel ve sosyal boyutlarıyla birlikte değerlendirebilir misiniz?

Ailelere, çocuklarını olabildiğince erken yaşlarda sanata ve müziğe yönlendirmelerini öneririm. Çocukların ve gençlerin müziğin farklı türlerini dinlemelerinin, konser ve farklı sanat etkinliklerine katılma alışkanlıkları edinmelerinin ileriki yaşlarında onlara vizyon katacağını düşünüyorum. Korolar hem müzikal hem de sosyal gelişime destek olacaktır.

Çoksesli koroda söylemenin çoksesli düşünmeye etkisi olduğuna kesinlikle inanıyorum. Koroda müziğe başlayan bir çocuk veya genç, müzikal bilgi ve görgü kazanacak, ileride profesyonel müzisyen olmasa bile, dinlediği müziklerin kalitesi artacaktır. Müziği profesyonel olarak yapmak istediğinde de doğru eğitimlerden geçtiği için daha bilinçli bir müzisyen olacaktır. ☪

BİR DÜNYA SOHBET

İNSAN SESİ ve İNSAN DİLİ... **KORO**

Neslihan Alpuğan

Ortaokul ve lise korolarında, Filiz Firüzan Kapçak- Gülsevin Aktan ve Taner Solukçu yönetiminde tanıştım bu güzel uyumla. Kendimi en iyi müzik ile ifade edebildiğimi keşsettikten sonra karşıma çıkan fırsatları bu yönümü geliştirmede kullanmaya çalıştım. Büyük bir bütünün parçası olmak, o bütünün güzel ve uyumlu duyulması için çabalamak ve ortaya çıkan sonucu iyisiyle ya da kötüsüyle beraber sırtlamak, beni büyülemişti.

Ortaokul ve lise okul korolarını takip eden yıllarda, Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı Yarı Zamanlı Koro Bölümü'nde 4 yıl, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Gençlik Korusu'nda 10 yıl, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Bölümü'nde 4 yıllık lisans eğitimi, Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda Koro Şefliği Yüksek Lisans eğitimi, Tante Liz Drama - Orff Çalgıları ile Müzik Eğitimi Sertifikası bana Türkiye Polifonik Korolar Derneği Dernek Korusu şef yardımcılığı, yine aynı derneğin Minikler ve Çocuk korolarının şefliği, Başkent Üniversitesi Devlet Konservatuarı Opera-Şan Bölümü'nde koro dersleri öğretmenliği, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Gençlik Korusu şefliği ve de en önemlisi TRT Çoksesli Korusu ses sanatçılığını kazandırmıştır.

Bu yolculukla Taner Solukçu ve özellikle TRT Ankara Radyosu Çoksesli Gençlik Korusu ve Türkiye Polifonik Korolar Derneği Dernek Korusu'nda Prof. Mustafa Apaydın ile yaptığım çalışmalar, koro müziğinin önemi ve sahip olması gereken özellikleri konusunda yönlendirici oldu.

Diğer canlılardan farklı olarak ait olduğumuz toplulukta dilimizi kullanarak iletişim kurarız. Bu sayede sosyal ilişkilerimizi geliştirir, çevremizle bütünleşiriz ve kendimize farklı kültürel yapı oluştururuz. Böylece hem kendimizi hem de çevremizi geliştirme olanağına sahip olur, ekonomik, kültürel ve estetik gereksinimlerimizi gideririz.

Buna paralel olarak yaşamımızın diğer önemli bir unsuru da müziktir. Duygu ve düşüncelerimizi dile getirirken de müziğin dilinden yararlanırız. Bu bağlamda yüzyıllar boyunca müziğin etkisi ve önemi artarak çoğalmış, dilin kullanılmadığı sözsüz müziklerin

Ulusal müziğimizin evrenselleşmesini düşünüyorsak mutlaka ulusal değerlerimizin, folklorik yapımızın ön plana çıktığı ve ulusal dilimizin doğru ve anlaşılır olarak kullanıldığı çağdaş bir yapıya sahip olmamız gerekmektedir.

yanında, halkın tüm kesimlerine yöneltilecek katılımının sağlanması amacı ile müzikte dil kullanılmaya başlanmıştır. Böylece sözün kullanıldığı müzik eserlerinin bestelenerek söylenmesi ile koroların temeli de atılmış olmuştur. Önceleri tek sesli şarkılar söyleyen korolar, müziğin seyrettiği ilerleme ve insan zekâsının gelişmesi ile çoksesli söyleyen koroları ortaya çıkarmıştır.

Müziğin tarihsel yolculuğunda koro, toplumların gelişiminde ve eğitiminde de araç olarak kullanılmıştır. Müzik kültürünün inceliklerini, pek çok insana sunabileceğimiz bir gösteri sanatı olan koro müziği, aynı zamanda bu sanat dalı ile uğraşan kişilere, topluluk içerisinde yer alabilme özelliğini, toplumsal kaynaşma ve yakınlaşma, iş birliği, bütünleşme, aidiyet duygusu gibi temel insan olma özelliklerini ve en önemlisi halkın kendi kendisini yönetme biçimi olan demokrasinin de temeli olan birlikte ve ortak kazanımlarla yaşayabilme özelliklerini de kazandırmaktadır. Bu bağlamda, koro müziğinin ifade edilmesinde "söz" yani "dil bilimi" önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Sözün seslerden oluşan bir anlatım aracı olduğu dikkate alındığından, onu duyguya dönüştüren, canlandıran, yaşam katan ve ayrıntılarını güçlendirenin müzik olduğu da unutulmamalıdır.

TRT Çoksesli Korusu'nda söyleyici, Türkiye Polifonik Korolar Derneği Çocuk Korusu şefliği, üniversitedeki öğretici ve yönetici kimliğim, Türkiye Korolar Şenlikleri gibi festival ve yarışmalardaki dinleyici tecrübelerim ile sözlü müzik yapıtlarında, müziği ve müziğin anlamını güçlendiren sözün, yeterince doğru kullanılmadığını gördüm. Müziğin yapısı nasıl inceleniyorsa, sözel yapının da aynı şekilde incelenmesi ve vurgulanmasının gerektiğini saptadım. Tıpkı insanlarla iletişim kurarken nasıl özenli ve doğru konuşuyorsak, konuşma konusunun özetini belirleyecek vurguları yapıyorsak ya da konuşma sırasında ses tonumuza verdiğimiz incelik veya kalınlık, dinleyenin daha iyi anlamasını sağlıyorsa, bir müzik eserini seslendirirken de aynı şekilde konuşmaya dikkat edilmesi gerekmektedir.

Söyleyici, yönetici ve dinleyici penceresinden baktığımda, Türkçe seslendirilen koro eserlerinin dil gramer yapısına bakılmadan, sözün kendi içindeki bütünsel anlamını düşünmeden, sözcük-cümlecik-cümle-bölüm ve paragraf vurgularına yeterince hâkim olunamadığını, diksiyon artikülasyon ve anlaşılabilirliğine önem verilmediğini gördüm. Koro müziğinde bireyin ve dolayısıyla toplumun, Türk dilini ya da başka bir deyişle, kendi dilini doğru kullanması Türk dilini, dolayısıyla medeniyetini de yüceltecektir. Bu tespitlerim ile yüksek lisans tezimi "Koro Müziğinde Dil, Kullanımı ve Önemi" konusunda yapmaya karar verdim. 1992 yılında Türkiye Polifonik Korolar Derneği Çocuk Korusu ve 1996 yılında kurulan Türkiye Polifonik Korolar Derneği Minikler Korusu ile bugüne kadar yaptığım çalışmalarda, eserin dili ne olursa olsun, düzgün boğumlamayı yani güzel ve doğru konuşmayı ön planda tutmayı tercih ettim. Söz cümlesinin anlamlı olmadığı ve müzik cümlesi ile uyum sağlamadığı eserlerde, koristlerin daha geç öğrendiklerini deneyimledikten sonra repertuar konusunda daha seçici davranmaya çalıştım. Söylenmesi ya da söylenmesi gerekiyorsa, eserin söz cümlesinin sadece dil bilgisi kurallarına göre konuşulmasının yeterli olacağı tespitinde bulundum ve uyguladım. Bu konunun en belirgin örneği olarak İstiklal Marşı'mızın söyleniş biçimini gösterebiliriz. Marşı'mızın sözünün anlamına uygun vurgu ve nefes yerlerini kullanarak, sessiz harfleri yuvarlamadan, konuşur gibi yani söze göre söylenmesi halinde daha anlamlı olacağı bir gerçektir. Bence doğru nefes alarak dudağını, dilini, damağını, yanağını, alt çene ve boğazını doğru kullanan çocuk ya da genç ya da korist, müzik cümlesinin gereğini de yerine getirecektir. "Söz Cümlesi ile şarkı söyleyen koro, daha az zamanda müzikal başarıya ulaşır."

Temelinde kelimelerle ifade edilen bir anlama sahip olan bir koro

eserinin, seyirci ve dinleyici üzerinde etki bırakmasını hedefliyoruz, dinleyici tarafından anlaşılır olmasına dikkat edilmelidir. Cumhuriyetimizin kuruluşu ile birlikte gerçekleştirilen Atatürk müzik devrimlerinin en temel amacı da ulusal dilde ve ulusal değerlerimize sahip bir çokseslilikti. Bu amaç doğrultusunda Türk dilinin kullanıldığı ve ön plana çıkarıldığı sanatsal yapıtlar ile ulusal koro müziği edebiyatımız oluşturulmaya başlanmıştır. 1924 yılında Ankara'da müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla Musiki Muallim Mektebi kurulmuş, ülkenin dört bir yanına dağılan öğretmenler, çocuklara ve gençlere, sözlü müzik ile yurt sevgisi, insan sevgisi, hayvan sevgisi, çevre bilinci, ulus duygusu yaymaları hedeflenmiştir. Bu güzel okulu daha sonra ki yıllarda konservatuvarlar, müzik araştırmacıları bölümleri gibi ulusal müziğimizi tamamlayıcı bölümlerde oluşturulmuştur.

Prof. Nevid Kodallı'nın "Bir ulusun dilini oluşturan sessiz harflerdir, sesli harfler her dilde aynı gibidir, bunların sessizlerle bir araya gelişinden diller oluşur" tespitinden hareketle koro müziğinde anlaşılabilirliğin en önemli püf noktasının sessiz harflerin söyleniş biçiminde olduğu aşikârdır. Bu nedenle özellikle sessiz harflerin kullanımı da söz cümlelerinin anlaşılabilirliğinde önemli bir faktördür.

Dilin müziğe, müziğin dile etkisi dediğimizde, birleşen, kaynaşan ve bütünleşen bir yapı çıkıyor ortaya. Söz ile ezgi, ezgi ile söz arasında güçlü bir anlatım uyumu olunca da öğrenciler ve dinleyiciler üzerinde dilini doğru ve güzel konuşma zorunluluğunu doğuracaktır.

Ulusal müziğimizin evrenselleşmesini düşünüyorsak mutlaka ulusal değerlerimizin, folklorik yapımızın ön plana çıktığı ve ulusal dilimizin doğru ve anlaşılır olarak kullanıldığı çağdaş bir yapıya sahip olmamız gerekmektedir. Ancak bu şekilde ulusal müziğimiz evrenselleşebilir, dünya koro edebiyatında önemli bir yer kazanabilir.

Rahmi Mert Özcan
info@mertozcan.com.tr

UNUTULMAZ FİMLERİN UNUTULMAZ ŞARKILARI

Yıllar çabuk geçiyor, hayatımız da zaten film gibi değil mi? Bu kez kutuda hep beraber yaklaşık 60 yıllık bir zaman yolculuğuna çıkıyoruz. Unutulmaz filmler ve şarkılarıyla daha da unutulmazlar arasına girmiş besteler. Kendi en iyilerimle işte karşınızda o filmler!

SATURDAY NIGHT FEVER (1977)

Tony'nin hayatındaki en büyük zevki dans etmektir. Hatta bundan başka bir şeyi düşünmez bile. Her cumartesi gecesi takıldıkları diskoda dans eden Tony, bu hobisinin üzerine gider ve dans pistlerinin kralı olma hayalini gerçekleştirmek ister. Gittiği diskoda Stephanie adlı kızla tanıştıktan sonra ise hayatı değişmeye başlar. Kendisi gibi dansı bir tutku haline getirmiş olan Stephanie ile dans partneri olan Tony, şehirde düzenlenen büyük bir dans yarışmasına katılırlar ve hayalleri gerçek olmak üzeredir.

Dans sahneleri, The Bee Gees ağırlıklı soundtrackleri ve unutul-

maz müzikleriyle klasik olan Cumartesi Gecesi Ateşi, Travolta'ya da En İyi Erkek Oyuncu dalında Oscar adaylığı getirmiştir.

AMELIE (2001)

Ünlü Fransız yönetmen Jean-Pierre Jeunet'nin beş dalda Oscar'a aday gösterilen filmi son on beş yılın en ses getiren yapımları arasında. Bu Fransız komedisi bizi genç ve özel bir kadınla tanışmaya davet ediyor. Her daim hayat dolu, yaşama sevgi dolu gözlerle tanıklık eden ve sahip olduğu özel ışıltıyı her an yanında taşıyan Amelie'nin hikâyesine... Anne ve babasını kaybetmiş olan Amelie, kendini başkalarının hayatlarını tamir etmeye, onları mutlu

kılmaya adamıştır. Bu adanmışlığı fark ettirmeden, bu durumdan bihaber olan insanların hayatlarını kolaylaştırmaya yönelik yapmaktadır. Peki, başkalarının mutluluğu için çabalayan Amelie, yalnızlığının farkına vardığı an kendi mutluluğu için de çabalamaya başlayacak mıdır?

Ya filmin müzikleri! Tamamı Yann Tiersen imzalı. İlk saniyesinden itibaren muazzam bir duygu ortamı yaratıp sizi bulunduğunuz yerden alıyor ve bir masalın içine ya da bir film karesine koyuveriyor. Sonrasında o muhteşem piyano ve akordeon uyumu... Ardından mızıkalar eşlik ediyor. Huzur doluyor her bir hücremiz ve alıp götürüyor tüm şarkılar...

Ringo'dadır. Kurban edilecek bir kız tarafından hediye olarak gönderilmiştir. Clang, Ahme, Bhuta ve birkaç tarikat üyesi yüzüğü geri almak için Londra'ya giderler. Yüzüğü çalma girişimleri başarısız olunca, Ringo ile bir Hint restoranında karşılaşırlar. Ringo yüzüğü geri vermezse, bir sonraki kurbanın kendisi olacağını öğrenir. Ama yüzük parmağına sıkışmıştır. Zamana karşı yarışmaktadır. John, Paul ve George Clang ve diğerleri tarafından kovalanırken arkadaşlarını korumaya çalışmaktadır. Ama peşlerinde iki çılgın bilim adamı ve Scotland Yard'ın baş komiseri de vardır. Ringo kurtulacak mıdır? Yoksa kurban mı olacaktır... Biz filmde bu soruların cevabını arayıp ta yıllar yıllar önce bulmuşken The Beatles müzik dünyasında daha da yükseliyor ve ekran yüzüyle de tartışılmazlar künyesine bir yenisini daha ekliyordu.

EASY RIDER (1969)

Jimi Hendrix tarafından filme bahsedilen bir güzellik. Dünyanın en iyi gitaristi olarak gösterilen Hendrix dokunuşlarıyla da filme bambaşka bir ruh katmış. Filmde, kötü yollardan kazandıkları parayı harcamak amacıyla motosikletleri ile Amerika'da gezinen iki hippy, Wyatt (Peter Fonda) ve Billy'nin (Dennis Hopper) öyküsü anlatılmaktadır. Los Angeles'tan doğuya doğru yaptıkları bu özgürlük arayışı, alternatif bir yol filmi olmakla birlikte iki kahramanın Amerikan rüyasına ulaşma yolunda bilinmezlerle dolu destansı yolculuklarını anlatıyor. Film, paranoyanın, bağınazlığın ve şiddetin hüküm sürdüğü Amerika'da idealist 60'ların çöküşüne tanıklık ediyor. Filmde öz-

gürlükler ülkesi olarak sunulan Amerika'nın aslında kendi içerisinde farklılıklara ve bireysel özgürlüğe karşı ne kadar hoşgörüsüz bir tutum takındığından bahsedilmektedir. Zamane kuşağın bu mantaliteyi değiştirmeye çalışması ve kendi bakış açısını ortaya çıkarma çabası filmin ana temasını oluşturur. Film dönemin en eleştirel yapımlarından biridir.

THE GODFATHER (1972)

Kitaptan uyarılma muhteşem bir film. Bilmeyenimiz hemen hemen yoktur gibi. Piyano çalmaya başladığım yıllarda repertuvarıma da aldığım ilk parçalardan biridir. Nina Rota muhteşem bir iş çıkarmış. Müzikler bazen gergin gibi gelse de kulağa, aslında tam anlamıyla sakinleştirici bir etki yaratıyor. Filmi de şarkıları da asla eskimeyecek cinsten...

KILL BILL (2003)

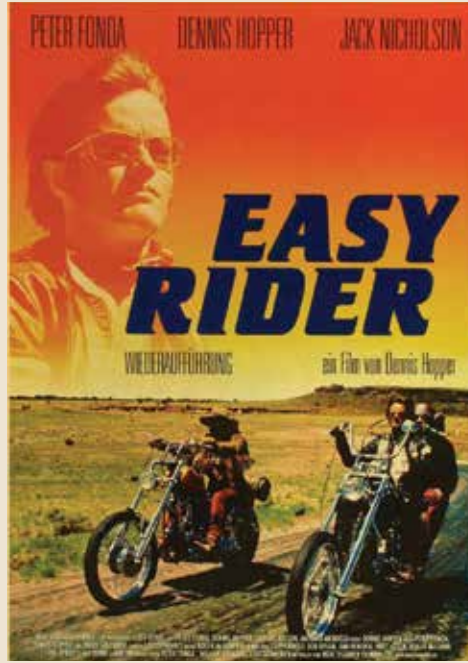
Aykırı yönetmen Quentin Tarantino'nun Rezervuar Köpekleri ile başlayan başarılı kariyerinin en önemli yapıtlarından biri olan film, uzak doğu dövüş filmlerinden beslendiği estetik harikası bir yapı. Müzikleri bir filmi ancak bu kadar yükseltebilir ve bu kadar uyum sağlar dediğim filmlerin başında geliyor. Filmin can alıcı sahnesindeki ıslık ezgisi ve Nancy Sinatra'nın o eşsiz sesiyle Bang Bang'i kulağımıza fısıldaması kimsenin unutabileceği cinsten değil. İçinizden eminim söylemeye başladınız bile. Filmde görsellikler ve müzik uyumu tam anlamıyla muhteşem. Hatta öyle ki her şarkıyı ezgisi ile hatırlıyorsunuz. Bu yüzdendir ki çok çok başarılı olmuş bir film Kill Bill.

GREASE (1978)

Konservatuvar yıllarımda belki de oynamaktan en çok keyif aldığım müzikallerin başında The Grease müzikali geliyor. O dönemin yapıldığı Türk filmlerinden de duymaya aşina olduğumuz "kes oradan bir Travolta saç" repliği işte tam da bu filmden dolayı hafızalarımıza kazınmış. Müzikal ve romantik komedi tadındaki film, zamanının en çok sevilen filmlerinden biriydi. Aslında bir Broadway Müzikali olan ve çok beğenildiği için filmi çekilen Grease özellikle rengârenk, cıvılcı bir film olmasıyla size keyifli bir zaman geçirebilir. Eğer bir Rock'n Roll ve Oldies tutkunuysanız işte bu film tam size göre...

HELP (1965)

İşte karşınızda bir Beatles filmi "Help". Doğulu bir tarikat, kutsal yüzüğün kayıp olduğunu fark eder. Yüzük, The Beatles'ın davulcusu

Askeri Bandolardan Sivil Topluma Müziğin Renkleri

Feridun Ertaşkan
Cazkolik.com

Callisto Guatelli

Müzikte marşlar ve korolar, koral müzikler çok eski ve köklü bir gelenek olmakla birlikte 19. yüzyılın sonu, 20. yüzyıl başı ile beraber müziğin ticarileşmesi, popülerleşmesi, kişiselleşmesi ve modernleşmesiyle çeşitliliği ve yönelimleri arttı ama gelenekler her zaman yerini ve özelliklerini korudu. Bu koruma gayreti sadece geleneklerin yaşatılması üzerinden konservatif bir tavırla yapılmadı, bu yaklaşımla beraber müziğin modernleşmesi, marşların doğal alanı askerileşmenin ve cephe sahalarının da farklılaşması ile kendi içinde modernleşme ve değişim süreci yaşadı. Benim gibi ağırlıklı olarak caz üzerine yazan birinin korolarla evet ama marşlarla yoğun ilişkisi pek olmaz ama bu alanın geniş bir müzikal dokuya sahip olması açıkçası ilgimi artırıyor.

Bu konuya dair bakış açımızı kendimize, yani ülkemize çevirirsek, 19. yüzyıla geri gitmemiz lazım. Mehter müziği esas alınırsa belki daha da eski. Bu alanda benim çok faydalandığım bir kitap var. Müzikolog Selçuk Alimdar'ın "Osmanlı'da Batı Müziği" isimli kapsamlı çalışması tavsiyemdir sizin için de faydalı bir eser olacaktır.

Selçuk Alimdar kitabının 'Resmi Marşlar' isimli bölümünden alıntılarla söyleyeyim şöyle yazıyor; "Osmanlı Devleti Batılı usullerle protokol tanımını radikal bir biçimde değiştirmeye başladığı 19. yüzyılın ilk yarısında resmi marş tanımlamaya ve çaldırmaya başladı. Bu usul, İstanbul'daki diplomatik temaslarda bulunan Avrupalı devletlerden aktarıldı. Resmi marş kullanımı Sultan II. Mahmud ile başladı; sonraki tüm padişahlar da bu uygulamayı benimsedi."

Alimdar'ın kitabındaki bu kısım kısaca resmi marşlar ile ilişkimizin modern köklerine dair net bilgiler iletiyor. Alimdar kitabında yayınladığı bir çizelgede ise II. Mahmud'un Askeri Marş ve Mahmudiye Marş'larının ilki Ahmet Ağa'nın, ikincisini Guiseppe Donizetti yani bizde bilinen adıyla Donizetti Paşa'nın bestelediğini söylüyor. Donizetti Paşa ile ilgili daha ayrıntılı bilgilere ulaşmak istiyorsanız eğer Emre Aracı'nın "Donizetti Paşa" isimli kitabını okumanızı muhakkak öneririm.

Osmanlı'nın ilk resmi marşının Ahmed Ağa'ya ait olduğu söyleniyor ve Avusturya Milli Kütüphanesi'nde bulunan 1829 tarihli bir notanın üzerinde "Marche militaire et favorite du grand turc Mahmud II" ibaresiyle de bu kanaat tescilleniyor.

Daha fazla bilinen ise Donizetti Paşa'nın yine II. Mahmud için bestelediği marştır.

Aradan geçen yılların ardından II. Mahmud'un ardından 1861 yılında tahta geçen Sultan Abdülaziz de marş yazdırmak ister ama Donizetti Paşa öleli beş yılı geçmiştir ve bu görev Muzika-i Hümayun'un yeni hocası, 1856 yılında Naum Tiyatrosu'ndaki görevini bırakarak bu işe soyunan Callisto Guatelli'dir ve bestelediği Aziziye Marşı Sultan Abdülaziz döneminin resmi marşı olarak kabul görmüştür.

Osmanlı'nın marşlar tarihini yazmayacağım benim haddimi aşar ama bu başlangıç kısmına değinmeden geçmek olmazdı, dediğim gibi, Selçuk Alimdar'ın kitabından faydalanmanızı öneririm.

Değişen ve modernleşen askeri teknoloji ve ordu yapılanmaları ve elbette modern toplumlar teknolojiyle marşları da değiştirdi dedik. Bu değişimin itici motoru şüphesiz siyasi-sosyal değişimlerdir. Sözü elbette 20. yüzyılın ilk çeyreğindeki Bolşevik Devrimi'ne getirmek istiyorum. Çarpıcı bir örnek olması bakımından 1917 Devrimi sonrası kurulan Kızılordu Korusu'nun görkemli soundu ile yüzyılın bambaşka bir renge bürünmesini sağladı. Elbette, karşı kutbu yani Batı da bu rengin kontrastı olarak kendini gösterdi.

Gaetano Donizetti'nin Sultan Abdülmecid'e sunduğu Askeri Marş'ın Marche Nationale Turque adı altında Paris'te Alfred Ikelmer & Co. tarafından basılan notası. (Emre Aracı Arşivi)

Composta da Giuseppe Donizetti, II. Mahmut Marşı

Alimdar'ın kitabında Ordu Bandoları ile ilgili bir bölüm de var. Konu marşlar olunca haliyle marşları gürüldeyen bir sesle çalacak bandolara da ihtiyaç var.

Dünya bandolar tarihinde Osmanlı bandolarının en istikrarlı bandolar arasında olduğu söylenir.

Tam bu noktadan bir şekilde caz müziğine geçiş yapmayı denemek istiyorum, şöyle ki.

Günümüz popüler müzik orkestralarının kökenlerinin geçmişin askeri orkestralarına dayandığı aşîkârdır. Sivil toplum geliştikçe müzik de askeri alandan sivil alana kaymaya başladı. Batı merkezli bireysel refah ve özgürlükler artınca müzik de ağırlıklı askeri alandan sivil alana kaymaya, daha doğrusu çoğalmaya başladı. Klasik müzik orkestraları kıta Avrupası'nın zaten uzun bir geçmişe dayanan ağırlıklı saray geleneğiyle, bu gelenek de sivilleşmeye başlayınca müzikle beraber orkestralar da değişmeye başladı. Elbette tüm değişimi bu sınırlı yazı alanında anlatmak mümkün değil ama genel hatlarıyla yaklaştığımız konunun büyük değişiminin esasen 20. yüzyıl ile başladığını ve askeri orkestralar ve korolar yanında sivil, popüler ve ticari müziğin de yeni ve yaratıcı bir etkiyle büyüdüğünü bilmeliyiz. Mesela, ben size desem ki, caz Avrupa'ya ilk ABD askeriyle ayakbastı diye inanır mısınız? İnanın çünkü 1. Dünya Savaşı sırasında Amerikan ordusundaki siyahlardan oluşan bir birliğin içinde Harlem Hellfighters diye bilinen The 369th Infantry Regiment isimli topluluktur. 369. Piyade Alayı ya da yaygın tabirle 369. Caz Alayı diye bilinen bu orkestra-bando karışımı topluluk aynı zamanda cazın ilk notalarının karaya ayak basmasını da sağlamıştır. Özellikle 1920'lerden sonra büyüyen caz ve müzik endüstrisi ABD merkezli bir yaygınlaşma sağlamış ve bağımsız orkestralar kurulmaya başlanmıştır. Sonrasını hepimiz zaten az çok biliyoruz.

Dergimizin bu sayısının konusu marşlar ve korolar üzerine. Bu tari-

Arif Mehmet Paşa'nın Mecmu'a-i Tesavir-i Osmaniye'sinden mehteren bölümü.

hi, caz tarihine ancak bu şekilde bağlayabilirdim ve öyle de yaptım ama şunu da eklemeyi unuttum. Türk ordusu dünyada caz orkestralarına sahip sayılı ordulardandır, hatta bir değil, deniz, kara ve hava olmak üzere tam üç caz orkestrası vardır.

Yazının korolar konusuna henüz tam girmedik bile ama askerî orkestralarda koroların kendi tarihi gelişiminin de çok önemli olduğunu belirtmek şart. Bu gelişimi Mehter Marşlarıyla köslerin, nefeslilerin yeri göğü inleyen müziğine eşlik eden Mehteran'ın sesi ayak bastığı her yeri titretmiştir. Gücü ve âzâmeti gösteren bu korolar günümüzde sembolik varlıklarını sürdürmekle birlikte koro yapılması çağdaş müzikle beraber bambaşka bir yapılanma ve yaratıcılık yönüne evrilmiştir ki bu konuyu da umarım başka bir yazıda daha kapsamlı ele alabiliriz.

Kaynakça:

- Selçuk Alimdar, "Osmanlı'da Batı Müziği", İş Bankası Kültür Yayınları, 2016
- Emre Aracı, "Donizetti Paşa, Osmanlı Sarayının İtalyan Maestrosu", Yapı Kredi Yayınları, 2006

NEŞET ERTAŞ

“CAHİLDİM; DÜNYANIN RENGİNE KANDIM...”

Murat Örem

murat.orem@trt.net.tr

“Ankara Ulus Devlet Tiyatroları Küçük Sahne’nin önündeyiz küçük oğlum Arda’yla... Takvim 15 Ekim 2016’yı gösteriyor. Bir gün önce, 18 yaşını bitirmiş 19 olmuş Arda...18’i bitirdiğine göre büyükbabasının yıllar önce çok latif biçimde defalarca söylediği hukuki tabirle “fahri muhtar” olmuş artık Arda... İsterse evlenebilir, bir şirkete kurucu üye olabilir, kendi adına bütün yasal haklarını kullanabilir, alıp satabilir vs. Artık ben Arda’nın hukuken lisedeki velisi değilim... Artık ben Arda’nın yalnızca ve daima ne mutlu ki hep babasıyım...

Şimdi bu yazıyı yazarken düşünüyorum da değerli okur, neredeyse 6 yıl geçmiş aradan. 16 Ekim 2016’da izlediğimiz NEŞET ERTAŞ konulu o muhteşem oyundan bu yana. O gün, baba oğul güne erken başlamış, bir dost ziyaretinin hemen ardından gözümüz de saatte Arda’yla uçarak gitmiştik Küçük Tiyatro’ya... İlk günden itibaren kapalı gişe oynuyordu oyun. Gong çalıp salon karardığında sahnede her biri devleşen isimler vardı Neşet Ertaş’ın hayatının anlatıldığı mükemmel oyunda...

Neşet Ertaş’ın kendisi, başlı başına bir devdi zaten...

“Neşe Dert Aşk...” idi oyunun adı.
Bir çırpıda hızlıca okuyun ŞAŞIRARAK göreceksiniz ki;
Neşet / Ertaş / (Aşk)... çıkacak dilinizden...

Yaklaşık 2 saatlik oyun bittiğinde gözümde ipil ipil yaşlar akıyordu... Tamam, ben yaşlı bir adamım. Ağlarım artık yerli yersiz. Normal...
Peki, gencecik oğlum Arda niye ağlıyordu?
O kırmızı etekli kız çocuğu niye ağlıyordu?
Peki, o liseli genç niye ağlıyordu?
O yaşlı karı koca birbirlerinin elini tutarak oyun sonunda fuayede yürürken niye ağlıyordu?

Yüzlerce kişilik salonda, tüm seyirci sevinçle acıyla özlemle niye ağlıyordu?

Alkışlar dakikalar boyunca niye dinmemişti salonda?

Ağlatan Anadolu’yu hepimizi...

O ruhtu... O tarihi...

O, aramızdaki binlerce yıllık millet bağıydı...

Öyle bir oyundu ki...

Son 35 yılda binlerce oyun izlemiş ben,

Yumruk yemiş gibi çıkmıştım tiyatrodan ve oyundan...

Ve bir kez daha inandım ki;

Biz kadim bir milletiz.

Ve daha el ele yapılacak çok şey var...

NEŞET ERTAŞ’lar

Bu kadim tarihin NİŞ’leri, KAV(U)ŞAK’larıydı...

Bu oyunu da ilk fırsatta ilmik ilmik yazmak boynumun borcu olsun...

Ve ne derdi şairlerin şairi Fazıl Hüsnü Dağlarca;

“Söyle sevda içinde türkümüzü / Aç bembeyaz bir yelken
İnsan nasıl ölebilir /

Yaşamak bu kadar güzelken...”

15 Ekim 2016, “yalan dünyada” öyle güzel bir gündü ki daha ne oldu...

Neredeyse 6 yıl önce kendime ait sitede böyle anlatmışım Neşet Ertaş'lı o unutulmaz eseri...

O zaman Neşet Ertaş öleli 4 yıl olmuştu daha sevgili okur. Tam 10 yıl önce 2012 yılının Eylül ayının son haftasında binmişti o sessiz gemiye Neşet Ertaş.

Döne Hanım ve Muharrem Ertaş'ın evladı olarak 1938 yılında Kırşehir Çiçekdağı'nda doğan Neşet Ertaş, 74 yıllık ömür yolculuğunda varlık ve yokluk dâhil hayatın bin bir yüzünü görenlerdendi. İlkokula gittiği yıllarda önce keman, sonra bağlama çalmayı öğrenen Neşet Ertaş'ın en büyük şansı elbette Muharrem Ertaş gibi bir büyük ustanın hem evladı hem öğrencisi olmasıydı.

Neşet Ertaş hem evlat hem de öğrenci olmanın hakkını sonuna kadar verdi... Bir cümlesinde şunu demişti yaşarken; "Babamla ben aynı ruhun insanlarıyız..."

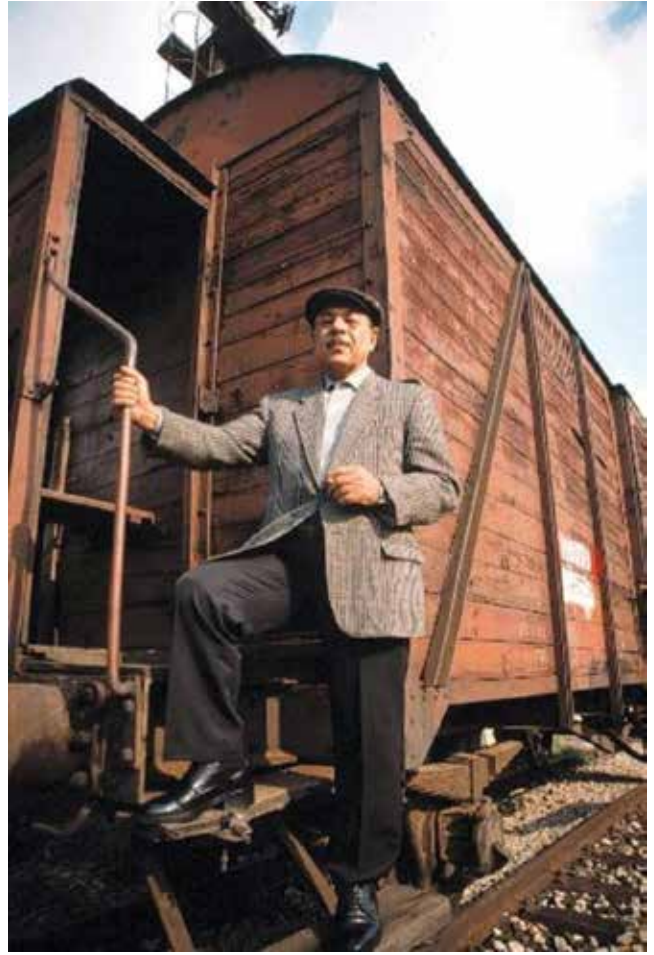
İlk plağını 1950'li yılların sonunda İstanbul'da "Neden Garip Garip Ötersin Bülbül" adlı çalışmasıyla çıkaran Neşet Ertaş'ın yanında babası Muharrem Ertaş da vardı. Yıllar önce devlet sanatçılığı unvanıyla da onurlandırılan Neşet Ertaş bu süreci de şöyle özetlemişti yıllar önce; "Devlet sanatçılığı bana teklif edildi.

Ben, 'hepimiz bu devletin sanatçısıyız, ayrıca bir devlet sanatçısı sıfatı bana ayrımcılık geliyor' diyerek teklifi kabul etmedim. Ben halkın sanatçısı olarak kalırsam benim için en büyük mutluluk bu. Şimdiye kadar devletten bir kuruş almadım, bir tek TBMM tarafından üstün hizmet ödülünü kabul ettim. Onu da bu kültüre hizmet eden ecdatlarımız adına aldım."

Uzun bir dönem Almanya'da da bulunan ve başına gelen olaylar neticesinde hapislerde de yatmak zorunda kalan Neşet Ertaş'ın ülkemizde yeniden fark edilmesi 2000'li yılların başlamasıyla oldu daha çok. Bu durum Neşet Ertaş'ın değil hepimizin ayıbıdır aslında.

Bugün çok şükür her şey daha güzel bu isimlere sahip çıkma konusunda da...

Olduğu gibi görünüp görüldüğü gibi yaşayan Neşet Ertaş'ı 10. Ölüm yıldönümünde büyük saygıyla anıyorum değerli okurlar...

Neşet Ertaş'ın en büyük şansı elbette Muharrem Ertaş gibi bir büyük ustanın hem evladı hem öğrencisi olmasıydı. Neşet Ertaş hem evlat hem de öğrenci olmanın hakkını sonuna kadar verdi...

Bir cümlesinde şunu demişti yaşarken; "Babamla ben aynı ruhun insanlarıyız."

BİR DÜNYA RADYO

Ege'nin Türküsü

PAZAR 22.00

TRT TÜRKÜ

Bahar Almaç

EGE'NİN TÜRKÜSÜ

 Hazırlayanlar : Bahar Almaç

TRT İzmir Radyosu'nda hazırlanan ve her hafta pazar akşamları saat 22.00'de, TRT Türkü'de yayınlanan "Ege'nin Türküsü" programının yapımcılığını Bahar Almaç üstleniyor... Yaklaşık 1 saat boyunca, yörelerin müzik kültürlerinin anlatımının yanı sıra; Çakırcalı Mehmet Efe, Kerimoğlu Eyüp Efe, Yörük Ali Efe, Gökçen Efe, Sökeli Cafer Efe gibi tarih sahnesinde rol oynamış efelerin hikâyelerine ve zeybeklik geleneğinin anlatımına da yer veriliyor... Yayın hayatına 2020 yılında başlayan "Ege'nin Türküsü" programında, zaman zaman Batı Anadolu türkülerine konu olmuş halk öyküleri de yer alıyor... TRT arşivinden ve çeşitli mahalli kaynaklardan da yararlanılarak oluşturulan programın müzikal içeriğini ise zeybek türküleri, kına türküleri, kadın oyun havaları, semahlar, ağıtlar ve efe türküleri oluşturuyor...

TRT İzmir Stüdyoları'nda hazırlanan ve her hafta bant olarak yayınlanan programın teknik ekibinde ise Ahmet Kurt, Serkan Koçak, Ramazan Özbay, Haldun Göktaş ve Giray Çavdar gibi alında tecrübeli isimler yer alıyor...

USTALARA SAYGI

Ahde vefa bilinciyle, dinleyiciye usta sanatçıların müzik yaşamlarını da aktarmayı amaçlayan programın bazı bölümlerinde; Batı Anadolu müzik kültürüne gerek derlemeleriyle, gerekse sazı ve sözüyle katkıda bulunmuş sanatçıların yaşam öyküleri ve kendi icra örnekleri de yer alıyor... Şimdiye kadar Muzaffer Sarısözen, Talip Özkan, Hamit Çine,

Salih Urhan, Özey Gönlüm, Yücel Paşmakçı, Hisarlı Ahmet, Hamdi Özbay gibi birçok ustanın sanat yaşamlarına ve icralarına değinilen programda; Tamburacı Osman Pehlivan, Ali Rıza Zorlu, Ramazan Güngör ve Rasim Eriş gibi mahalli sanatçıların da müzik yaşamları ve icra örneklerine yer veriliyor...

BAHAR ALMAÇ KİMDİR?

Programın yapımcısı Bahar Almaç, aynı zamanda kurumda akitli olarak Türk Halk Müziği ses sanatçısı olarak görev yapıyor... 1985 yılında İzmir'de dünyaya gelen sanatçı, müziğe ilkokul yıllarında bağlamaya olan ilgisi neticesinde amatör olarak başlar. Birkaç yıl amatör koro çalışmalarında solist ve bağlama icracısı olarak yer alan Bahar Almaç; Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalı öğreniminin ardından, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezsiz Yüksek Lisans programını tamamlar.

Öğrencilik yıllarında başladığı TRT İzmir Radyosu Gençlik Korosu'yla TRT radyolarıyla tanışan Almaç; uzun yıllar "Radyo Günleri", "Memleketten Haber Var", "Gönül Bağı", "Radyo Sanatçıları Konseri", "Gecedен Sabaha", "Ege'den", "Tatlı Dile Güler Yüze", "Sözden Saza", "TRT Belgesel Kanalı Açılış Töreni", "Türkülerle İzmir Akşamı", "Yurttan Sesler" gibi birçok televizyon ve radyo programına sesi ve sazı ile katılır.

2018 yılında TRT Türkü kanalına hazırladığı ve 3 yıl süren "Zeybekler ve Efe Türküleri" programıyla dış yapımcılık serüvenine başlayan Bahar ALMAÇ, ilerleyen süreçte yapımcılık görevine "Bir Yöre Bir Usta" ve "Ege'nin Türküsü" programlarıyla devam eder. Yapımcılığa başladıktan sonra Anadolu Üniversitesi Radyo ve Televizyon Programcılığı Bölümü Ön Lisans eğitimini de tamamlayan Almaç; Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi, SGK İzmir İl Müdürlüğü Türk Halk Müziği topluluklarının şefliğini uzun yıllar sürdürür

Salih Urhan, Özay Gönlüm, Yücel Paşmakçı, Hisarlı Ahmet, Hamdi Özbay gibi birçok ustanın sanat yaşamlarına ve icralarına değinilen programda; Tamburacı Osman Pehlivan, Ali Rıza Zorlu, Ramazan Güngör ve Rasim Eriş gibi mahalli sanatçıların da müzik yaşamları ve icra örneklerine yer veriliyor...

ve on yılı aşkın süredir çalıştığı İzmir Konak Belediyesi Türk Halk Müziği Topluluğu ile de sayısız konserler verir. Aynı zamanda İzmir'de faaliyet gösteren eğitim kurumu İzmir Müzik Akademisi'nin kurucularından biri olan Bahar Almaç, halen; Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Geleneksel Türk Müziği Bölümü'nde tez çalışmasını yürütmekte ve TRT'de dış yapımcılık ve Yurttan Sesler Topluluğu Ses Sanatçılığı görevlerini sürdürmektedir...

Türk Klasik

SALI 09.00

HAZIRLAYAN Tuğçe Renda
SUNAN Mehmet Çelikyay

TÜRK KLASİK

Hazırlayan: Tuğçe Renda

İnsanın potansiyelini ve değerini ifade edebilecek bir yer bulması; kendini gerçekleştirebilmesi demektir. Aslında tüm hüznümüzün altında bunun eksikliği yatar. Eğer sizi destekleyen bir çevre, koşullar ve ortam yoksa bu özü ortaya koyma çabası daha da zorlaşır. Bunun sanattaki iz düşümü ise çok nettir. Çünkü bir sanatçı, sanatı için kendini feda eder. Çocukluğunu, gençliğini, aşkını, ailesini, eğlencelerini; kısacası tüm hayatını, içine kapanıp çalıştığı odalardan yaşar. Bu feda ediş, sanatı içindir ama yetmez. Sahnesi yoksa kimse onu görmez, duymaz, bilmez. En iyi performanslar belki de evrende öylece salınır gider de kulaklarımıza düşmez, kalbimize değmez, tüylerimizi oynatmaz.

Çevresi ve ortamı demişken... Türkiye ve çoksesli müziğin ilişkisine bakacak olursak, dünyanın en şanslı yerinde olduğumuzu söyleyemeyiz. Ve fakat muazzam bir potansiyelin coğrafyasında gözlerimizi açtığımızı söyleyebiliriz. Bu coğrafya; tutku, cesaret, samimiyet ve yüzyıllık bir kültürel miras taşır. O yüzden sanatı da sanatçısı da bu mirasa doğar; melez bir yetenek denizine. Gereken tek şey sahneyi sermektir ayaklarına.

Alkışlarla eşlik etmek ve Dünyaya duyurmaktır müziğini. İşte Türk Klasik, bu duyurunun frekans karşılığıdır TRT Radyo-3'te. Dinleyiciye kendi sanatçısını ve onun yolculuğunu anlatır, müziğini duyurur. Türk Klasik bir sahnedir ve sahne bizdedir. Bizden kimler varsa onları ağırlar, onları konuşur. Şefler, besteciler, yorumcular, topluluklar; klasik müzikte tarih yazan, dünya sahnelerini alkışlarla dolduran Türk sanatçıları ağırlar. Sahne Türk sanatçılarıdır, frekans onlara ayarlıdır, nefesler tutulur ve mikrofon onlara döner.

Sanatçılarımızın ahenkli tınlarına, eşsiz bir ekip eşlik eder. TRT İstanbul Radyosu'nun çok değerli, güzel sesli spikeri Mehmet Çelikyay ve yine TRT İstanbul Radyosu'nun çok değerli ve yıllar

Türk Klasik bir sahnedir ve sahne bizdedir. Bizden kimler varsa onları ağırlar, onları konuşur. Şefler, besteciler, yorumcular, topluluklar; klasik müzikte tarih yazan, dünya sahnelerini alkışlarla dolduran Türk sanatçıları ağırlar.

rın teknik yapımcısı Mahmut Dağıstan; bizim öykümüzü sizlere ulaştıran takımımızdır. Tam yedi yıldır programlarımızı birlikte yaptığımız enfes ekibimizin ardında ise hiç görmediğiniz ÇSM Müdürlüğü ve çalışanları, görünmez şansımız olarak sesimizi size ulaştırır.

Ses demişken; radyonun büyüğü işte. Sesle ulaşmak dinleyiciye. Sizin hayal gücünüze kalmak, hayallerinize göre bir şekle boyanmak.

Sizin düşlediğiniz bir sahnede; Cemal Reşit Rey'den Ahmed Adnan Saygun'a, Cihat Aşkın'dan Suna Kan'a, Fazıl Say'dan İdil Biret'e, Gülsin Onay'dan Hande Dalkılıç'a, Borusan Kuartet'ten Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'na onlarca sanatçıyı ağırlamak. Bu değerli isimlerden; "en güzel programlardan birisi", "bana yer verdiğiniz için çok teşekkür ederim", "bu eserlerimi kimse çalmıyor, iyi ki çaldınız" diyen mest edici dönüşlerle; kendimizi iyi hissetmek. İşte radyonun büyüğü; görünmeyişi yaşamak...

Elbette dalgınlıklarımız da var. Özellikle programın yapımcısı, benden duymuş olmayın ama komik hatalar da yapmıyor değil. Eh tuzu biberi diyelim, bir yerden yakalıyoruz, kaçırdıklarımız için affolunuruz inşallah. Siz deyin yorgunluk, ben deyim boğazın büyüğü güzelliği. Türk Klasik, hemen İstanbul'un iki yakası kenarından ulaşıyor sizlere.

Ve yapımcısına gelecek olursak; Tuğçe Renda. Sıfatlarını boş verin, adı soyadı kalsın hatırlınızda. Soyadı ki önemli, atasından almış bizzat dedesi. Bir de düşlerindeki dinleyicisi var elbet. Sizleri düşünerek programları hazırlayan bir yapımcı. Hangi Türk sanatçıyı, hangi eseri duymak istediğinizi düşleyen ve sabahınıza hangi eserle eşlik edeceğini düşlerken, sesini sizlere şifa olsun umuduyla gönderen birisi. Türk'e, Türk sanatçısına, toprağına sahne ve evlerinize konuk olmak isteyen birisi. Evet birisi... Hiç bilmediğiniz ve bir o kadar bildiğiniz, yıllardır sesini duyduğunuz birisi. Bazılarınızla kavuşan, dost olan, diğerlerine her salı, program günü sevgiler yollayan ve size dokunduğunu hayal eden birisi.

Son olarak onun ve dinleyicisinin tatlı radyosu. Radyo-3, TRT Radyo-3... Bir vizyon, bir kalite, bir kültür... Her programın tematik olarak hazırlandığı ve bu hazırlanışta sizlerin düşünüldüğü bir radyo. Dinleyicisine her konuyla ilgili bir program hazırlayan, eksik tek bir konu, konuk ve müzik kalmayana kadar programlar yazan bir marka; TRT Radyo-3. O koridorlarında sizler için yaşanan koşturmacaları biz biliriz. Siz de bizden çok sever, sahip çıkarsınız, var olun.

"Türkiye sahnelerinde çok klasik şeyler oluyor. Dünya sahnelerinde de çok klasik şeyler oluyor. Bizden kimler var dediğinizi duyar gibiyim. Kimler yok ki? Türk besteciler, şefler, solistler, topluluklar, orkestralar. Türkler klasik müzikte de tarih yazıyor. Evet, sahne bizde.

TRT Radyo-3'te, İstanbul Radyosu yapımcısı, Tuğçe Renda'nın hazırladığı, Mehmet Çelikyay'ın sunduğu ve teknik yapımda Mahmut Dağıstan'la sizlere ulaşan Türk Klasik birazdan başlayıyor.

TRT İstanbul Radyosu stüdyolarından sizlerle buluşuyor. Türk Klasik bugün sizler için konser salonlarına uzanıyor. Sahne bizde. Günün isimleri birazdan Tuğçe Renda'nın anlatımıyla radyonuzda. Bakalım bugün hangi Türk Klasik'i bizimle. Sahnede biz de varız. Türk Klasik sizlerle." Anonsunu duyduğunuz anda bilin ki Türk Klasik'tesiniz. Günlerden salı, saatler sabah 09.00. Salı salınamamış ve sizler muhtemelen yoldasınız.

Biz Asya ile Avrupa'nın tam ortasından, TRT İstanbul Radyosu'n-

dan sizlerle. Sizler, kendi hayatlarınızın koşturmacasına bir parantez açmış bizimlesiniz. Birlikte bir Türk sanatçının tınlarında kaybolmuşuz. Arada benim sesim ve güzel müzikler, beraberiz. Hayatlarımızın bir yerlerinde birbirimize eşlikteyiz. Dünyaya Türk sanatçıları duyuran sahnelerin eteklerinde seyirdeyiz.

Her birimizin bir hüznü, bir sevinci, bir şaşkınlığı, bir hayal kırıklığı ya da geldiği son duraklarından birinde, kısa bir molada denk gelmişiz. Vesilesi olanlara selam, kaleme düşüren bu satırlara teşekkür, nefes aldığımız anlara biraz müzik.

Hani şairin dediği gibi "Kuş ölür, sen uçuşu hatırla..." Bilin ki her insanda aynı tüm duyguların karşılığı, aynı frekansta buluşalım yeter ki. Klasik bir günde, kafamızda hep aynı klasik sorularla, öykülerimiz uyanın ve sahnede; biz...

Efendim, Tuğçe Renda'nın hazırladığı Türk Klasik, TRT Radyo-3'te sizlerle, bekliyoruz. 🌟

BİR DÜNYA RADYO

**Ankara Radyosu
Çoksesli Korusu**

ÇARŞAMBA 10.30

TRT RADYO3

HAZIRLAYAN
Aytül Akalın

Ankara Radyosu Çoksesli Korusu

 Hazırlayan: Güneş Piker

Sevgili müzik dostlarım, TRT çalışanları ve TRT sevdalısı izleyicilerimiz; şimdi sizlere 1970 yılında kurulan TRT Ankara Radyosu Çok Sesli Korusu'nun kısaca özgeçmişini anlatmak isterim.

Koro, 1970 yılında Türkiye'de ilk olmak üzere, başta devlet sanatçımız merhum Prof. Hikmet Şimşek, merhum Prof. Muammer Sun ve TRT Genel Müdürü merhum Adnan Öztrak öncülüğünde kuruldu. Türkiye'de ilk eşiksiz çok sesli, yani a capella koro için yurt genelinde, başta Ankara olmak üzere TRT bölge müdürlüklerinde yapılan ilk sınavı 1500'e yakın adaydan sadece 115'i kazandı.

Bu sınavı kazananlar, şimdiki adı ile Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda, yaz okuluna benzer, bir aylık hızlandırılmış eğitime alındı.

Bu eğitimde Türkiye müzik kurumlarından, akademisyenlerden büyük destek aldık. Hocalarımız ünlü besteci, solist, şan ve diksiyon otoriteleriydi. Desteklerini esirgemeyerek koro adaylarımıza eğitim veren isimler arasında, şimdiki adıyla Gazi Üniversitesi Müzik Bölümü'nden Dr. Erdoğan Okyay, Saip Egüz; Devlet Operası'ndan Müfide Özgüç, Işık Kurt; Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'ndan Muammer Sun, İlhan Baran, Cenani Ak'ın yanı sıra İlhan Usmanbaş, Cengiz Tanç gibi besteciler bulunmaktaydı.

Yapılan ikinci sınavın sonucunda 115 kadar kursiyerden sadece 56 kişi başarılı bulundu. Kurslarda toplu ses, koro, şan, dikte, deşifre, solfej ile piyano eşlikle solo eserlerden oluşan sıkı bir program uygulandı. Koronun ilk şefi Prof. Hikmet Şimşek oldu.

Çok üretken, çok başarılı iki yıllık bir dönemde TV programla-

rı, canlı performanslar, CSO'da orkestra-koro konserleri yapıldı; Adnan Saygun'un Yunus Emre Oratoryosu'nun koralleri seslendirildi. Prof. Hikmet Şimşek'in yurtiçi ve yurtdışı konserlerinin yoğunluğu nedeniyle bize veda etmesi üzerine korumuzun şefliğine 1974 yılında Walter Strauss getirildi.

Bu süreçte büyük aşamalar gerçekleştiren koro hem Türkiye'den hem dünyadan iyi eleştiriler aldı. Koronun, canlı konserlerin yanı sıra radyo yayınlarıyla da halka ulaşması gerekiyordu. Rutin radyo programlarımızın oluşturulması için koro şefimiz Walter Strauss'un başkanlığı; ben Güneş Piker ve diğer üç arkadaşımın katılımıyla TRT Programdan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Hıfzı Topuz ile yürütülen olumlu görüşmeler sonucu, haftada 5 adet, 15 dakikalık program üretme görevi bana tevdi edildi. Bu

programı cazip ve dinlenebilir bir yere taşımak için önce çekici bir sinyal bulmam gerekiyordu. En güzel otantik halk türkülerimizden, büyük bestecimiz Nevid Kodallı'nın çok seslendirdiği "Zekiyem" türküsünü sinyal müziği olarak tam 30 yıl programlarımda kullandım. Çok tanındı, çok da beğenildi.

Walter Strauss şefliğinde yurt içi ve yurt dışında verilen birçok konser, katılım sağlanan birçok festival ve yarışmanın yanı sıra, orkestra-koro konserlerinde devlet sanatçılarımız İdil Biret, Veda Erman, Ayşegül Sarıca, Gülsin Onay ile birlikte bu büyük coşkuyu yaşadık. Almanya ve Yunanistan'daki koro çalışmalarında birçok ülkeyi geride bırakıp ilk üçe girdik. Rias Radyosu'nda bant

kaydı gerçekleştirdik, Berlin'de bulunan 20.000 kişilik Deutschland Halle'de konser verdik.

Walter Strauss'un 1983 yılında İzmir Devlet Opera ve Balesi Genel Direktörlüğüne atanması sonucu yeni şefimiz Bujor Hoinic oldu. Koronun birçok etkinliğe katıldığı 4 yıllık bir süreçten sonra 1987 yılında yeni koro şefimiz Jan Szelepccsenyi oldu. Koro 1992 yılından beri Azeri Şef Elnara Kerimova tarafından yönetilmektedir.

Koromuzun müzik dağarcığı çok geniş bir yelpazeye sahiptir. Rönesans'tan günümüze uzanır. İspanya'dan Macaristan'a; Almanya'dan İtalya'ya; Yunanistan'dan Azerbaycan'a kadar geniş

bir repertuarı vardır ve bu repertuarı içeren 15 kadar CD kaydı gerçekleştirmiştir. "Türk Beşleri"nden merhum devlet sanatçısı Necil Kazım Akses ile Prof. Muammer Sun, Walter Strauss, Bujor Hoinic, Hayri Akay ve diğer bestecilerin koromuz için yazdığı ve armağan ettiği eserler onur kaynağımızdır. 37 yıl koromuzda sanatçı olarak çalışan ve 30 yıl bu koronun ürettiklerini kalıcı olmaları için programlarıyla sizlere ulaştıran ben Güneş Peker, hepinize sağlıklı kalın, esen kalın, müziksiz kalmayın diyor ve koromuzda başarı dileklerini sunuyorum.

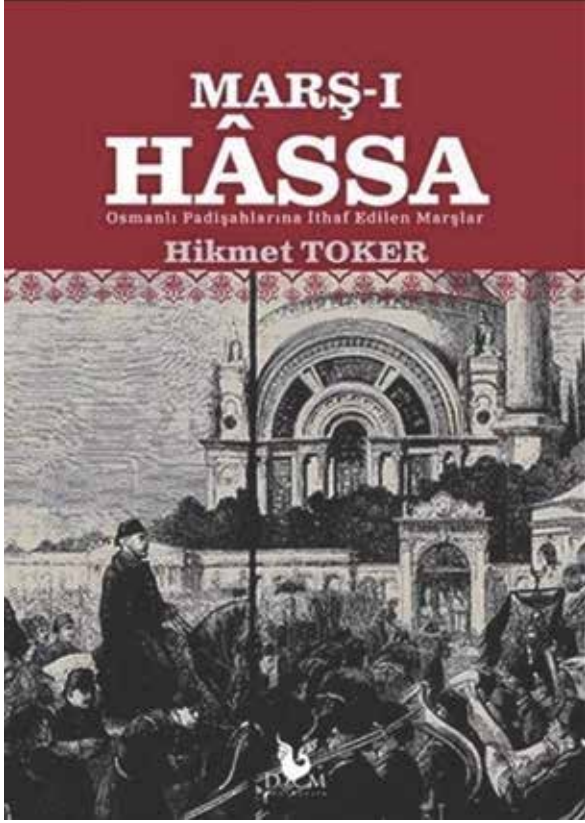

BİR DÜNYA KİTAP

Müzik Kitaplığı

Hazırlayan: Deniz Özalp

MARŞ-I HASSA - OSMANLI PADİŞAHLARINA İTHAF EDİLEN MARŞLAR

HİKMET TOKER/DÖRT MEVSİM KİTAP/2021

Osmanlı Devleti'nde meydana gelen Batılılaşma hareketlerinin en önemli unsurlarından biri de şüphesiz müzikal alandaki değişimler. Bu değişim süreci diğer yenileşme çabalarına paralel olarak öncelikle askeri alanda başlıyor. Kaldırılan Mehterhâne'nin yerine kurulan Mûsika-i Hümayûn ile Osmanlı Devleti'nde Batı müziği icrası ilk defa kurumsal bir yapıya kavuşuyor. Bu kurumun faaliyete başlamasından kısa bir süre sonra müzik tarihimizin Batı müziği formundaki ilk örnekleri olarak nitelendirilebileceğimiz eserler bestelenmeye başlanıyor. Bu eserlerin de yine askeri mûsikî alanında olması oldukça dikkat çekici. İlk zamanlarda Mûsika'da görev yapmakta olan yabancı müzisyenler tarafından marşlar bestelenmiş, devam eden yıllar içerisinde Batı müziği alanında yetişen Türk müzisyenler de başta marşlar olmak üzere farklı Batı müziği formlarında eserler besteliyorlar. Osmanlı hânedânı tarafından Batı müziğine ilgi duyulması, Batılı müzisyenlerin de dikkatini çekmiş ve birçok besteci tarafından, çoğunluğu marş formunda olmak üzere, eserler bestelenerek sultanlara ithaf edilmiş. Elinizdeki bu kitapta, sultanlara ithafen yerli ve yabancı müzisyenler tarafından bestelenen marşlar hakkında birinci el kaynaklara dayanarak bilgiler verilmeye çalışılmış..

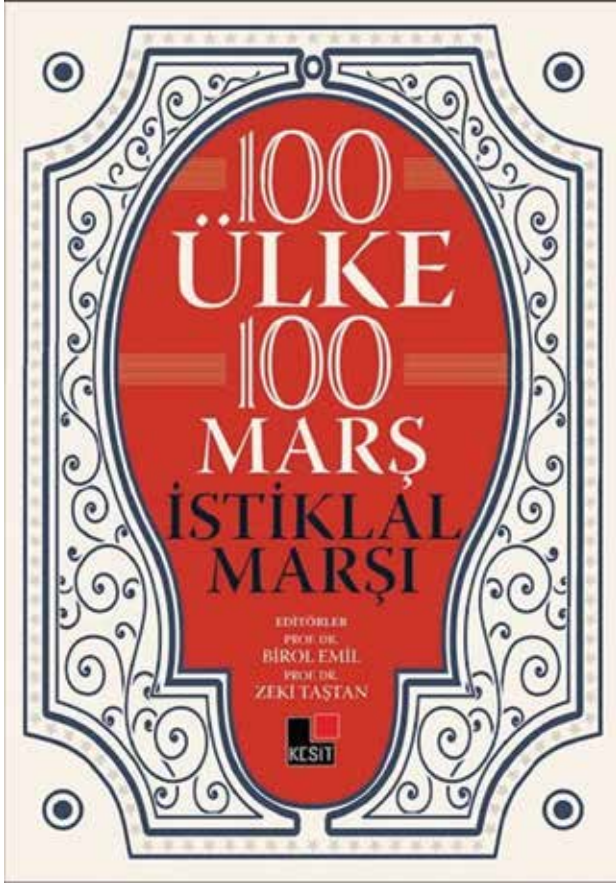
Kitapta, Mûsika-i Hümayûn hakkında, Sultanların kültür, sanat, müzik ve saltanat dönemlerinde sanatsal faaliyetler ve çoğunluğu bu kurumda yöneticilik yapan veya yetişen besteciler hakkında detaylı bilgiler yer alıyor. Sonuç olarak kitap özel kişilerin, özel bestelerinin özel insanlara takdimini konu alan alanında yazılmış kaynak kitap teliğinde.

KEKEME ÇOCUKLAR KOROSU TARİK TUFAN/ PROFİL KİTAP/ 2019

Kekeme Çocuklar Korusu, Tarık Tufan'ın ilginç üslubu ile can bulan ve doksanlı yılların içinde bulunduğu durumları realist yaklaşımlarla içinde barındıran bir eser. Kekeme Çocuklar Korusu bir radyo istasyonunda gece programları yapan genç bir adamın hikâyesini anlatıyor. Tarık Tufan, gözlem gücüyle ve radyocu hissedişle mahallemizin insanlarını kuş bakışı notalarla anlatıyor bu kitapta. Mahallenize doğru bir düşünce yolculuğuna da siz çıkıyorsunuz. Acaba anlatılanlardan hangisi daha çok sizi, yanınızdakini veya karşınızdakini söylüyor satır aralarında?

Huzursuz, öfkeli, kafası karışık, hüznü bu adamın hayatın içindeki çaresizlikleri, sorgulamaları, kavgaları etkileyici bir anlatımla okurun karşısına çıkıyor. Olaylar genç bir adamın üzerinden anlatılsa da Kekeme Çocuklar Korusu, doksanlı yılların ve o yılları üniversitede yaşayan bir kuşağın çarpıcı hikâyesi. 90'lı yılların üniversitelerinde kılık kıyafetin dış görünüşün eğitim alma hakkında sorun teşkil ettiği, çatışmaları oldukça fazla olan bu önemli dönemi, Tarık Tufan'ın etkili anlatımıyla okuyoruz. 'En son hangi acı seni uykusuz bıraktı, en son hangi coğrafyaya gözyaşı döktün, en son hangi cümle beynini darmadağın edercesine odanın duvarlarında yankılandı, söylesene? Bu çarpıcı cümleyle bizi düşündürten, bizler dönemin olaylarına götüren, geçmişimizi sert bir şekilde sorgulatan bir kitap Kekeme Çocuklar Korusu.

100 ÜLKE 100 MARŞ İSTİKLAL MARŞI

BİROL EMİL/ KESİT YAYINLARI/ 2021

Türk milletinin bağımsızlık sembolü olan İstiklal Marşı'nın Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilmesinin üzerinden bir asır geçti. Bu yüz yıllık zaman dilimi hem İstiklal Marşı'nı daha iyi anlamamıza hem de Milli Mücadele dönemini daha iyi tahlil etmemize imkân sağladı. Milli marşımız geçen bu süreçte düşüncesi ve görüşü ne kadar zıt olursa olsun herkesin gönlünde taht kurdu. Kısaca İstiklal Marşı aradan geçen 100 yılda daha da büyümüş, Mehmet Akif Ersoy'la birlikte Milli Mücadeleye ve bağımsızlık ruhuna büyük katkılar sağladığı daha iyi anlaşılmıştı. 100 Ülke 100 Marş / İstiklal Marşı adlı çalışma da İstiklal Marşı'na duyulan saygı vefa ve hassasiyetin bir ürünü olarak ortaya çıkmış. İstiklal Marşı ile yüz ülkenin millî marşının karşılaştırmasının yapıldığı bu kitapta Türkiye'nin farklı üniversitelerinden 70 profesör 19 doçent yer alıyor. Daha önce karşılaştırma hususunda, sempozyum kongre panel ve makale türünde bazı çalışmalar olsa da bütünlüklü tek bir kitap ilk kez yayımlanıyor. 100 Ülke 100 Marş / İstiklal Marşı bu açıdan kapsamlı olduğu kadar orijinal bir eser. Bazı akademisyenlerin İstiklal Marşı'nı çok farklı cephelerden yorumlamaları da dikkat çekici. Bu durum kitap boyunca İstiklal Marşı'na dair onlarca farklı tahlil ve değerlendirmenin ortaya çıkmasına da sebep olmuştur. Bu yüzden bu eser İstiklal Marşı'nın farklı kalemler vasıtasıyla yeniden yorumlanması açısından da orijinal bir özelliğe sahip.

KORO EĞİTİMİ VE YÖNETİMİ/ SUNA ÇEVİK/ MÜZİK EĞİTİMİ YAYINLARI/ 2019

Koro eğitmek ve yönetmek hem zor hem de çok önemli ve dikkatli yapılması gereken bir iş. Özellikle çocuk korolarında bu yaklaşımlara çok daha fazla dikkat edilmesi gerekiyor. Çocukların zihinsel ve fiziksel gelişimlerine uygun yaklaşımlar üretilmesi gerekiyor. Bu eser

Koro yöneticilerinin başucu rehberi olma özelliğini taşıyan Koro Eğitimi ve Yönetimi, yazarı Suna Çevik'in akademik müzik eğitimi veren tüm okulların korolarıyla, mesleki koroların, genç ve yetişkinlerden oluşan, amatör koroların eğitimine yönelik araştırma-geliştirme, denemeleri ve uygulamaları sonucunda ortaya konulan yoğun çalışmasının ürünü.

"Koro Eğitimi ve Yönetimi" kitabı, müziksel söyleme, ses ve insanda ses sistemi, koro eğitimi, koroda ses eğitimi uygulamaları, koro yönetimi ve yönetme teknikleri, müzik tarihinde dönemler ve dönemlere özgü stiller, koro müziği repertuarı, konser programları ve konser organizasyonları gibi konu alanlarını kapsıyor. Çalışmada, her bir konu alanı bir bölüm başlığı altında irdelenmiş detaylandırılmış, koro eğitimi ve yönetimine ilişkin kavramlar, ilkeler, yöntemler, yaklaşımlar, çizimler, uygulama örnekleri ve önerilere yer veriliyor.

Kitabın, müziksel, dilsel ve sosyal davranışları kazandırma süreci olarak tanımlanan koro eğitiminin, çağdaş eğitimin temel ilke ve amaçları doğrultusunda, zengin müzik kültürümüzün özelliklerine ve dilimizin fonetik yapısına uygun şarkı söyleme yaklaşımıyla, kuşaktan kuşağa aktararak yaygınlaşmasına ve geniş kitlelere ulaştırılmasına katkı sağlayacağı öngörülmüyor.

BİR DÜNYA SOUNDTRACK

Müziğin Gücü Sonsuza Dek Sinemaseverlerle Olacak!

*Bir kolyede önemli olan inciler değil, onları birleştiren iptir
Gustave Flaubert*

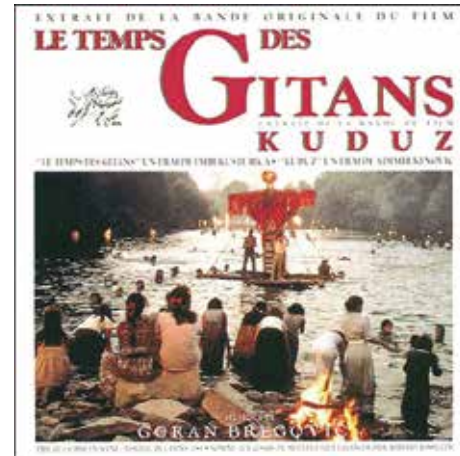
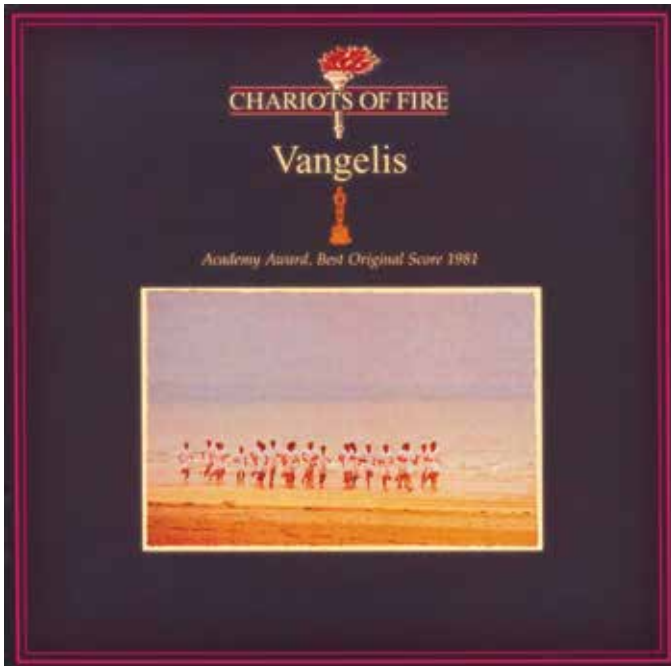
Hazırlayan: Caner Beklim

Filmlerin bazı sahneleri, bazı sekansları müziğin güçlü etkisiyle daha unutulmaz olur. Bu müzikleri, melodileri filmi izlerken bazen hemen fark ederiz. Kimi zaman daha sonra bu müziği dinlerken hemen o sahneler gözümüzün önüne gelir. Bir filmi izlemiş olsanız da olmasanız da sadece müziğini dinleme fırsatı yaratın kendinize.

Bazı müzikseverler, film müziklerini görüntülere eşlik eden basit unsurlar olarak küçümserler. Oysa filmlerde görüntü, ses ve müzik; uyumlu bir şekilde planlandığında sinema sanatının müthiş ortaklıklarını perdeye taşır. Filmlerde bizi güldüren, ağlatan ve korkutan bazen farkına bile varamadığımız bu büyülü müziklerdir.

Sinema tarihine damgasını vuran ve geniş bir hayran kitlesi edinen bilim kurgu destanı Star Wars'da (Yıldız Savaşları, 1977- George Lucas) John Williams'ın dâhiyane müzik temaları sayesinde filmin hikâyesi inandırıcılık ve derinlik kazanır. Örneğin, Yıldız Savaşçısı'nın beyaz perdede geçişi sırasında John Williams'ın bestelediği marş olmasa o geminin aslında düşman gemisi olup olmadığını anlayamayız. Ya da flüt eşliğinde çalınan melodiyi çıkarırsak Prenses Leia, mutfakta yemek pişiren bir ev kadını gibi algılanabilir.

Vangelis'in En İyi Özgün Müzik Oscar'ını kazandığı Chariots of Fire (Ateş Arabaları, 1981- Hugh Hudson) filmine synthesizer ile yaptığı müzikleri, yönetmen tarafından çok beğenilse de yapımcı şirketi tarafından en başta epey yadırganmıştı. Oysa filmin dramatik atmosferine çok katmanlı derinlikler katan bu melodiler ve besteler ticari olarak ABD müzik listelerinde rekorlar da kırınca Vangelis'in yaratıcı dünyasının önünde bir daha kimse durmaya çalışmadı.

Sinemaseverler için etkileri hala süren Dom za veşanje (Le Temps De Gitans / Çingeneler Zamanı, 1989 - Emir Kusturica) filminin müzikleriyle bizi ya hüznün derinliklerine taşıyan ya da içimize, ritim tutmadan duramayacağımız bir coşku veren Goran Bregović'e göre hayatın sırrı; siyah ve beyazdan oluşan uç noktaların uyumunda yatıyor. Tam burada Çingeneler Zamanı filminde rüya sahnesiyle sunulan bir kutlama gözümüzün önüne geliyor. Günümüzde yeni sınırlar içinde yaşayan Yugoslav halkları tarafından baharın gelişi ve yeniden doğuşun habercisi olarak kutlanan Aziz Yorgi Günü'nde dinlediğimiz Ederlezi/Hıdırellez şarkısı, bu filmde birkaç dakikalığına dahi olsa bile tüm dünya insanların kalplerini birlikte çarptırır.

Gladiator (Gladyatör, 2000 - Ridley Scott) için Hans Zimmer; Dead Can Dance grubunun kurucu üyesi dünya dışından gelmiş gibi duyulan bir sese sahip Lisa Gerard ve düdük çalgısının ustası Djivan Gasparyan ile çalıştı. Richard Wagner'den Gustav Holst'a telif hakları konusunda tartışmalı alıntılama ve esinlenmelerine rağmen bu film için yarattığı sıradışı ses ve müzik dünyasını ku-

ruşunu şöyle anlatmıştı: "Hareketli sahnelerin çekimleri sırasında çevrede gördüğüm tarihsel yapıların etkisi büyüktü. Ridley Scott, filmin kahramanı için esinlendiği Marcus Aurelius'un yaşadığı antik dönemde de aynı sanat eserlerinin arasında özgürlük mücadelesini 17 yıl boyunca sürdürdüğünü söylemişti. Roma İmparatorluğu'na ait bizi etkileyen unsurların başında mimarinin ve sanatın zarafeti gelir. İşte tüm bunlar benim ayaklarımın altındaydı..."

Bu güzellikleri yansıtabilecek en uygun ve en güzel müzikal dünyayı yaratmam gerekiyordu. Ansızın valsler geldi aklıma, bu valsler ait oldukları gösterişli kültürle birlikte düşünüldüğünde dönemin vahşetine zıt gibi duyulsa da aradığım dünyayı kurmak için yeni valsler besteledim..."

Wim Wenders filmlerinin hepsinin müzikle bağı çok güçlüdür, özellikle Until The End Of The World (Bis ans Ende der Welt / Dünyanın Sonuna Kadar - 1991), "müziğin kurtarıcı gücünü" baştan sona vurgular. Filmdeki yolculuğun belki de en önemli aşamasın-

da kahramanlarımız; dünyanın sonu diye düşündükleri zamanda ve yerde, müziğin kurtarıcı gücüyle iletişim kurmayı başarır. Sanki kendiliğinden, yavaş yavaş oluşan bir müzik grubu gibi birlikte çalmaya ve Elvis Costello'nun Days adlı şarkısını söylemeye başlarlar. Filmdeki tüm yolculukların asıl nedeni olan anne, ölüm döşeginde bu şarkıyı dinlerken, eşine şöyle seslenir: "Dünya iyi değil, Dünyanın iyi olmadığını biliyorsun... Bir şeye karar vermem... Akışına bırakırım... Üzülecek bir şey yok, yaşam biter... bunca yıl sonra nihayet gördüm, bu bizim hikayemiz sevgilim nasıl bir kovalamacaydı, nasıl bir danstı... Dinle... Bak şarkıyı nasıl söylüyorlar... Dinle..."

Ennio Morricone'nin birbirinden eşsiz melodi incilerini dünyamıza armağan ettiği filmlerden biri olan The Mission'da (Misyon, 1986 - Rolland Joffé) Cizvit misyoneri Gabriel (Jeremy Irons), Iguazu Şelaleleri'ne tırmanır.

Çevresinde onu gizlice takip eden orman kabilesi Guaraní savaşılarını hissedince nehrin kenarında suyun içinde bir kayaya oturur, obuasını sırtındaki bohçasından çıkarır ve üflelemeye başlar. And Kartalı, kuşlar, sürüngenler ve böceklerin eşliğinde çaldığı eşsiz melodi; ellerinde ok, yay ve mızraklarla, onu öldürmeye hazır kabile savaşçıları, saklandıkları bitkilerin ve ağaçların arkasından, silahlarını indirmiş bir halde çıkarır. Kısa bir duraksamanın ardından savaşçılar da kayalara oturup melodiyi dinlemeye devam ederler. Onlarla birlikte biz, film seyircileri de oturduğumuz yerde büyüleniriz...

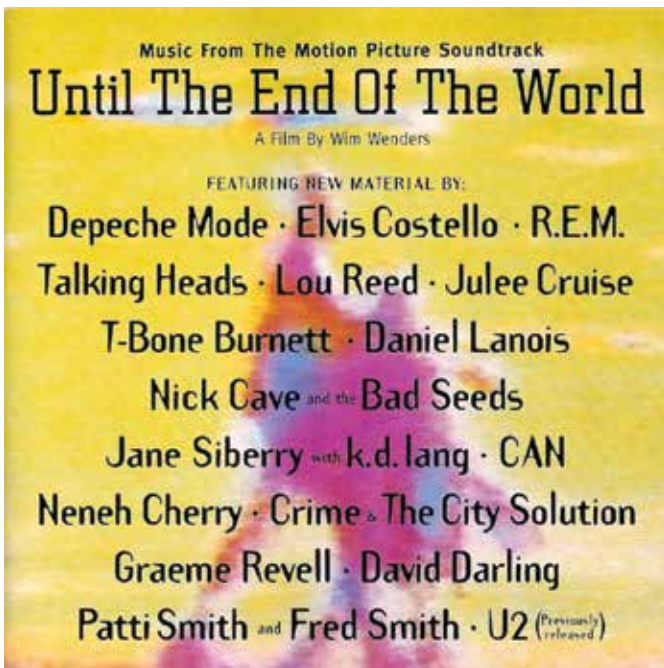
The Man Who Knew Too Much (Çok Şey Bilen Adam, 1956 - Alfred Hitchcock) ile besteci ve yönetmen sinema tarihinde film müziği kullanımını yepyeni bir boyuta taşırlar. Filmin sonunda, yaklaşık 12 dakika süren konser sırasındaki suikastı engelleme sahnesinde Bernard Herrmann'ın yeniden düzenlediği A. Benjamin'in Storm Cloud Cantata eseri, büyük orkestralarda birbirlerine vurulan zillere odaklanan çekimlerle ve bir çığlıkla sonlanır. Bu sahne belki de Hitchcock'un, Herrmann'ın müziğinin filmlerine olan katkısını ne derece takdir ettiğinin güçlü bir göstergesidir. Ayrıca bu film için yapımcı şirketin ısrarıyla bestelenen Que Sera, Sera (Whatever Will Be Will Be) şarkısı, "En İyi Özgün Şarkı Oscarı"nı kazanır. Bu şarkının, kaçırılan çocuğunu arayan anne ile çocuk arasındaki iletişim için kılavuz gibi kullanılması, film müziği açısından sinema tarihine geçer.

Maurice Jarre'nin bestelediği rengârenk film müziklerinden arasındayken yer alan Die Blechtrommel / The Tin Drum (Teneke Trampet, 1979 - Volker Schlöndorff) adlı savaş karşıtı film, büyüklerin yozlaşmış dünyasına katılmamak için büyümeyi reddeden Oskar isimli bir çocuğun öyküsünü anlatır.

Oskar'a (David Bennent) üç yaşına bastığı doğum gününde teneke bir trampet hediye edilir. Oskar, 1920'lerde iki büyük dünya savaşı arasındaki yıllarda gözlemlediği yetişkinlerin acımasız dünyalarına katılmaktansa hep çocuk olarak kalmaya karar verir. Tek protestosu büyümeyi reddetmek değildir, aynı zamanda teneke trampetine kızgınlıkla vurur. Attığı tiz çığlıklarla cam eşyaları parçalayışı da, 2. Dünya Savaşı yaklaşırken çevresinde olup bitenlere duyarsız kalan Alman topluma ve gitgide çıldıran dünyaya karşı bir protestodur...

Film müziklerinin etkisini sadece tek bir cümle ile açıklamam istense, her zamanki gibi şöyle derdim:

Filmlerde müzik bazen bizi görüntüden daha çok heyecanlandırır, bekletir, sakinleştirir, âşık eder, sevindirir, üzer ve hatta tüm duyularımıza dokunur...

BİR DÜNYA ALBÜM

ALBÜMLERDEN

Hazırlayan: Deniz Özalp

Ziynet Sali'den "Yaşam Çiçeği"

Pop müzik şarkıcısı Ziynet Sali'nin sekizinci stüdyo albümü "Yaşam Çiçeği", 2 Nisan 2021 tarihinde DMC etiketiyle yayınlandı. Sali, albümünde Sezen Aksu, Ferdi Tayfur, Cem Adrian gibi önde gelen söz yazarı ve bestecilerle çalıştı.

Aslında Yaşam Çiçeği albümünün hikâyesi üç yıl önce başladı. Fakat pandemi şartları sebebiyle çıkartılamayan albümden "Bana da Söyle", "Ömrüm", "Yara" ve "Kalbim Tatilde" şarkıları albümün çıkması için geçen süre zarfında tekli olarak müzikseverlerle buluşmuştu. Albümün ilk video klibi "Efkârım Var" adlı şarkıya çekildi. Klip, albüm tanıtımından on gün sonra yayınlandı.

Ziynet Sali, albüme son dakika sürprizi olarak eklenen ve tüm hakları Umut Çocukları Derneği'ne bağışlanacak olan, Cem Adrian'ın bestelediği "Yaralım" şarkısını seslendirdi. İkinci bir sürpriz olan "İçime Atıyorum" şarkısında Mustafa Ceceli ile düet yaptı.

"Yaşam Çiçeği"ne tüm dijital platformlardan ve müzik marketlerden erişmeniz mümkün. Keyifli dinlemeler!

İşte albümde yer alan birbirinden keyifli on beş şarkı:

1. "Efkârım Var", 2. "Cancağızım", 3. "İçime Atıyorum", 4. "İki Dünya", 5. "Uyutmaz Bu Gece", 6. "Aklıma Selam Söyle", 7. "Yaralım", 8. "Aşığım Fena", 9. "Duy Beni", 10. "Kalbim Tatilde", 11. "Yara" (ft. Bilal Sonses), 12. "Ömrüm", 13. "Bana da Söyle", 14. "Deli Divananim", 15. "Ağlar mıyım? Ağlamam"

RUBATO'DAN

"Sezen Aksu Şarkıları"

Türkiye'nin önde gelen müzisyenleri Özer Arkun, Göksun Çavdar ve Eralp Görgün tarafından kurulan, kendine has tarzları ve sahne performansları ile adından söz ettiren bir grup Rubato... Bir müzik terimi rubato. Bir eserin içinde belli bölümleri, ritminden arındırarak içinden geldiği gibi icra etmek demek. Bir nevi, hayali bir şef tarafından yönetilmek...

Birkaç yıl önce kurulan gencecik bir grup olan Rubato'dan yeni albüm geldi. Rubato, Sezen Aksu şarkılarıyla müzik marketlerde ve dijital platformlarda yerini aldı. Albümün yapımı Bayhan Müzik'e ait. "Sezen Aksu Şarkıları" grubun beşinci ve son albümü olma özelliğini taşıyor.

Grubu biraz araştırdığımızda Sezen Aksu'yla etkileşimlerinin yeni olmadığını öğreniyoruz. Grup üyelerinden Özer Arkun 90'lı yıllarda Sezen Aksu'nun bir albümünde çalmış. O albümden sonra Arkun, Sezen Aksu için kalıcı olmuş. Bu albümde de gördüğümüz gibi Sezen Aksu kıymetli şarkılarını Rubato'ya emanet etmiş.

Merakla beklenen "Sezen Aksu Şarkıları" albümlerinin açılışını geçtiğimiz yıl "Tutuklu" ile yapan Rubato, bu hafta yayınlanan albümlerinde "Gidemem", "Tükeneneğiz", "Yazık", "Sorma", "Sultanım", "Perişanım Şimdi" ve "Gidiyorum"u yorumlayarak arşivlik bir albüme imza attı. Albümden ilk video klip Kemal Başbuğ yönetmenliğinde "Gidemem"e çekildi.

Bu keyifli cover albümde sekiz Sezen Aksu şarkısına yer verilmiş.

1. Gidemem, 2. Yazık, 3. Tükeneneğiz, 4. Sorma
5. Sultanım, 6. Perişanım Şimdi, 7. Gidiyorum
8. Tutuklu

Jack White Entering Heaven Alive

Pandemi dönemi müzisyenlerin hayatını nasıl etkiledi? İki cevap var. Kimi içine kapanıp müzik üretimine ara verirken kimi de bu büyük zamanı albüm üreterek tamamladı.

Çağımızın dahi gitaristlerinden, şarkı yazarı Jack White bu yılın Nisan ayında 'Fear of The Dawn' isimli bir albüm yayınlamıştı. Henüz bu albümü tam olarak özümseyemeden 'Entering Heaven Alive' isimli yepyeni bir albüm müzikseverlerle buluştu. Jack White ikinci grupta yer alan, pandemiye müzik üreterek geçiren gruptan bir şarkı yazarı olarak yine karşımızda.

Eşikle kurduğu The White Stripes efsanesi sonrası solo kariyerine geçen, birçok grupta da çalışmaya başlayan Jack White, 11 şarkının olduğu, 40 dakikalık albümü Third Man Records etiketiyle dinleyicilere ulaştırmış.

Albümün kayıtlarıysa Michigan ve Tennessee'de gerçekleşmiş. Albümün içeriğine gelirse.

'Entering Heaven Alive', bir önceki albüm olan 'Fear of The Dawn'un akustik versiyonu olarak değerlendirilebilir. Buradan aynı şarkıların akustik versiyonu olduğu sonucu çıkmasın. İki albümünde de aynı olan tek şarkı 'Taking Me Back' Entereign Heaven Alive' isimli albüm her şarkıda yeni bir tата bırakan ilginç bir albüm. Jack White ilginç gitar tarzı bu albümde oldukça kibar bir şekilde karışımıza çıkıyor. Pop, caz, reggae gibi türler albümünü tatlı sürprizleri olarak kulaklarımızı mest ediyor.

Son yılların en mükemmel müzisyenlerinden biri olan Jack White'i takip edenler zaten bu albümü edineceklerdir. Eğer bu müzisyenle yeni tanıştıysanız müjdemizi isteriz. Harika ve farklı birçok sound sizi bekliyor.

Muse – Will of the People

İngiliz grup Muse 2. Milenyum'un sonunda 1999 yılında hayatımıza girdi ve bir daha da çıkmadı. 90'lı yılların değişen müziğini bir devrim yaparak bambaşka yerlere getiren bu İngiliz grup, dokuzuncu stüdyo çalışması olan 'Will of The People' isimli albümünü yayınladı. Warner Records etiketiyle yayınlanan albümde 11 şarkı bulunuyor. Albümün süresiye 37 dakika 35 saniye.

Albümün içeriği her Muse albümünde olduğu gibi benzer öğeler gösteriyor. Pandeminin yarattığı sorunlar, toplumların düşünce olarak bölünmesi, iklim felaketi, felakete duyarız popülist politikacılar bu albümde de Muse'dan paylarına düşeni almışlar. Kimi için saf gerçek kimi içinse fantezi bir konu olan uzaylı istilası ve galaksiler arası savaş da bu albümde kendine yer bulmuş.

Esas soruya tüm bu sorunlar demokratik bir şekilde mi çözülmeli yoksa toplumun özgürlük talebi görmezden gelinerek mi?

Aslında pandemi sonrası yapım şirketinden gruba gelen istek bir Best Of tarzı albüm olmuş. Grup bu talebi kabul etmemiş. Ama tam olarak da geri çevirmemiş. Peki, bunu nasıl yapmış? Grup eski şarkılarına benzeyen yeni şarkılar yazarak hem yapım şirketini, hem dinleyiciyi hem de kendini memnun etmeye çalışmış.

Bu satırlara konuk olan müzisyenleri yazarken müzisyenin ya da grubun geçmişini bilmeyenlere mutlaka dinleyin diye bir öneride bulunmuyoruz. B tavrımız Muse için geçerli değil. Eğer Muse'u ilk defa duyduysanız ve hiç dinlemediyseniz bu albümü alarak büyük bir grubun sahnesine adım atabilirsiniz. Dinledikten sonra zaten geçmişte neler yapmışlar diye merak edeceksiniz.

ayın ALBÜMÜ

TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu: "50. Yıl Özel"

Hazırlayan: Fulden Karaosmanoğlu

Sevgili Bir Dünya Müzik okurları, bu sayımızda sizlere hem kıymetli bir albümden hem de kendi serüvenimden kısaca bahsedeceğim. Ben Fulden Karaosmanoğlu, çocukluğumdan beri müzikle ilgili her şeye çok ilgi duyardım. Bir gün annem heyecanla; TRT Ankara Radyosu Çoksesli Gençlik Korosu'nun sınav açacağını söyledi. Sınavı kazanıp 5 yıl Çoksesli Gençlik Korosu'nda konserlerde ve çalışmalarda yer aldım. Toplulukla bir arada şarkı söylemenin bana kazandırdığı çok şey oldu. Koro çalışması, müzik eğitimlerinin yanı sıra toplulukla birlikte uyumlu hareket etmeyi ve kültürel sosyal toplumsal anlamda birçok kazanımı sağlar. Çoksesli korda birlikte şarkı söylemek, insanın birden fazla sesi aynı anda duyup çok yönlü olmasını da geliştirir.

Korodayken hep ileride bu işle iç içe olmanın hayalini kurup, çalışan ablalarımın abilerime özenirdim. Şimdi TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Çoksesli Müzikler Müdürlüğü'nde çalışıyorum. Şu an topluluklarımızla ilgileniyorum. Sevdığım işi yapıp 2012'de hayal ettiğim yerde olmanın mutluluğunu yaşıyorum. Şimdi de sizlere TRT Ankara Radyosu Çoksesli Koromuzun 50. Yıl Özel albümünü tanıtacağım.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) 1964 yılında kurulmuştur. Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun Kuruluşunun 50. yıldönümüne özel, TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu, "50. Yıl Özel" isimle yayınlanan bir albüm çıkarmıştır. Bu albümde zevkle dinleyeceğiniz şarkılardan oluşan derlemeleri çoksesli

koro, seslendirdi. Şimdi sizlere koromuz hakkında kısaca bilgi vereceğim.

TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu, Türkiye'nin ilk profesyonel a capella korosudur. Hikmet Şimşek ve Muammer Sun'un çabalarıyla 1970 yılında kurulan koroyu ilk başta Hikmet Şimşek yönetti. Çoksesli müziğin ülkede yaygınlık kazanması için büyük çabalar gösteren Hikmet Şimşek, 1974 yılına kadar koronun şefliğini yaptı. Koronun şefliğini 1974-1983 yıllarında Walter Strauss, 9 yıl boyunca sürdürdü. 1985-1987 yıllarında Şef Bujor Hoiic, 1987-1992 yılları arasında Jan Szelepccsenyi yürüttü. 1992'den beri çalışmalarını Şef Elnara Kerimova sürdürmektedir. Ülkemizin isim yapmış önemli müzisyenleri koroya şef ve şan eğitimcisi olarak hizmet vermişlerdir. Koromuz birçok önemli konserde ve etkinlikte yer almıştır.

Rönesans müziğinden günümüz müziklerine geniş bir dağara sahiptir. Çağdaş Türk müziğinin bu dağar içinde önemli bir yeri vardır. TRT kanallarında yayınlanan programlar, canlı radyo ve stüdyo konserleri, senfonik orkestra eşlikli konserleri, yurt içi ve yurt dışı konser turneleri gerçekleştirmektedir. Bu konserler izleyiciler üzerinde ve çeşitli sanat çevrelerinde yankılar uyandırmaktadır. Koro, 1997 yılında Selanik'te Atatürk Evinde televizyon programı gerçekleştirmiş, yine Selanik'te düzenlenen Dimitra festivaline katılmıştır.

Koronun ülkemizde uyandırdığı bir başka önemli etki de çeşitli a-kapella korolarının sayılarında önemli bir artışa yol açmış olmasıdır.

Koronun 50. yılına özel olan "50. Yıl Özel TRT Ankara Radyosu

Çoksesli Korosu" albümü, 8 eserden oluşmaktadır. Albüm kapağında koro (topluluk) ve piyano resmini görüp, koronun toplulukla ve çeşitlilik ile yapıldığı mesajını anlıyoruz. TRT'nin 50. Yıl anısına çıkarılan bu albümünde farklı tarzlardaki eserlerin çoksesli icralarına dinleyeceksiniz. Albümde; Uzaklaşırken (H. L. Hassler), Ormana Veda (F. Mendelssohn), Dua (W. A. Mozart), Aydoğar Giresun'dan (Anonim), Ben Giderim Batuma'a (Anonim), Feraye (Anonim), Koro Suiti (Anonim) ve Sen Gülsün Ben Bülbülüm (Hasan Uçarsu/Yunus Emre) eserlerinin çoksesli icraları mevcuttur.

Dinlerken birden fazla tınıyı duyacağınız koromuzun seslendirdiği bu eserleri dinlemenizi kesinlikle öneririm.

Penceremi aralayıp gökyüzüne bakıyorum. Sıcak kahvemın kokusu odamı sarmış. Bir yandan kahvemi yudumluyorum bir yandan çoksesli koromuzun albümünden "Sen Gülsün Ben Bülbülüm" eserini dinliyorum. Çoksesliliğin renklerini, farklı notalarla bir uyumda birleşmenin bütünlüğünü hissediyorum.

Albümde yer alan eserler şunlardır:

- 1.Uzaklaşırken (H.L.Hassler)
- 2.Ormana Veda (F. Mendelssohn)
- 3.Dua (W.A.Mozart)
- 4.Ay Doğar Giresun'dan (Anonim)
- 5.Ben Giderim Batum'a (Anonim)
- 6.Feraye (Anonim)
- 7.Koro Suiti (Anonim)
- 8.Sen Gülsün Ben Bülbülüm (Hasan Uçarsu/Yunus Emre)

Koro çalışması,
müzik eğitimlerinin yanı sıra
toplulukla birlikte uyumlu hareket
etmeyi ve kültürel sosyal toplumsal
anlamda birçok kazanımı sağlar.

Çoksesli koroda birlikte şarkı
söylemek, insanın birden fazla sesi
aynı anda duyup çok yönlü olmasını
da geliştirir.

31 Ağustos 2021

“Musikimizin zarif incisi ebedî âleme göç etti.” İNCİ ÇAYIRLI

Mustafa Fazıl Bey ve Samiye Hanım'ın kızı olarak 12 Nisan 1935'te İstanbul Fatih'te doğdu. Doğumundan kısa bir süre sonra Kuzguncuk'a taşındılar. Bir yaşında annesinden ayrılmış ve köklü bir Osmanlı ailesinin geniş kollarında büyütülmüştü. Babası Mustafa Fazıl Bey, neredeyse dönemin bütün ses ve saz sanatçılarını tanıyacak kadar musiki çevrelerinin içindeydi. Bu ailenin musikiye yakınlığının güçlü bir sebebi daha vardır ki, Ankara Radyosu'nun önemli ismi, udi ve bestekâr Fahri Kopuz; Mustafa Fazıl Bey'in anne tarafından akrabasıdır.

Kuzguncuk İlkokulu'nu, Bakırköy Ortaokulu'nu, Çamlıca Kız Lisesi'ni ve İstanbul Belediye Konservatuvarı'nı bitirdi. 1953 yılında dayısı bestekâr Fahri Kopuz'un teşviki ile konservatuvara girdi. İki-üç ay sonra Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne başlamıştı. Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin Saray Sineması'nda verdiği bir konserde yaptığı solo icra ile Münir Nurettin Selçuk tarafından beğenilmiş ve bundan böyle onun özel korosunda da görev almaya başlamıştı. Bir süre sonra kadrosu, Türk Musikisi İcra Heyeti'ne geçirildi.

1953 yılına gelindiğinde İnci Çayırılı, Türk müziğinin büyük ustalarını çatısı altında toplayan Radyoevinin kapısında idi. 8 Nisan 1955 tarihli ses dinlemesinin sonucunda İnci Çayırılı'nın en büyük arzusu kabul oluyor, radyoya solist olarak giriyordu. Emin Ongan, Vecihe Daryal, Vecdi Seyhun, Yorgo Bacanos, Burhan Atalay gibi usta saz sanatkârlarının refakatinde, icra teknikleri ile ilgili tecrübeleri gide-rek artıyordu. Kısa zamanda bütün Türkiye'nin tanıdığı bir ses olmuştu.

İnci Çayırılı, 1957 yılında sanat camiasından bir isimle; Burhan Atalay ile yaşamını birleştirdi. İnci Atalay olarak eşiyle birlikte müzik yapıyor, konserlere katılıyorlardı. 1960 yılında Canan ismini verdikleri bir kızları oldu. Anne ve babası ile birlikte sanat ortamını soluyan Canan, sahne ve kulisleri yakından tanıyarak büyüyordu.

İnci Çayırılı, yeni kuşağın genç ve başarılı sanatçısı olarak radyoda şeflik teklifi almış ve sanat yaşamında örnek aldığı hocalarının izinde, bu görevini de başarıyla yürütmüştür. Kendi müzik tarihinde kısa bir süre gazinolarda çalışmış, müteavazı, doğal halini orada da korumuştur. Gazino gibi plak dünyasında da denemeleri olmuş, ilk plağını bir Konya türküsü ile yapmıştır. Türk musikisi plağını ise altmışlı yılların başında yapmıştır. Sanatçı, altmışlı yılların sonlarında 45 devirli plaklara da şarkılar okumaya başlamış; “Kara Kara Gözler” adlı şarkısıyla büyük bir ilgi görmüştür. Öyle ki bir yüzünde “Yağmur Çiselerken” şarkısının yer aldığı plağı ile 1971 yılında “Altın Plak” ödülü almıştır.

İnci Çayırılı, 1977 yılında Devlet Konservatuvarı'nın eğitimci kadrosunda yer aldı. Ses sanatçılığı, koro şefi unvanlarının yanında hocalık unvanıyla da birçok öğrenci yetiştirdi, repertuar hocası olarak bu görevini de kesintisiz 14 sene layıkıyla yerine getirdi.

İstanbul'dan sonra ikinci memleketi saydığı Bursa'da bir devlet korosu kurulması gündeme geldiğinde akla gelen ilk isim, İnci Çayırılı olmuştu. Koro 1991 yılında kuruldu. Korunun kurucusu ve ilk şefi, İnci Çayırılı idi. Olmayan bir topluluğu var ederek, yılmadan çalışmış ve bir yıl sonra Mart ayında bu koro ile ilk konserini vermişti.

Bursa'dan ayrılış... Konservatuvara dönüş... TRT'de eski kadrosuyla tekrar çalışmaya başlaması... Yıllar geçip gidiverdi ve İnci Çayırılı 12 Nisan 2000 yılında emekli oldu. Aldığı sıkı eğitimle, tavizsiz dik duruşuyla, kendi yarattığı yepyeni bir üslubun sahibi olmuştur İnci Çayırılı. Şarkılar, plaklar, konserler, alkışlar, notalar ve kardeşlik kadar yakın dostluklarla geçmiş bir ömrün sahibi, musikimizin incisi İnci Çayırılı; uzakta parlayan bir yıldız şimdi.

22 Ağustos 2015

“Tasavvuf musikisinin kıymetli ismi vefat etti.”

AHMET HATİPOĞLU

25 Eylül 1933'te Burdur'da dünyaya gelmiştir. Babası, din âlimi Mehmet Hatipoğlu, annesi Meryem Edibe Hanım'dır. İlkokulda müsamerelede okuduğu şarkılarla hocalarının ilgisini çekmiştir. İzmir Tilkili Ortaokulu'na başladığı ilk gün, boş bir derste okuduğu “Dönülmez akşamın ufkundayız” şarkısıyla, hocalarının dikkatini çeker. Onu alıp İzmir Radyosu'na götüren hocaları, musiki yolunda yürüyeceği ilk adımlarını attırmış olur. 1955 yılında stajyer ses sanatçısı olarak Ankara Radyosu'nda göreve başlar. Üniversite tahsili için radyodan ayrılır, A.Ü. Hukuk Fakültesi'nden 1961'de mezun olur. Radyoya tekrar döndüğünde ses sanatkarlığı kadrosu bulunmadığından memur olarak vazifeye başlar. En üst kademelere kadar ilerler. Radyoda tambur sanatçılığı imtihanına girer ve bu imtihanı kazanarak, 1970 yılında tambur sanatçılığı unvanını alır. 1975 yılında yine imtihana girerek klâsik koroda kudüm sanatçısı olarak görev alır. 1977 yılında Ankara Radyosu'nun ilk Tasavvuf Musikisi Korosu, Ahmet Hatipoğlu tarafından kurulmuş, bu koronun şefliğini de kendisi üstlenmiştir. İkinci koroyu da, 1978 yılında yine Hatipoğlu kurmuştur. TRT bünyesinde yetişmiş birçok değerli sanatçının hocalığını yapmıştır. Elli yılı aşkın sanat hayatında pek çok eser bestelemiş, bestekârlığının hudutlarını daha çok büyük usullerle ve dinî musiki örnekleriyle genişletmiştir.

16 Ağustos 2018

“Soul müziğin kraliçesi hayata gözlerini yumdu.”

ARETHA FRANKLIN

25 Mart 1942'de Tennessee'nin Memphis kentinde dünyaya gelen Aretha, rahip C.L. Franklin ile Barbara Siggers Franklin'in 5 çocuğundan biri idi. 6 yaşındayken anne ve babası ayrılan şarkıcı, bundan 4 yıl sonra annesini kalp krizinden kaybetti. Babasının iş değişikliği sebebiyle Detroit'e taşındılar. Bir rahip olan babası sayesinde o da, kilise korosunda görev yapmaya başladı. 1956 yılında henüz 14 yaşındayken gospel albümünü yayınladı. 1960 yılında önemli bir plak şirketi olan Columbia Records ile sözleşme imzaladı, seslendirdiği caz ve pop arasında şarkılarıyla artık ses getirmeye başlamıştı. “Rock-A-Bye Your Baby”, “Won't Be Long”, “Operation Heartbreak”, “I Never Loved A Man” ve “Respect” gibi şarkıları bu döneme damga vurmayı başarmıştı. “Respect” şarkısı sadece beğenilen bir şarkı olmakla kalmamış, aynı zamanda Aretha Franklin'e ilk Grammy ödülünü de kazandırmıştı.

Bundan sonra “En İyi Kadın Vokal” ve “En İyi R&B Sanatçısı” gibi dallarda art arda pek çok Grammy kazanan Franklin, 20'nci Grammy ödülünü 2008'deki 50'nci Grammy Ödülleri'nde almıştı. Müzik kariyerinde pek çok başarı kazanan ünlü sanatçı, toplam 20 kez Grammy ödülüne layık görüldü, 16 Ağustos 2018'de yaşama veda etti.

2 Eylül 2021

“Söz yazarı, besteci ve aktivist; 96 yaşında öldü.”

MİKİS THEODORAKİS

29 Temmuz 1925'te Sakız Adası'nda, Giritli avukat bir baba ve İzmir'in Çeşme ilçesinden gelen Yunan bir annenin oğlu olarak doğdu. Çok küçük yaşlarda müziğin büyü-sünü kalbinde hisseden Mikis, hiçbir müzik eğitimi almadan çocuk yaşta şarkı yazmaya çalıştı. İlk derslerini Pargos ve Patra'da aldı. Kurduğu bir koro ile birlikte Bizans dini müzikleriyle ilk konserlerini verdiği zaman henüz on yedi yaşındaydı. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra başlayan Yunan İç Savaşı boyunca (1946-1952 arası) birçok kez hapse girip çıktı ve bu dönemin sonunda ülkeden sürgün edildi. Paris'e giden Mikis burada burslu olarak müzik eğitimine devam etti. Klasik müzik alanında yaptığı başarılı çalışmaların ardından geleneksel ve ulusal çalgılara, ritimlere ve ezgilere yönelen Theodorakis, “Epitafios” Mezar taşı yazıtı beste dizisiyle Yunanistan'da büyük bir kültür devrimi başlattı. Bin dolayında şarkı yazdı ve çok sayıda senfoni, bale, opera ve oratoryo besteledi. Tragedya ve modern tiyatro oyunlarına müzik yazdı ve on iki sinema filminin müziğini besteledi. Yazdığı film müzikleri arasında “Z” filminin müziği özellikle ses getirirken, “Zorba” filmi için bestelediği müzik de sirtaki dansının dünyaya yayılmasını ve tanınmasını sağlamıştır.

28 Eylül 1987

“Zarif hanım seslerimizden birini yitirdik.”

SEVİM DERAN

Türk Sanat Müziği ses sanatçısı Sevim Deran, 1935 yılında Bursa’da dünyaya gelmiştir. Beş veya altı yaşlarındayken ailesi Ankara’ya taşınmış ilk ve ortaokulu burada tamamlamıştır. Musikiye yeteneğini fark eden ailesi, dönemin meşhur ses sanatçısı ve bestekâr hocası olan Melahat Pars’tan ders almasını sağlamıştır. Profesyonel sanat yaşamına geçmesi, 1953 yılında Ankara’da yapılan bir ses yarışmasında birinci seçilmesiyle başlamıştır. Daha sonra, Ankara Radyosu sınavlarına girerek ses sanatkârları kadrosuna dâhil olmuştur.

Sevim Deran, müzisyen, kanun sanatçısı, ressam, öğretim üyesi, profesör Erol Deran ile evlenmiştir. Erol Deran; 1957-1961 döneminde İstanbul Radyosu’nda kanun sanatçısı olarak görevini sürdürmüş, 1961-1963 yılları arasında yedek subaylığını Ankara’da yapmıştır. 1963-1968 yılları arasında kanun sanatçısı olarak görevine Ankara Radyosu’nda devam etmiştir. İşte bu tarihlere rastlayan tanışmaları 1964 senesinde evlilikle neticelenir. 1972 yılında oğulları Burak Deran dünyaya gelir.

Erol Deran, 1968’de İstanbul’a yerleşerek İstanbul Radyosu’ndaki görevine yeniden dönmüştür. Sevim Deran da 1965 yılında İstanbul’a gelmiş sahne çalışmalarına ve İstanbul Radyosu’ndaki görevine burada devam etmiştir. Yirmi beş yılını doldurduğu kurumdan 1979 yılında kendi isteğiyle emekli olmuştur. 28 Eylül 1987’de yakalandığı amansız hastalık nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

6 Eylül 2007

“Dünyanın tanıdığı ses, ünlü tenor yaşamını yitirdi.”

LUCIANO PAVAROTTI

12 Ekim 1935 tarihinde İtalya’nın Modena şehrinde doğdu. Dokuz yaşındayken, babasıyla birlikte küçük bir kilise korosunda şarkı söylemeye başladı.

Pavarotti, çocukken müziğin dışında futbol oynamayı severdi. Scuola Magistrale’den mezun olduğunda, profesyonel bir kaleci olarak kariyer yapmak istedi fakat annesi onu öğretmen olmaya ikna etti. Daha sonra bir ilkokulda iki yıl öğretmenlik yaptı ama sonunda müzik kariyerine devam etmeye karar verdi. Ciddi müzik çalışmalarına 1954’te Modena’da başladı. Kendisine ücret ödemedensin ders vermeyi teklif eden saygın bir öğretmen ve profesyonel bir tenor olan Arrigo Pola ilk hocası oldu.

İlk çıkışını Nisan 1961’de Reggio Emilia’daki Teatro Municipale’de “La bohème”de Rodolfo” olarak yaptı. İlk uluslararası çıkışını ise Belgrad kentindeki La traviata’da yaptı. Kariyerinin çok başlarında, 23 Şubat 1963’te Viyana Devlet Operası’nda aynı rolle çıkış yaptı. 1980’lerin başında, genç şarkıcılar için Pavarotti Uluslararası Şan Yarışması’nı kurdu. 1980’lerin ortalarında Pavarotti, kendisine önemli atılımlar sağlayan iki opera binasına, Viyana Devlet Operası ve La Scala’ya geri döndü. 1990’da Giacomo Puccini’nin Turandot’undan “Nessun dorma” aryasını yorumlamasının, BBC’nin İtalya’daki 1990 FIFA Dünya Kupası’nda tema şarkısı olarak kullanmasıyla, dünya çapında tanındı.

16 Eylül 1782

“Hem erkek hem kadın tonlarına sahip özel ses, sustu.”

FARINELLI

Carlo Broschi (Farinelli) İtalya Andria’da müzisyen bir ailede dünyaya geldi. S. Nicola Kilisesi’nin vaftiz kayıtlarından edinilen bilgiye göre babası Salvatore bir kompozitör ve şehir katedralinde koro şefi idi. Annesi Caterina Barrese Napolili idi. Birçok fakir aileden gelen kastrato şarkıcıdan farklı olarak Farinelli’nin maddi durumu iyiydi. Carlo o zamandan yetenekli bir çocuk şarkıcıydı. Napoli’deki en ünlü şan öğretmeni Nicola Porpora ile tanıştırılmış ve özel olarak onunla çalışmıştır.

Porpora’nın eğitimi altında şarkıcılığı hızla ilerleyen Farinelli, ilk çıkışını on beş yaşında “Angelica e Medoro” isimli serenatla yaptı. İtalya’nın her tarafında tanınan Farinelli, 1722’de ilk defa Roma’da Porpora’nın “Eumene” ve “Flavio Anicio Olibrio” eserlerini seslendirdi ve ayrıca Sofonisba’da baş kadın rolünü “Luc’Antonio Predieri” ile oynadı. 1724 yılında, kariyerinde Avrupa ayağını başlatan ilk temsilini Viyana’da İmparatorluk Tiyatrosunda Pio di Savoia’nın daveti üzerine yaptı. Daha sonra Madrid, Paris gibi şehirlere de uzanan Avrupa yolculuğu İspanya’da son buldu. Kralın özel müzisyeni ve kraliyet ailesi onursal üyesi olarak atandı. Bu tarihten sonra asla halka açık konser vermedi ve saray içinde kraliyetin gözdesi olarak nüfuzlu bir yere sahip oldu.

